

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2024

Hattulan kunta

hattula

Päivämäärä	Versio	Tekijä	Kuvaus
26.3.2025	Tilinpäätös 2024_ver1	Susanna Lumio	Kunnanhallituksen hyväksymä 31.3.2025
20.5.2025	Tilinpäätös 2024_ver2	Susanna Lumio	Tekniset muutokset, tarkastuslautakunta ja kunnanvaltuusto

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	TOIMINTAKERTOMUS	2
2.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	2
2.1.1	<i>Kunnanjohtajan katsaus</i>	2
2.1.2	<i>Kunnan hallinto</i>	3
2.1.3	<i>Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys</i>	4
2.1.4	<i>Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa</i>	7
2.1.5	<i>Henkilöstö</i>	9
2.1.6	<i>Ympäristöasiat</i>	10
2.1.7	<i>Korruption ja lahjonnan torjunta</i>	10
2.1.8	<i>Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2025 talousarvioon sekä arvio todennäköisestä kehityksestä</i>	11
2.1.9	<i>Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä</i>	11
2.2	KUNNANHALLITUKSEN SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	12
2.2.1	<i>Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisperiaate</i>	13
2.2.2	<i>Käytännön toteuttaminen 2024</i>	13
2.3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	16
2.3.1	<i>Tilikauden tuloksen muodostuminen</i>	16
2.3.2	<i>Toiminnan rahoitus</i>	21
2.4	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	23
2.5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	25
2.6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	26
2.6.1	<i>Konsernirakenne</i>	26
2.7	OLENNAISET TAPAHTUMAT	26
2.7.1	<i>Hattulan Kehitys Oy</i>	26
2.7.2	<i>Hattula-Kiinteistöt Oy</i>	27
2.7.3	<i>Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä</i>	31
2.7.4	<i>Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut</i>	32
2.8	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY.....	36
2.8.1	<i>Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä</i>	36
3	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	37
3.1	KÄYTTÖTALOUSOSAN VALTUUSTOTASON SITOVAT TALOUDELLISET TAVOITTEET, KOKO KUNTA	37
3.2	HALLINTOTOIMIALA.....	38
3.2.1	<i>Olennaiset tapahtumat</i>	38
3.2.2	<i>Talouden ja toiminnan raportointi</i>	40
3.2.3	<i>Sitovat toiminnalliset tavoitteet</i>	41
3.3	ELINVOIMATOIMIALA.....	45
3.3.1	<i>Talouden ja toiminnan raportointi</i>	45
3.3.2	<i>Elinvoimatoimialan johtaminen</i>	49
3.3.3	<i>Rakennetun ympäristön palvelut</i>	51

3.3.4	Kiinteistö- ja tukipalvelut.....	56
3.3.5	ICT-palvelut.....	58
3.3.6	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut.....	60
3.3.7	Työllisyyspalvelut.....	61
3.4	SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA.....	66
3.4.1	Talouden ja toiminnan raportointi.....	66
3.4.2	Varhaiskasvatus.....	71
3.4.3	Perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta.....	71
3.4.4	Liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kuntalaisyhteistyö.....	72
4	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	73
5	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	77
6	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	78
7	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA.....	79
7.1.1	Yhteenveto käyttötalous, investoinnit ja rahoitus.....	79
7.1.2	Talousarvion toteuma toimialoittain.....	80
8	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	82
8.1	TULOSLASKELMA, ULKOISET ERÄT.....	82
8.2	RAHOITUSLASKELMA.....	83
8.3	TASE.....	84
8.4	KONSERNITULOSLASKELMA.....	85
8.5	KONSERNIRAHOITUSLASKELMA.....	86
8.6	KONSERNITASE.....	87
9	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	88
9.1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	88
9.2	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	89
9.3	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	90
9.4	TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	93
9.4.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	93
9.4.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	95
9.5	VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	97
9.6	HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	98
10	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	102

1 JOHDANTO

Kuntalain VI osassa, 13 (110 – 120 §) ja 14 (121 – 125 §) luvuissa säädetään kunnan taloudesta sekä hallinnon ja talouden tarkastuksesta. Kunnan kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan sen lisäksi, mitä kuntalaisissa säädetään, kirjanpitolakia. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain 113–116 §:n soveltamisesta.

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari (Kuntalaki 113 §).

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (Kuntalaki 115 §).

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (Kuntalaki 115 §).

Tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (*tilivelvollinen*) myöntää vastuuvapaus. Jos tilintarkastaja havaitsee, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen, tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä asiasta tilivelvolliseen kohdistuva muistutus. Muistutusta ei voida kohdistaa valtuustoon (Kuntalaki 125 §).

Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto. Valtuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aihetta. Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille (Kuntalaki 125 §).

2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

2.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2024 alustava tilinpäätös näyttää ylijäämää 1 430 214,37 euroa, joka nostaa kunnan kumulatiivisen ylijäämän noin 12 500 000 euroon, joka on korkein 2000-luvulla. Tilinpäätös 2024 yllättää positiivisesti, koska talousarviossa odoteltiin vielä 187 000 euron ylijäämää. Taustalla on monia hyvään tulokseen johtaneita tekijöitä, joista tässä joitakin.

- Verotulot olivat noin miljoona euroa suuremmat kuin odotettiin. Erityisesti kiinteistöveroerotymä on noussut viime vuosina merkittävästi.
- Henkilöstömenot ovat pysyneet hyvin hallinnassa. Tässä vaikuttaa muun muassa se, että sairauspoissaolot ovat vähentyneet yli 20 %.
- Toimialat ovat pysyneet suunnitelmissaan. Esimerkiksi aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnassa alitettiin talousarvio lähes 500 000 eurolla.

Vuonna 2023 päätetyn palveluverkko 2030 kehittämisessä on edistytty. Lukion rakentaminen Parolan keskustassa alkoi ja yhteiskoulun kampus II:n hankesuunnitelma saatiin lopulta valmiiksi. Parolan keskuksen sekä Pappilanniemen tulevaisuusjärjestelyt ovat työpöydällä ja niihin pyritään saamaan päätökset vuoden 2025 kuluessa.

Maapolitiikassa onnistuttiin jälleen tonttimyynnin osalta ja Hattula myi eniten tontteja Hämeenlinnan seutukunnalla. Maankäyttösopimuksia yksityisten kanssa edistettiin ja kuntaan on tätä kautta syntymässä lähes 100 uutta kodin paikkaa lähivuosina. Poikkeuslupia myönnettiin vuoden aikana lähes 30. Rahkoila - Tyrvääntö suunnan osayleiskaava hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa, mutta siitä tulleiden kahden valituksen johdosta se saavuttaa lainvoiman vasta 2025.

Kunnan strategian mukaisesti on edistetty uusiutuvan energian hankkeita. Aurinkovoimalalle myönnettiin rakennuslupa, mutta sen rakentaminen on epävarmaa tanskalaisen emoyhtiön vaikeuksien takia. Tuulivoimahankkeen osayleiskaavan edellyttämät työt ovat edenneet suunnitellusti.

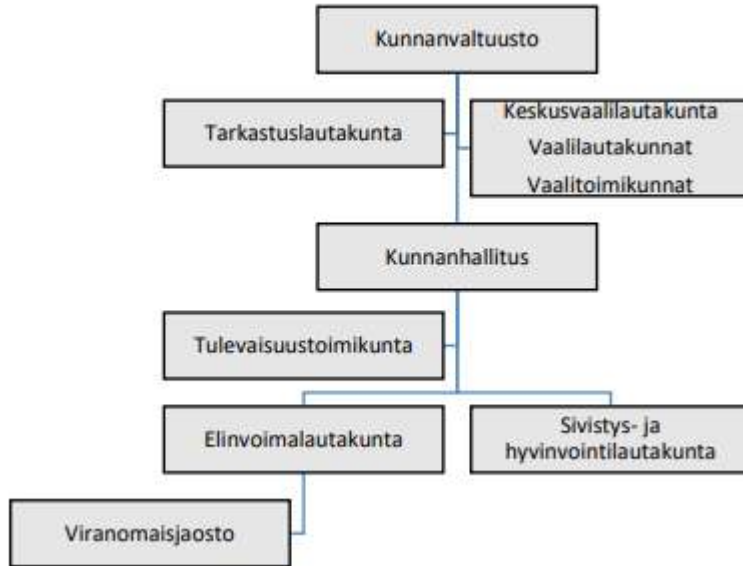
Hattulalaisia oli vuoden päättyessä yhdeksän (9) vähemmän kuin vuoden alkaessa, joka oli oletettu kehitys. Keskimäärin Hattulan väestö on laskenut noin 10 hengellä vuodessa viimeisten viiden (5) vuoden aikana. Kehitys olisi voinut olla huomattavasti heikompikin, mutta tässä kohtaa on saavutettu nyt jonkinasteinen torjuntavoitto.

Kuntalaiset olivat varsin tyytyväisiä kunnan palveluihin. Tämän osoitti kuntaliiton toteuttaman kuntalais-tutkimus, jonka mukaan lähes 70 % hattulalaisista kokee Hattulan olevan hyvä kotikunta. Myös muissa vuonna 2024 julkaistuissa tutkimuksissa Hattula pärjäsikin valtakunnallisestikin erittäin hyvin. Hyvien tulosten takana on monia asioita ja tekijöitä. Tärkeimpiä tekijöitä ovat kunnan Hattulan kunnan 350 työntekijää, jotka tuottavat omaan kuntaan hyvät palvelut. Kiitos siitä heille!

2.1.2 Kunnan hallinto

Luottamushenkilöorganisaatio

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hattulan uuden hallintosäännön ja uuden organisaatiomallin tammikuussa 2023. Luottamushenkilöorganisaatio on esitetty alla olevassa kuvassa.

Kunnan vaikuttamistoimielimet ja pysyvät toimikunnat ovat:

- hyvinvointineuvosto
- nuorisovaltuusto
- vanhusneuvosto
- vammaisneuvosto sekä
- työllisyystoimikunta

Valtuusto

Valtuuston puheenjohtajisto 1.6.2023 alkaen: puheenjohtaja Kari Ventola (PS), 1. varapuheenjohtaja Jiri Kattelus (KOK), 2. varapuheenjohtaja Päivi Luopajarvi (SDP) ja 3. varapuheenjohtaja Tuomas Nieminen (VAS).

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 31.12.2024:

SDP: 6 paikkaa
 VAS: 2 paikkaa
 VIHR: 1 paikka
 PS: 8 paikkaa
 KOK: 9 paikkaa
 KD: 1 paikkaa
 KESK: 4 paikkaa
 HH: 2 paikkaa
 Yhteensä: 33 valtuutettua

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen tehtävänä on luoda kunnan kehittämisstrategia sekä yhdessä sidosryhmien kanssa vaikuttaa kunnan alueen taloudellisiin ja sosiaalisiin elinoloihin, henkiseen kehitykseen, maankäyttöön ja ympäristöön niin, että valtuuston asettamat ja hyväksymät päämäärät sekä tavoitteet toteutuvat.

Kunnanhallitus johtaa hallintoa, kaavoitusta ja muuta suunnittelua sekä tulosten arviointia, yhteensovittaa palveluiden tuottamisen sekä johtaa taloudenhoitoa, henkilöstöpolitiikkaa ja hankintatointa. Lisäksi kunnanhallitus parantaa kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon, vastaa kestävästä kehityksestä edistämistä sekä tehostaa päävastuualueiden välistä yhteistyötä.

Kunnanhallituksen toimialueena on valmistella valtuuston käsiteltävät asiat, huolehtia valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja johtaa kunnan hallintoa. Lisäksi kunnanhallituksen toimialueena on toimintojen ja talouden koordinointi, maapolitiikka ja kaavoitus, elinkeino- ja elinvoimapolitiikka, asuntopolitiikka, kuntien välinen ja muu alueellinen yhteistyö sekä suhdetoiminta ja yleinen kuntakuva. Esittelijänä toimii kunnanjohtaja.

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Ellen Rydbeck (KOK), 1. varapuheenjohtajana Tuula Mäenpää (SDP) ja 2. varapuheenjohtajana Pasi Niemi (PS).

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet:

Kokoomus 3 paikkaa

SDP 2 paikkaa

PS 2 paikkaa

Keskusta 1 paikka

HH 1 paikka

2.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

2.1.3.1 Maailmantalouden kehitys¹

Euroalueen talous on elpymässä, mutta Saksan teollisuuden ongelmat heikentävät kasvunäkymiä. Yhdysvalloissa vahva työllisyystilanne ylläpitää yksityistä kulutusta, vaikka erittäin nopea talouskasvu hidastuukin ennustejaksolla. Keskeinen uhka maailmantalouden kasvulle on Yhdysvaltojen kauppapolitiikka. Muiden maiden vastatoimet ja kauppasodan eskaloituminen heikentäisivät koko maailmantalouden kasvua.

Suomen viennin kasvu vauhdittuu mutta odotettua hitaammin. Tavaraviennin näkymiä varjostaa euroalueen teollisuuden hidas toipuminen. Viennin kasvusta huolimatta nettoviennin vaikutus talouskasvuun jää tulevina vuosina pieneksi, sillä myös tuonti kasvaa investointien lisääntymisen myötä. Suomen vaihtotase onkin lievästi negatiivinen koko ennustejakson.

¹ Valtiovarainministeriö; Taloudellinen katsaus, talvi 2023

2.1.3.2 Suomen kansantalouden kehitys

Suomen talous kääntyi 2024 kasvuun, jonka odotetaan jatkuvan 2025. Toki mahdollinen kauppasota vaikuttaa ennusteisiin negatiivisesti. Vuositasolla bruttokansantuotteen (bkt) arvioidaan pienenevän 0,3 prosenttia edellisvuodesta vuonna 2024. Vuonna 2025 bkt kasvaa 1,6 prosenttia ja vuosina 2026 ja 2027 1,5 prosenttia.

Suomen talous kasvoi 2024 jokaisella neljänneksellä edellisestä, ja kasvun ennustetaan jatkuvan 2025. Kulutus ja investoinnit lisääntyvät, kun hintojen nousu hidastuu ja korot laskevat. Julkisen talouden säästöt ja veronkorotukset kuitenkin hillitsevät talouden kasvua. Ennustaminen on tunnetusti vaikeaa, mutta valtionvarainministeriön mukaan käänne talouden kasvua tukevissa tekijöissä, inflaatiossa, koroissa ja ostovoimassa on jo niin vahva, että kasvun odotetaan jopa nopeutuvan selvästi vuonna 2025. Kasvun ja julkista taloutta vahvistavien toimien myötä myös alijäämien uskotaan pienentyvän vähitellen.

Hintojen nousu on siis hidastunut ja ennusteiden mukaan pysyy maltillisena veronkorotuksista huolimatta. Hidastumisen myötä kotitalouksien reaalitytulot ovat alkaneet kasvaa. Tämä ei kuitenkaan ole vielä näkynyt kulutuksen lisääntymisenä. Kulutus on vähentynyt ja säästäminen on lisääntynyt selvästi.

Jatkossa lainakorkojen lasku keventää asunovelallisten velanhoidomenoja, ja kertyneitä säästöjä aletaan käyttää kulutukseen. Kulutuksen kasvu kiihtyy vuonna 2026 työllisyystilanteen kohentuessa.

Rakentamisen jyrkkä väheneminen näyttäisi pysähtyneen, mutta rakennusalan toipuminen ottaa aikaa. Sekä rakentamista että kone- ja laiteinvestointeja vauhdittavat osaltaan energiasiirtymä ja siihen liittyvät hankkeet. Eriyisesti ensi vuodelle odotetaan paljon uusia investointeja, kun myös puolustushankinnat kasvattavat investointien määrää huomattavasti.

2.1.3.3 Kuntatalouden kehitys

Kuntatalouden tilinpäätökset vuodelta 2024 olivat oletettua paremmat. Kuntatalouden tasapaino heikkeni kyllä reippaasti niin toiminnan ja investointien rahavirralla, tilikauden tuloksella kuin vuosikatteella mitattuna. Lainakin kunnat joutuivat ottamaan enemmän kuin moneen vuoteen. Tästä huolimatta toteutumaa vuonna 2024 voi pitää torjuntavoittona.

Kuntatalouden rahoitustasapaino jäi kauas heikoimpien vuosien miinuksista ja kaikista heikoimmassa taloudellisessa (negatiivinen vuosikate) asemassa olevien kuntien lukumäärä jäi pieneksi. Kuntatalouden ennusteet olivat vielä viime syksynä huomattavasti synkemmät.

Kuntien ja kuntayhtymien ennakkollisten tilinpäätöstiedot osoittavat, että menokehitys on hidastunut vuodesta 2023. Kun vielä vuonna 2023 kustannuskehitys oli 11 prosentin kasvussa niin vuonna 2024 kulukehitys jäi noin kahteen prosenttiin.

Joidenkin kuntien tuloihin sisältyy normaalien tulovirtojen ohella isoja omaisuuden myyntituloja. Kunnat möivät vuonna 2024 omaisuutta yhteensä noin 700 miljoonalla eurolla. Omaisuuden myyntituloja saatiin maanmyyntitulojen ohella muun muassa Tampereen vesilaitoksen yhtiöittämisestä ja Mikkelin omistamien energiaosakkeiden myynnistä.

Omaisuustulojen siivittämänä kuntakentästä vain neljä kaupunkia onnistui nostamaan tilikauden tuloksen vuonna 2024 yli 100 miljoonaan euroon. Nämä kaupungit olivat Helsinki, Tampere, Mikkelin ja Espoo. Yli 70 prosenttia kuntatalouden tilikauden tuloksesta syntyikin näissä neljässä kaupungissa. Ilman omaisuuden myyntituloja valtakunnan tilikauden tulos olisi nojautunut vahvasti vain Helsinkiin. Omaisuuden myyntituloja ei kuitenkaan kerry jatkuvasti ja sen varaan tulevaisuutta ei voi rakentaa.

Kuntatalouden liikkumavara on hyvin keskittynyttä ja vähäistä. Asukaskohtaisissa tarkasteluissa talouden kärki-paikkoja miehittävät tosin asukasmäärältään pienemmät kunnat, joilla liikkumavaraa talouteen voi tuoda esimerkiksi tuulivoima tai kunnan kokoon suhteutettuna erityisen vahva yritystoiminta.

Vuoden 2024 kuntien tilinpäätösarvioissa korostui kuntien erilaisuus ja tahtotila saada oman kunnan talouden tila kestävämmälle tasolle. Tällä hetkellä kaikkia kuntia yhdistää epävarmuus siitä, mihin asentoon talouden iso kuva kääntyy.

2.1.3.4 Hattulan kunnan toimintaympäristön kehitys

2.1.3.5 Väestö²

Vuoden 2024 alkaessa hattulalaisia oli 9371 ja vuoden lopussa 9362. Väestökehitys toteutui ennustetun kaltaisesti ja vaakatasossa kulkevaa kehitystä voidaan syntyvyyden lasku huomioon ottaen pitää torjuntavoittona. Maakunnan muissa kunnissa väestömäärän lasku on ollut suurempaa.

Hattulan väestöstä noin 50 % kuuluu ikäluokkiin 25-65 vuotiaat. Yli 65 vuotiaita Hattulassa on noin 26 % ja alle 25 vuotiaita noin 25 %. Väestö ikääntyy, mutta ikäjakaumassa painottuvat edelleen työssäkäyvät ikäluokat.

Hattulan väestönkasvu on jo useamman vuoden ajan hidastanut syntyvyyden väheneminen. Vuosi 2023 oli kunnassa syntyvyyden osalta historiallisen heikko, sillä kuntaan syntyi vain 56 lasta. Vuonna 2024 syntyneitä oli 60. Vuosina 2021–2023 kuntaan syntyi keskimäärin 69 lasta per vuosi, kun vielä kymmenen vuotta aiemmin 2011–2013 syntyneitä oli keskimäärin 110 lasta vuotta kohden. Muutos on suuri ja tulee vaikuttamaan esimerkiksi palvelutarpeessa sekä valtionosuuksissa.

2.1.3.6 Työllisyys³

Hyvä työllisyystilanne on jo pitkään ollut Hattulan vahvuus. Kunnan työttömyysaste on koko maakunnan alimpia. Vuoden 2024 lopussa Hattulan kunnan työvoimasta oli työttöminä työnhakijoina 7,4 %, joka oli poikkeuksellisen paljon. Yli vuoden työttömänä olleita oli vuoden 2024 lopussa 86 hattulalaista, kun vuotta aiemmin heitä oli 13 vähemmän. Työllisyystilanne heikkeni vuoden 2024 lopussa.

KUNTA	12/2024	11/24	12/23	muutos 11/24	muutos 12/23
Hattula	7,4	6,9	7,3	0,5	0,1
Hämeenlinna	12,0	10,7	12,0	1,3	0,0
Janakkala	8,3	7,5	9,1	0,8	-0,8
Hämeenlinnan seutu	10,9	9,8	11,0	1,1	-0,1
Forssa	14,8	12,5	14,9	2,3	-0,1
Humppila	9,8	8,7	11,6	1,1	-1,8
Jokioinen	8,8	7,6	8,8	1,2	0,0
Tammela	7,3	6,8	7,5	0,5	-0,2
Ypäjä	9,4	8,7	8,7	0,7	0,7
Forssan seutu	11,6	10,0	11,8	1,6	-0,2
Hausjärvi	8,2	7,1	7,7	1,1	0,5
Loppi	8,0	7,3	6,5	0,7	1,5
Riihimäki	12,2	10,8	10,5	1,4	1,7
Riihimäen seutu	10,7	9,5	9,3	1,2	1,4
KANTA-HÄME	11,0	9,7	10,7	1,3	0,3

² Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu 2023

³ Hämeen ELY-keskus; Työllisyyskatsaus, joulukuu 2024

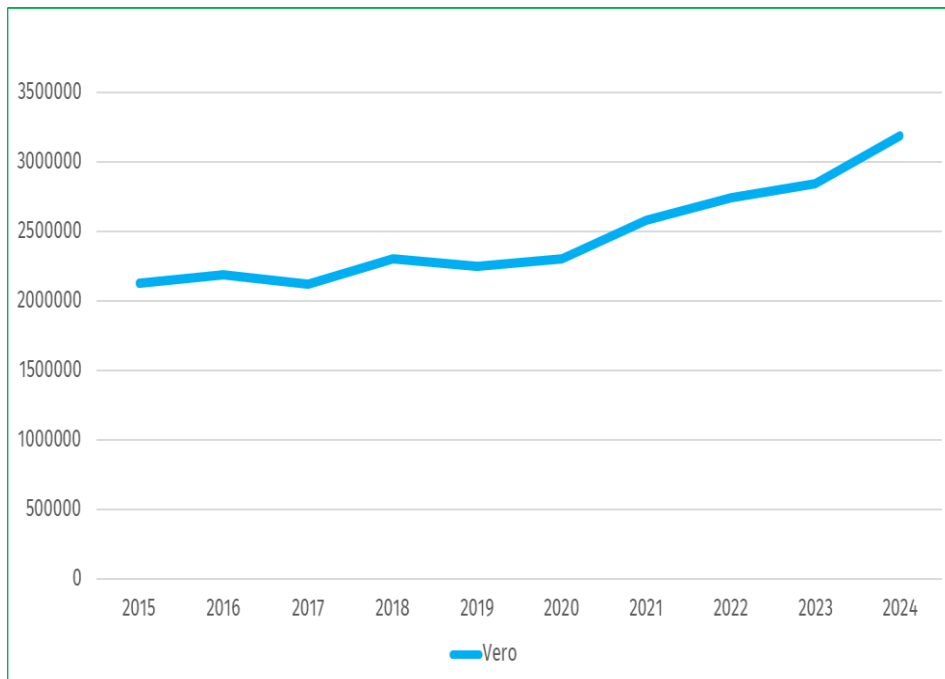
2.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Verorahoitus

Hattulan kunnan tuloveroprosentti vuonna 2024 oli 8,10 %. Kiinteistöveroprosentit pidettiin vuonna 2024 ennallaan.

Kiinteistöveroprosentit	2024
yleinen	1,30
vakituiset asuinrakennukset	0,50
muut asuinrakennukset	1,30
maapohja	1,10
yleishyödylliset yhteisöt	0,00
rakentamattomat rakennuspaikat	3,00
voimalaitokset	3,10

Vuonna 2024 Hattulan kiinteistöverokertymä oli 880 000 euroa suurempi kuin vuonna 2020. Kasvua on tapahtunut noin 38 %, mikä on poikkeuksellisen paljon. Vertailuna vuodet 2015 ja 2019, joiden välillä kiinteistöverokertymä kasvoi ainoastaan 5,5 % (119 000 euroa). Alla oleva kuva esittää kehitystä.

Vuodelle 2023 Hattulan kunnan jako-osuus kuntien yhteisöveropotista kaksinkertaistui. Tämä kasvatti kunnan yhteisöverotuottoa merkittävästi ja vaikutti myös vuoden 2024 yhteisöveron jako-osuuteen. Tämän jälkeen on ennakoitavissa, että jako-osuus palautuu ”normaalimmalle” tasolle, mikä pienentää kunnan yhteisöveron tuottoja vuodesta 2025 lähtien.

Kunnan verotulot (1000 €)	2021	2022	2023	2024
Verolaji				
Kunnallisvero	36 113	38 246	18 771	18 211
<i>Muutos %</i>	1,1	5,9	-50,9	-3,1 %
Yhteisövero	1 918	2 129	2 650	2 546
<i>Muutos %</i>	51,6	11	24,5	-4,1 %
Kiinteistövero	2 581	2 749	2 845	3 192
<i>Muutos %</i>	11,8	6,5	3,5	10,9 %
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	40 612	43 123	24 267	23 949
<i>Muutos %</i>	3,4	6,2	-43,7	-1,3 %

Inflaatio

Inflaatio laski vuodesta 2023 vuoteen 2024 noin puoleen ja laskun ennustetaan jatkuvan. Samalla myös korkotaso on laskenut. Lisäksi energiahinnat eivät nousseet niin korkeiksi, kun talousarviota laatiessa ennustettiin. Sähkökustannukset on pystytty pitämään ennakoitavissa asiantuntijaorganisaation tekemien markkinakiinnitysten avulla.

Muutokset palveluiden järjestämisessä

Ei merkittäviä muutoksia vuonna 2024.

Investoinnit

Vuonna 2024 investoinnit jäivät edelleen pieniksi. Lähivuosien kouluhankkeet tulevat lisäämään investointeja merkittävästi. Vuosikate 2024 oli ennakoitua suurempi. Lainakehitys oli myönteinen.

Valtuusto teki vuoden 2024 aikana talousarvioon seuraavat muutokset ulkoisiin määrärahoihin:

Käyttötalous

Toimiala	Palvelualue	Käyttötarkoitus	Vaikutus talousarvioon	Päätös	Kp	Tili
Sivistys- ja hyvinvointi	Varhaiskasvatus	Vaateraha	-9 172	KV 18.9.2024 §49	1304012001	400001
Sivistys- ja hyvinvointi	Varhaiskasvatus	Vaateraha	-106	KV 18.9.2024 §49	1304012001	420001
Sivistys- ja hyvinvointi	Varhaiskasvatus	Vaateraha	-1 590	KV 18.9.2024 §49	1304012001	410001
Sivistys- ja hyvinvointi	Varhaiskasvatus	Vaateraha	-24	KV 18.9.2024 §49	1304012001	420021
Sivistys- ja hyvinvointi	Varhaiskasvatus	Vaateraha	-3	KV 18.9.2024 §49	1304012001	420091
Sivistys- ja hyvinvointi	Varhaiskasvatus	Vaateraha	-105	KV 18.9.2024 §49	1304012001	420011
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-20 846	KV 18.9.2024 §50	1304011501	400001
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-242	KV 18.9.2024 §50	1304011501	420001
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-3 613	KV 18.9.2024 §50	1304011501	410001
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-55	KV 18.9.2024 §50	1304011501	420021
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-7	KV 18.9.2024 §50	1304011501	420091
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-238	KV 18.9.2024 §50	1304011501	420011
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-16 676	KV 18.9.2024 §50	1304011301	400001
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-193	KV 18.9.2024 §50	1304011301	420001
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-2 890	KV 18.9.2024 §50	1304011301	410001
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-44	KV 18.9.2024 §50	1304011301	420021
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-6	KV 18.9.2024 §50	1304011301	420091
Sivistys- ja hyvinvointi	Esi- ja perusopetus	Kouluohjaajien palkkaaminen	-190	KV 18.9.2024 §50	1304011301	420011

Investoinnit

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	Koneet ja kalusto	130906730_00004 Latukone Paana 125 (2024)	-100 000	KV 12.2.2024 §10	1302070004	458801
Hallintotoimiala	Osakkeet ja osuudet	SVOP-sijoitus Hattula-Kiinteistöt Oy:lle	-160 000	KV 12.6.2024 §44	1309000201	119901

Rahoitusosa

Antolainat		Lyhytaikainen laina Renkajoen siltarummun uusimishankkeeseen	-40 000	KV 12.2.2024 §8		
------------	--	--	---------	-----------------	--	--

Takaukset:

11	Hattulan kunnan omavelkainen takaus Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n (HS-Vesi) investointihankkeiden rahoittamiseksi, laina 1 (PDF)	1 kpl
12	Hattulan kunnan omavelkainen takaus Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n (HS-Vesi) lainajärjestelyiden rahoittamiseksi, laina 2 (PDF)	1 kpl

Valmisteluteksti

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Päätösesitys (khall)

Kunnanvaltuusto myöntää Hattula-Kiinteistöt Oy:lle enintään 70 000 euron omavelkaisen takauksen Koulutie 1:n energiasaneeraukseen liittyvälle lainalle. Takauksen ehtona on, että yhtiö toimittaa kunnalle takauksen suuruiset vastavakuudet.

Tilinpäätöksessä talouden toteumaa verrataan ensisijaisesti muutettuun talousarvioon ja tarkastelukohteenä on vuoden lopun organisaatio.

2.1.5 Henkilöstö

Kunnan henkilöstö

Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstökertomus.

Hattulan kunnan palveluksessa 31.12.2024 oli 256 vakainaista sekä 78 määräaikaista henkilöä, joista palkkatuella työllistettyjä oli 1. Lukuihin eivät sisälly omais- ja perhehoitajat eivätkä poliittiset luottamushenkilöt, koska he eivät ole palvelussuhteessa kuntaan.

Sukupuolijakaumaltaan Hattulan kunta on hyvin naisvaltainen työyhteisö. Vuonna 2023 kunnan henkilöstöstä naisia oli 79,9 % (vuonna 2023 78,4 %) ja miehiä 20,1 % (21,6 %). Koko kunta-alalla Suomessa naisten osuus on 80 % (Tilastokeskus, Kuntasektorin palkat 2022).

Henkilöstön määrä

	TP2023	TP2024
Vakinaiset	259	256
Elinvoimatoimiala	74	77
Hallintotoimiala	4	5
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	181	174
Määräaikaiset	74	78
Jakauma toimialoittain		
Elinvoimatoimiala	10	12
Hallintotoimiala	2	1
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	62	65
Jakauma palvelussuhdetyypeittäin		
Työllistetyt	3	1
Sijaiset	42	43
Oppisopimussuhteiset	3	1
Muut määräaikaiset	26	33
Yhteensä	333	334

2.1.6 Ympäristöasiat

Hattulan kunta siirtyi jätelain 36 §:n mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen 1.10.2018 alkaen. Kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluva jätteenkuljetus on Kiertokapula Oy:n hallinnoima. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätemaksujen suuruus ja niiden määräämisen perusteet on määriteltä jätelautakunnan hyväksymässä jätetaksassa.

Jätehuollon käytännön järjestämisestä vastasi Kiertokapula Oy, joka on 13 kunnan omistama jätehuolto-yhtiö. Kiertokapulan toimialue kattaa Hattulan, Hausjärven, Hyvinkään, Hämeenlinnan, Janakkalan, Järvenpään, Keravan, Lopen, Mäntsälän, Nurmijärven, Riihimäen, Tuusulan ja Valkeakosken alueet.

Jätelautakunta Kolmenkierto on kuntien yhteinen jätehuoltoviranomainen, joka toimii em. kuntien yhteislautakuntana. Jätelautakunnan tehtäviin kuuluu päättää mm. jätehuoltomääräyksistä ja niistä poikkeamisesta, jätetaksasta ja maksuista sekä siitä, millainen jätehuollon palvelutaso kuntalaisille tarjotaan.

Hattulan kunta vastaa asemakaava-alueella hulevesien kokonaishallinnasta sisältäen hulevesien viemäroinnin. Hattulan kunta ja HS-Vesi (Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy) sopivat HS-Veden omistaman hulevesiviemäriverkoston käyttöoikeudesta. HS-Vesi perii kunnalta tästä käyttöoikeudesta vuosittaisen maksun.

2.1.7 Korruption ja lahjonnan torjunta

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa ja sillä on erilaisia ilmenemismuotoja.

Hattulan kunnanvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä määritellään sisäisen valvonnan tehtäviä ja riskienhallinnan vastuita. Kunnanhallitus on tarkentanut ohjeistusta vuonna 2024 hyväksytyssä sisäisen valvonnan yleisohjeessa.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla, joka perustuu tasa-arvolakiin.

2.1.8 Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2025 talousarvioon sekä arvio todennäköisestä kehityksestä

Vuoden 2024 talousarviossa oletettiin tilinpäätöksen muodostuvan lievästi ylijäämäiseksi, mutta ylijäämä yli 1,4 miljoonaa ylitti odotukset merkittävästi. Samalla kunnan kumulatiivinen ylijäämä nousi noin 12,5 miljoonaan euroon, joka on 2000-luvun korkein.

Tilikauden 2024 positiivinen tulos rakentui pääosin verotulojen hyvän toteuman varaan sekä sille, että toimialat kykenivät pysymään heille annetuissa kehityksissä. Hyvä tulos 2024 ei sinällään muuta vuoden 2025 näkymiä, vaan TA25 on alijäämäinen. Suurimmat syyt tähän ovat

- Yhteisöveron palautuminen kahden hyvän vuoden jälkeen "normaalille tasolle. Tämä merkitsee noin 1 miljoonan euron vähennystä.
- Hyvien verotusvuosien seurauksena valtionosuuksiin sisältyvä veropohjan tasausvaikutus on – 1,4 miljoonaa euroa. Tähän odotetaan kuitenkin parannusta 2026.
- Lisäksi valtionosuuksien sisältyvien sote-erien kasvun vaikutus on – 0,3 miljoonaa euroa.

Kunnan menoihin kohdistuu isoja kasvupaineita. Väestön ikääntymisen tuomat kustannuspaineet eivät enää suoraa kohdistu kuntaan, mutta ikärakenteen muutos tuo väistämättä haasteita palveluverkolle. Lasten määrän vähentyminen vaatii palveluverkolta joustavuutta, jotta kustannukset pysyvät kurissa ja palvelut tarkoituksenmukaisina. Talouden tasapainottamistoimenpiteet on suunniteltu sekä esitelty valtuustolle ja niistä raportoidaan osavuosisiraporteissa.

Hattula on onnistunut myymään hyvin tontteja sekä on myöntänyt rakentamisen poikkeamislupia rakentamisen mahdollistamiseksi. Tämä on osaltaan vaikuttanut väestökehityksen tasaantumiseen ja tällä hetkellä väestökehitys näyttää vuositasolla +/- 0.

Hattulan kiinteistöverokertymä on kasvanut vuodesta 2020 vuoteen 2024 lähes 40 %. Tähän on vaikuttanut ainakin laskentatavan muutos. Kunnan lainakanta on pysynyt viime vuodet laskusuunnassa, mutta lähivuosina palveluverkko vaatii investointeja. Palveluverkon suuntalinjat ovat kunnan tiedossa ja kiinteistöohjelma valmistuu 2025 kuluessa, jolloin linjapäätökset kiinteistöjen suhteen ovat mahdollisia.

On erittäin tärkeää, että kunta säilyttää riittävän puskurin taseessa ja varmistaa velkatason pysymisen kohtuullisena, jotta talous kestää myös vaikeampia aikoja. Tämä auttaa myös siinä, että kunta pystyy tekemään jatkossa pitkäjänteisiä ratkaisuja esimerkiksi kiinteistöjen korjausvelan ratkaisemiseksi.

Talouden tasapainottamistyön jatkaminen on tärkeää, sillä ennustettu verorahoituksen kehitys ei riitä kattamaan kustannusten nousupaineita. Vuoden 2024 hyvä tulos mahdollistaa pitkäjänteisten ja kestävien talouden tasapainottamistoimien suunnittelun ja toteuttamisen.

2.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toimialat ovat toimintakertomuksen yhteydessä hyväksyneet omat riskiraportointinsa, jotka päivitetään osavuosisikastausten yhteydessä. Kunnan johtoryhmä koordinoi riskienhallintaa kunnanjohtajan johdolla.

Kunnassa on tunnistettu mm. seuraavanlaisia riskejä:

Strategiset riskit

- Voimalahankkeiden mahdollinen kariutuminen ja sen tuomat negatiiviset talousvaikutukset.
- Käynnissä olevien kaavahankkeiden toteutumatta jääminen tai merkittävä myöhästyminen.
- Palveluverkkoinvestointien kustannusten ennakoimaton nousu.
- Tonttikaupan hiipuminen.
- Kunnan kiinteistöjen korjausvelka. Esimerkiksi kyläkoulujen kohdalla voisivat johtaa palvelujen merkittävään heikkenemiseen.

Taloudelliset riskit

- Kunnan lainasalkkuun kohdistui aiemmin merkittävä korkoriski, mutta sitä on pienennetty vuoden 2024 aikana tehdyillä korkosuojauksilla, joiden toimeenpanoa jatketaan myös 2025.
- Pysyvänä haasteena talouden osalta on tulopohjan kestäminen ja menojen sopeuttaminen tuloihin. Vuoden 2025 menotaso ei saisi jatkuvuutena kasvaa.

Operatiiviset riskit

- Toimialojen raportoinnissa on tunnistettu kapean organisaation mukanaan tuoma henkilöriski. Organisaatio on haavoittuvainen avainhenkilöiden vaihdoksille ja poissaoloille. Riskiin pyritään vaikuttamaan tehtävänkuvia ja organisaatiota muokkaamalla sekä prosessien kehittämisellä ja dokumentoinnilla. Henkilöstöriskien osalta on tärkeää varmistaa henkilöstön työtyytyväisyys ja hyvinvointi.

Oikeudenkäynnit

- Vuoden 2021 aikana tapahtuneet rakennustarkastajan ja kaavoituspäällikön irtisanomispäätökset kumottiin muotovirheen vuoksi. Irtisanomisperusteisiin hallinto-oikeus ei ottanut kantaa. Elinvoimalautakunta päätti 25.11.2022 irtisanoa virkasuhteet viranhaltijalain 35 §:n mukaisella perusteella. Virkasuhteet katsotaan päättyneeksi asiassa ensin tehdyn päätöksen mukaisesti. Asian käsittely oli tilinpäätöstä laadittaessa kesken hallinto-oikeudessa.
- Hitsausliike Heikkilä on haastanut kunnan oikeuteen vuoden 2020 teollisuusraidetta koskevissa päätöksissä.

Takaukset

- Kunta on viime vuosina antanut omavelkaisia takauksia Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n sekä Hattula-Kiinteistöt Oy:n lainoille. Näihin on saatu kuntalain edellyttämät vastavakuudet yritys- ja kiinteistökiinnitysten muodossa.

2.2 Kunnanhallituksen selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

2.2.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisperiaate

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta on järjestetty siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta on toimivasta johdosta riippumaton. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastusyhteisö.

Sisäinen valvonta on osa johtamista ja sen tarkoitus on varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Kunnanvaltuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuusto hyväksyy hallintosäännön, jossa annetaan tarpeelliset määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnanjohtaja.

Toimielin vastaa alueensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kunnanjohtaja, toimialojen, palvelualueiden ja palveluyksiköiden johto vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta alueellaan, ohjeistavat alaisiaan sekä raportoivat ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

2.2.2 Käytännön toteuttaminen 2024

Kunnanhallitus käsitteli kokouksissaan toimielinten pöytäkirjat sekä viranhaltijapäätökset, mutta ei vuonna 2024 käyttänyt kertaakaan otto-oikeutta.

Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnanvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Keskeinen sisäisen valvonnan toimija on kunnan johtoryhmä, joka kokoontuu kahden viikon välein, mutta tarvittaessa useammin. Johtoryhmä käsittelee toimialueiden asiat ja arvioi niiden toteutumista tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi käsitellään ”kaikki juoksevat asiat”. Kunnan johtoryhmän kokouksista laaditaan julkinen pöytäkirja, joka lähetetään valtuutetuille, esimiehille ja julkaistaan kunnan intrassa. Näin se on kaikkien luettavissa ja toiminta on avointa.

Myös muilla organisaatiotasolla kokoontuvat johtoryhmät (vast.) toimivat samojen periaatteiden mukaisesti.

Kaikkien osalta rutiiniasioiden raportointi toteutuu osavuosisraportoinnin ja toimintakertomuksen kautta. Akuuteissa tilanteissa raportointi ja toimenpiteet ovat välittömät.

2.2.2.1 Sisäisen valvonnan kehittäminen

Uusi sisäisen valvonnan ohje hyväksyttiin 2024. Lisäksi hallintosääntöön tehtiin joitakin päivityksiä. Muita vuonna 2024 päivitettyjä ohjeita olivat muun muassa

- Kunnan valmiussuunnitelma,
- Tietoturvapoliittika.

Konserniohjausta ja -valvontaa kehitettiin uuden konserniohjeen pohjalta muun muassa tavoitteisiin liittyvien mittareiden kehittämällä. Toimialat tekivät riskikartoitukset normaaliin raportointiin liittyen.

Tarkastuslautakunta on korostanut seuraavien asioiden tärkeyttä:

- Talouden tasapainottamistoimenpiteiden suunnittelu: Kunnanhallitus toi kesäkuussa 2024 tiedoksi kunnanvaltuustolle talouden tasapainottamistoimenpiteet, jotka raportoidaan 2025 osavuosisiraporteissa ja tilinpäätöksessä.
- Tavoitteet ja niiden mittarit: Mittareita on kehitetty vuosittain ja tällä hetkellä pääosa valtuustoon nähden sitovista tavoitteista ovat mitattavissa.
- Lainasalkun korkoriski: Hattulan rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet hyväksyttiin vuonna 2024 ja lainojen korkosuojausten asettaminen on aloitettu.

Kunnanhallitus esittää toimialojen arviointien perusteella ja omana arvionaan seuraavaa:

Sisäisen valvonnan toimivuus säännösten, määräysten, päätösten ja hyvän hallintotavan noudattamisessa on pääsääntöisesti toteutunut. Lakisäätöisten tehtävien toteuttamisessa on noudatettu hyvää hallintotapaa. Lakien ja kunnan toimielinten päätösten noudattamisessa ei ole havaittu suuria puutteita.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Valtuustolle on raportoitu talousarvion toteutumisesta osavuosisiraporteissa. Kunnanhallitukselle, lautakunnille ja kunnan johtoryhmälle on toimitettu säännöllisesti talouden seurantaraportit. Toimialat ovat seuranneet talousarvion toteutumista säännöllisesti tarkemmalla tasolla. Tarkastuslautakunnalle on käyty kutsusta esittelemässä asiat. Varojen käyttöä on valvottu ja ongelmia ei ole havaittu.

Vakuutukset koskien kunnan työntekijöitä, oppilaita, päivähoitolapsia, kuntalaisia kunnan järjestämissä tilaisuuksissa, kunnan omaisuutta ja kunnan toiminnassaan aiheuttamia vahinkoja ovat ajan tasalla. Suurempia korvausvastuuseen johtavia vahinkoja ei ole sattunut.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Toimintaa on ohjeistettu, jotta varmistetaan tehokas ja lainmukainen toiminta hankintojen kilpailuttamisessa, omaisuuden myymisessä ja luovutuksessa. Omaisuusrekistereiden pidosta on ohjeistus sisäisen valvonnan ohjeessa.

Sopimustoiminta

Kunnan hallintosäännössä määritellään sopimusten hallinnan vastuista. Kunnan eri toimialoja koskevien sopimusten käsittely on ohjeistettu. Sopimukset luetteloidaan ja säilytetään toimialoilla.

Kunnassa on käytössä sähköinen sopimustenhallintajärjestelmä.

Sopimusehtojen noudattamisen ja vanhentumisaikojen seuraamisen tärkeyttä on korostettu.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Hattulassa ei ole sisäistä tarkastusta järjestetty omaksi tehtäväksi eikä näitä palveluja osteta tilintarkastus- ja muilta tarkastusyhteisöiltä. Tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin vuonna 2023 ja valtuusto päätti, että kunnan tilintarkastuspalvelut hankintaan tilikausille 2023–2026 KPMG Oy:ltä.

2.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ULKOISET ERÄT)

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	3 720	4 057
Toimintakulut	-27 591	-27 942
Toimintakate	-23 870	-23 884
Verotulot	23 949	24 267
Valtionosuudet	3 907	5 533
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)		
Korkotuotot	192	188
Muut rahoitustulot	118	206
Korkokulut	-894	-927
Muut rahoituskulut	-5	-89
Vuosikate	3 397	5 292
Poistot ja arvonalentumiset	-1 966	-2 169
Tilikauden tulos	1 430	3 123
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 430	3 123

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,5	14,5
Vuosikate/Poistot, %	173	244
Vuosikate, euroa/asukas	363	565
Asukasmäärä	9 362	9374

Kunnan toimintakate toteutui vuoden 2023 tasoisena. Kunnan tilikauden tulos **1,430 milj. euroa ylijäämäinen**.

Tuloslaskelman tunnusluvut laskivat hieman edelliseen vuoteen nähden. Vuosikatetta laskuun vaikuttava tekijä on valtionosuuksien pienempi toteuma. Myös verotuoja kertyi hieman vähemmän kuin vuonna 2023. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on miinusmerkkinen, joutuu kunta ottamaan ns. ”syömävelkaa”. Vuosikatteeseen ei oteta mukaan satunnaisia tuottoja.

Vuonna 2024 kunnan vuosikate on edelleen hyvällä tasolla, selvästi suurempi kuin poistot. Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Hattulan kiinteistömassan korjausvelka on niin iso, että vuosittainen investointitarve on suurempi kuin poistot, joten vuosikatteen tulisi olla jonkin verran poistoja suurempi.

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Hattulan osalta pidemmän aikavälin investointitaso on laskettu noin 2,5 milj. euron vuosittaisten investointien mukaan, joten vuosikatteen pitäisi olla vähintään noin 270 euroa / asukas. Vuonna 2024 tuohon tasoon päästiin hyvien verotulojen myötä.

Toimintatuotot

Myyntituotot

Ulkoisten myyntituottojen toteuma vuonna 2024 oli yht. 0,807 milj. euroa. Kotikuntakorvausten osuus myyntituotoista oli 0,37 milj. euroa (vuonna 2023 yht. 0,27 milj.). Metsän myynneistä tuottoja kirjattiin 12 458 euroa.

Maksutuotot

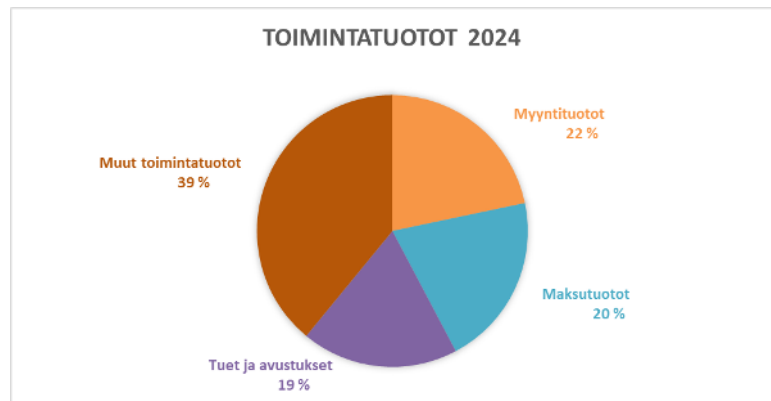
Asiakkailta palveluista perittävät maksutuotot toteutuivat pienempinä kuin vuonna 2023. Lisäksi on vielä huomioitava, että maksutuotot pienenivät jo vuonna 2023 soteuudistuksen myötä. Varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksut pysyivät vuoden 2023 tasolla ja niiden toteuma oli 397 000 euroon. Rakennusvalvontamaksuja perittiin 111 000 euroa.

Avustukset

Kunnan saamat tuet ja avustukset koostuvat palkkatuesta, työterveyshuollon järjestämisestä saatavasta korvauksesta sekä erilaisista hankeavustuksista. Näistä suurin erä oli hankeavustukset, yhteensä n. 0,54 milj. euroa.

Muut toimintatuotot

Muut toimintatuotot kasvoivat edellisvuodesta. Maa-alueiden myyntivoittoja kirjattiin n. 210 000 euroa (vuonna 2023) 113 000 euroa. Myös asuntojen vuokratuottoja kertyi hieman aiempaa vuotta enemmän, yhteensä noin 115 000 euroa.

Toimintakulut

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut kattavat lähes 60 % kunnan ulkoisista toimintakuluista. Henkilöstökulut on eritelty tarkemmin tilinpäätöksen henkilöstöosiossa.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot ovat kunnan toiseksi suurin menoerä.

Palvelujen ostot ylittivät lopulta talousarvion noin 0,7 milj. Eurolla.

Aineet ja tarvikkeet

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmän kustannukset toteutuivat noin 0,5 milj. euroa budjetoitua pienempinä. Erityisesti energioiden kuten lämmityksen ja sähkön osalta jäätiin alle talousarvion.

Avustukset

Vuoden 2024 avustusmenot pienentyivät hieman edellisvuodesta ja olivat noin 0,9 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen käytettiin 0,28 milj. euroa (vuonna 2023 0,38 milj. euroa).

Muut toimintakulut

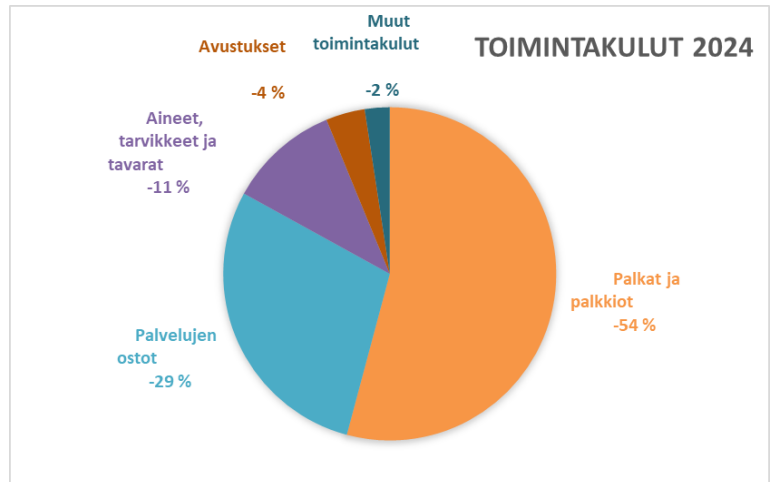
Muut toimintakulut (0,6 milj. euroa) koostuvat pääosin kunnan maksamista ulkoisista vuokrista. Isojen sote-kohteiden siirryttyä hyvinvointialueelle, on merkittävimpana kulueränä laitevuokrat.

Verotulot

Alkuperäistä talousarviota parempi tulos rakentui erityisesti verotulojen varaan. Kunnan tuloveroprosentti nostettiin 8,10 %:sta 8,40 %:iin. Kunnallisverotuottoja kertyi 18,2 milj.euroa (vuonna 2023 18,7 milj. euroa).

Yhteisöveron osalta vuoden 2024 toteuma pysyi lähes vuoden 2023 tasolla. Yhteisöveroa kertyi 2,546 milj. euroa (TA2024 2,650 milj. euroa ja TP2023 2,650 milj. euroa).

Kiinteistöveron hyvä kehitys jatkui vuonna 2024, päättyen 3,191 milj. euron toteumaan. Tämä oli reilu 0,3 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kiinteistöverokertymä*Valtionosuudet*

Valtionosuudet olivat vuonna 2023 5,5 milj. euroa. Vuonna 2024 valtionosuuksien toteuma oli 3,906 milj. euroa, joka oli 1,6 milj. euroa pienempinä kuin vuonna 2023. Muutosta selittää valtionosuuksien verotulopohjan tasaukseen liittyvä muutos.

Rahoitustuotot

Rahoitustuotot muodostuvat korkotuotoista, osinkotuotoista ja muista rahoitustuotoista kuten verotilistysten korot ja viivästyskorot. Ylivoimaisesti suurin erä on korkotulo Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:ltä.

Rahoituskulut

Rahoituskulut lainoista pysyivät talousarvion tasolla.

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Merkittävimmät poistot tulevat rakennuksista.

Tuloslaskelman tunnusluvut ja niiden laskentakaavat:

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhdistäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulo- ja meno-eroa, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja meno-erojen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja meno-ero on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kunnan tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo- ja meno-eroa olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi.

Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnittelukaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä jaksolla.

Tulo- ja meno-ero on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo- ja meno-ero heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja meno-erojen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukasluvua tilikauden lopussa.

Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulo- ja meno-ero voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot ja kulut, mistä syystä tulo- ja meno-erojen riittävyyden arviointia ei voida määrittellä sen perusteella.

2.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 397	5 292
Tulo-rahoituksen korjauserät	-210	-55
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 821	-642
Rahoitusosuudet investointimenoihin	80	56
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	277	192
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 722	4 843
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500	4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 140	-3 140
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000	-4 119
Muut maksuvalmiuden muutokset	25	-709
Rahoituksen rahavirta	-615	-3 968
Rahavarojen muutos	1 107	875
Rahavarat 31.12.	2 941	1 834
Rahavarat 1.1.	1 834	958

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Investointien tulo-rahoitus, %	195,08	903,42
Laskennallinen lainanhoitokate	0,96	1,35
Lainanhoitokate	1,06	1,53
Kassan riittävyys, pv	32,1	20,4
Asukasmäärä	9 362	9374

Pitkäaikaiset lainat kasvoi 6,50 milj. euroa. Vuoden aikana pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 3,14 milj. eurolla. Edellisen vuoden tapaan hyvä vuosikate ja vähäiset investoinnit mahdollistivat lyhytaikaisten lainojen määrän vähentämisen 4,0 milj. eurolla.

Toiminnan ja investointien rahavirta on viideltä edelliseltä vuodelta selvästi positiivinen. Tämä kertoo siitä, että investointeja on viime vuosina pystytty toteuttamaan kunnan omalla tulorahoituksella. Hattulan kunnassa kassan riittävyys on hyvällä tasolla.

Rahoituslaskelman tunnusluvut ja niiden laskentakaavat:

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo- ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää netto-antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitämällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo- ja rahoitus, %

$= 100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulo- ja rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo- ja rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä saadaan osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainahoito

Laskennallinen lainahoitokate

$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo- ja rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

Laskennallinen lainahoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteen lisäksi korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulo- ja rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokateen.

Lainanhoitokate

$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo- ja rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulo- ja rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Maksuvalmius

Kassan riittävyys (pv)

$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

2.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024 (1000 €)	2023 (1000 €)	VASTATTAVAA	2024 (1000 €)	2023 (1000 €)
A Pysyvät vastaavat	56 590	56 882	A Oma pääoma	27 592	26 161
I Aineettomat hyödykkeet	107	127	I Peruspääoma	15 082	15 082
1. Aineettomat oikeudet	0	57	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	11 079	7 955
2. Muut pitkävaikuttiset menot	107	70	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 430	3 123
II Aineelliset hyödykkeet	42 596	43 168	D Toimeksiantojen pääomat	68	64
1. Maa- ja vesialueet	8 336	8 382	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	68	64
2. Rakennukset	29 737	30 684	E Vieras pääoma	33 270	33 973
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 378	3 055	I Pitkäaikainen	25 252	22 217
4. Koneet ja kalusto	382	426	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 252	22 217
5. Muut aineelliset hyödykkeet	55	55	II Lyhytaikainen	8 018	11 756
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset	707	566	1. Joukkovelkakirjalainat	0	4 000
III Sijoitukset	13 887	13 587	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 465	3 140
1. Osakkeet ja osuudet	9 489	9 189	5. Saadut ennakot	26	25
3. Muut lainasaamiset	4 398	4 398	6. Ostovelat	1 588	1 933
B Toimeksiantojen varat	2	2	7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	381	284
2. Lahjoitusrahastojen varat	2	2	8. Siirtovelat	2 559	2 374
C Vaihtuvat vastaavat	4 338	3 315	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	60 929	60 198
II Saamiset	1 397	1 481			
Lyhytaikaiset saamiset	1 397	1 481			
1. Myyntisaamiset	422	571			
2. Lainasaamiset	40	0			
3. Muut saamiset	354	421			
4. Siirtosaamiset	581	489			
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 941	1 834			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	60 929	60 198			
Taseen tunnusluvut					
Omavaraisuusaste, %		45,3			43,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		105,3			100,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €		12 509			11 079
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas		1 336			1 182
Lainakanta 31.12., 1 000 €		28 717			29 357
Lainakanta 31.12./asukas		3 067			3 132
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €		29 361			30 232
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas		3 136			3 225
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €		4 398			4 398
Asukasmäärä		9 362			9 374

Kunnan lainamäärä vuoden 2024 lopussa oli 28,7 milj. euroa (3 067 euroa/as.), kun se vuoden 2023 lopussa oli 29,3 milj. euroa.

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku heikentyi edelliseen vuoteen nähden edelleen, vaikka kunnan lainakanta pienentyi. Tämä selittyy sillä, että kunnan tulot ja menot pienentyivät selvästi, mutta esimerkiksi sote-investointeihin liittyvät lainat jäivät kunnan vastuulle.

Kunnan omavaraisuusaste parani hieman edellisestä vuodesta, mutta pysyi silti suhteellisen heikolla tasolla.

Taseen tunnusluvut ja niiden laskentakaavat:

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoera ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kuntayhtymällä on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingosopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1 000 euroa

$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä, (alijäämä) euroa/asukas

$= (\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkistä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuuden määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

$= \text{Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset}$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyvien vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut ta-
seyksiköt on yhdistetty rivi riviltä.

	2024		2024
TULOT	1000 €	MENOT	1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	3 720	Toimintakulut	27 591
Verotulot	23 949	Korkokulut	894
Valtionosuudet	3 907	Muut rahoituskulut	5
Korkotuotot	192		
Muut rahoitustuotot	118		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-210	Pakollisten varausten muutos	
luovutusvoitot		- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	0
		Investoinnit	
Investoinnit		Investointimenot	1 821
Rahoitusosuudet investointimenoihin	80		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	277		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 140
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	4 000
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	38 533	Kokonaismenot yhteensä	37 450

2.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

2.6.1 Konsernirakenne

Erittely kuntakonsernista on tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Kuntakonsernin toimintaa ohjataan konserniohjeella. Kunnan aiempi konserniohje oli hyväksytty vuonna 2018. Valtuusto hyväksyi uuden konserniohjeen 15.3.2023.

2.7 Olennaiset tapahtumat

2.7.1 Hattulan Kehitys Oy

Olennaiset tapahtumat

Kunnanvaltuusto päätti 24.4.2024 lopettaa kehitysyrityksen ja yhtiökokous nimesi kunnanjohtajan selvitysmieheksi.

Talous

Hattulan Kehitys Oy, 3235808-2		01.01.2024 - 31.12.2024	
TULOSLASKELMA	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	
LIKEVAIHTO	0,00	1 999,99	
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	1 899,15	
Materiaalit ja palvelut			
Ulkopuoliset palvelut	0,00	-1 600,00	
Materiaalit ja palvelut yhteensä	0,00	-1 600,00	
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	0,00	-26 232,34	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	101,01	-4 824,91	
Muut henkilösivukulut	85,12	-680,32	
Henkilöstökulut yhteensä	186,13	-31 737,57	
Liiketoiminnan muut kulut	-7 088,83	1 730,95	
LIKEVOITTO (- TAPPIO)	-6 902,70	-27 707,48	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Muilta	8,20	0,24	
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Muille	-60,07	-3,91	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-51,87	-3,67	
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-6 954,57	-27 711,15	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-6 954,57	-27 711,15	

2.7.2 Hattula-Kiinteistöt Oy

Yleistä tietoa kiinteistöyhtiöstä

Hattula-Kiinteistöt Oy on Hattulan kunnan 100 prosenttisesti omistama osakeyhtiö. Yhtiö on perustettu 28.5.1999 ja rekisteröity 31.12.1999. Yhtiön toimialana on Hattulan kunnan alueella tapahtuva asuntojen hankkiminen, omistaminen ja vuokralle antaminen sekä tätä tarkoitusta varten omistaa ja hallita asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavan yhtiön osakkeita ja kiinteistöjä. Yhtiön taseessa on terveysasemana toimiva kiinteistö. Tarkoituksenaan toteuttamiseksi yhtiö voi toimia rakennuttajana. Yhtiö voi tarjota isännöinti-, hoito- ja huoltopalveluja, tällä hetkellä kiinteistöhuolto- ja hoitopalvelut ovat ulkoistettuna. Yhtiö noudattaa toiminnassaan osakeyhtiölain määräyksiä.

Yhtiö omistaa 22 taloyhteisöä, joissa on 33 asuinrakennusta ja terveysasema kiinteistö. Näistä on yhdeksän kerrostalokiinteistöä ja 13 rivitalokiinteistöä. Yhteensä tällä hetkellä on 297 vuokrauksessa olevaa huoneistoa. Asuntojen yhteispinta-ala on noin 14 950m².

Hallitus

Hallituksella on yleisvastuu yhtiön hallinnon ja varainhoidon valvonnassa. Hallitus toimeenpanee yhtiökokouksen päätökset. Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu neljä (4) varsinaista jäsentä ja yksi varajäsen. Hallituksen puheenjohtajana toimii Matti Pelkonen 04.05.2023 alkaen.

Hallitus kokoontui tilikauden aikana 15 kertaa. Hallituksen kokouksiin on osallistunut myös yhtiökokous- ja omistajaedustajaksi nimetty kunnanjohtaja Pekka Järvi tai hänen valtuuttama sijainen ja 11.08.2023 alkaen osa-aikaisena toimitusjohtajana Mika Huuhtanen.

Tilintarkastus

Yhtiön tilintarkastajana on toiminut v.2024 KPMG Oy, nimettynä vastuullisena tilintarkastajana Kirsi Sova.

Olennaiset tapahtumat

Mahdollisten uudishankkeen ja kiinteistöjen Kinnalantie 12 ja 14:n saneerausten alustavat hankesuunnitelut keskeytettiin keväällä 2024. Kenttäkuja 1 ja 3 ja Koulutie 1 energiasaneeraukset sekä Vanhainkodikontie 4 vesikattosaneeraus toteutettiin vuoden 2024 aikana. Yhtiön asunnoissa on ilmennyt useita vesivahinkotilanteita. Asukastyytyväisyyskysely tehtiin vuoden 2024 aikana.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rakennuskanta on pääosin valmistunut 1970–1980-luvuilla, joten talojen peruskorjaustarve tulee kasvamaan lähivuosien kuluessa. Tämä vaatii kokonaissuunnitelmallisuutta, jotta pystytään minimoimaan yllättävät isot kustannuserät. Talous- ja tarvesuunnitelmat tarkentuvat sitä mukaan, kun kiinteistöjä kartoitetaan tekniseltä kunnoltaan tarkemmin. Lisäksi kiinteistöjen kuntoarvioiden avulla on aloitettu kymmenen vuoden pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) tekemistä. Nämä ovat pohjatietona yhtiön kokonaistalouden tervehdyttämissuunnitelman tekemiselle.

Tulevina vuosina tulospainetta aiheuttavat isojen asuintalovarausten purkautuminen. Tässä tilinpäätöksessä on pystytty purkamaan asuintalovarauksia hallitusti etupainotteisesti. Yhtiön tahtotila on saada verottajalta hyväksyntä yleishyödyllisyydestä.

Terveysasema ja palvelutalot

Kuntakonserni on käynnistänyt yhtiöittämisprosessin. Hattula-Kiinteistöt Oy:n osalta tavoitteena on toiminnan keskittyminen asuntojen vuokraukseen yhtiön toimialan mukaisesti.

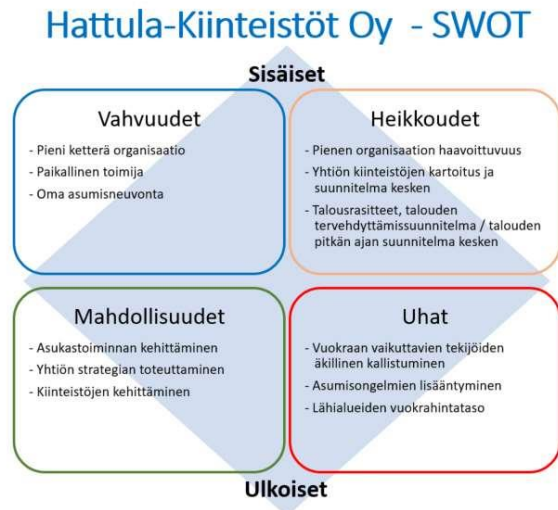
Merkittävimmät riskit yhtiön toiminnassa ja taloudessa

Yhtiössä aiemmin kirjatut asuintalovaraukset, jotka ovat kymmenen vuoden kuluessa ko. varausjärjen tekemisestä purettava tuloslaskelmaan, tulevat lähivuosina kasvattamaan verotettavaa tulosta. Kiinteistöissä on vähäisessä määrin tehty peruskorjauksia, jotka olisivat tasearvoja korottavia.

Yhtiön lainakanta on iso, josta merkittävämmän talousrasitteen muodostavat lainat, jotka kohdistuvat myytyihin kohteisiin, sekä aiemman talousvajeen korjaamiseksi otettu laina. Edellä mainitun vuoksi riskinä on liian suuri vuokrataso kulujen kattamiseksi, joka saattaa muodostaa riskin käyttöasteelle.

Kiinteistötarjoajan pitäminen markkinakelpoisena vaatii toimenpiteitä, kuten uudisrakentamis- ja purkamistoimenpiteitä. Yhtiön toiminnan ylläpitäminen edellä mainittujen asioiden vuoksi edellyttää tarkempaa tulosarviointia lähivuosille sekä tämän pohjaksi selkeää omistajaohjausta.

Merkittävän kuluriskin muodostavat mittavasti nousseet kuluerät. Yhtiön toiminnallisena riskinä on pienet henkilöstöresurssit, mikä altistaa edelleen toiminnan häiriöille. Tehokas vuokra- ja vuokratarkastus on pidettävä yllä, jotta maksuhäiriöt pysyvät hallinnassa. Vahinkoriskit kasvavat kiinteistöissä, jotka odottavat purku- tai kehittämispäätöstä.

Yhtiön taloudellinen tulos

Yhtiön tilikausi ennen tilinpäätössiirtoja oli voitollinen. Varauksia purettiin siten, että tilikauden tulos on 0 euroa.

	2024	2023	2022	2021
Liikevaihto	2 425 161	2 374 241	2 363 136	2 392 335
Poistot	605 022	623 991	656 128	695 123
Tilikauden tulos ennen tp. siirtoja ja veroja	7 652	-61 697	-287 766	135 681
Taseen loppusumma	11 019 800	11 271 186	11 996 588	13 172 942
Pitkäaikainen vieras pääoma	7 534 949	7 995 598	8 677 609	9 557 289
¹⁾ Liikevoitto %	13,5 %	9,64 %	-9,14 %	7,8 %
²⁾ Quick ratio	0,2	0,1	0,3	0,70
³⁾ Omavaraisuusaste	9,73 %	6,87 %	6,44 %	5,87 %

- 1) Liikevoittoprosentti on liiketoiminnan tulos suhteessa liiketoiminnan tuottoihin. Liikevoittoprosentin ohjeelliset arvot ovat:

yli 10 %: hyvä	5 – 10 %: tyydyttävä	alle 5 %: heikko
----------------	----------------------	------------------

Tavoite riippuu toimialan ja liiketoiminnan luonteesta ja esim. tarvittavan pääoman määrästä.

- 2) Quick ratio on tunnusluku, joka mittaa yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskurien tilaa. Quick ratiolla arvioidaan yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloistaan. Quick ratioiden ohjeelliset arvot ovat:

yli 1,5: erinomainen	1–1,5: hyvä	0,5–1: tyydyttävä	0,3–0,5: välttävä	alle 0,3: heikko
----------------------	-------------	-------------------	-------------------	------------------

Quick ratioiden tavoitearvo riippuu toimialasta, mutta yleinen suositusarvo on 1.

- 3) Omavaraisuusaste
Omavaraisuusaste kertoo yrityksen pitkän tähtäimen vakaudesta. Mitä matalampi omavaraisuusaste on, sitä enemmän toimintaa rahoitetaan velkarahalla.

yli 40 %: hyvä	20–40 %: tyydyttävä	alle 20 %: heikko
----------------	---------------------	-------------------

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Raportointi 31.12.2024	Tila
Asumispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen vastaamaan kuntalaisten tarpeita. Asiakastyytyväisyyden parantaminen (NPS-suositeluindeksi). Asukasvaihtuvuuden syiden seuraminen ja vaihtuvuuden vähentämiseen pyrkiminen.	Kiinteistöjen kehittäminen on jatkuva prosessi ja toteutetaan mm. asukaspalaute ja kiinteistön elinkaari huomioiden. Isompien kehitystarpeiden tarve on myös ilmeinen, jonka vuoksi kiinteistökantaa kartoitetaan aktiivisesti. Yhtiön asukaskyselyissä 58 % on vastannut ”olen jo suositellut / voin suositella asumista Hattula-Kiinteistöt Oy:n taloissa”. Viimeisin kysely toteutettiin NPS kyselynä, jossa tulos oli 32. Vertailuarvona KOVA ry:n 20 vuokratalo yhtiön NPS suositeluindeksin arvot olivat 7–60 välillä, keskiarvon ollessa 38.	Toteutunut
Vuokra-asuntojen ja kiinteistöjen kunnossapidolla parannetaan asuntojen kiinnostavuutta sekä asumisturvallisuutta ja -viihtyisyyttä.	Huoneistoja on remontoitu tarpeen mukaisesti lähinnä asukasvaihtojen yhteydessä. Lisäksi yhtiö jatkaa soveltuvien osien pitkäaikaisen asumisen palkitsemista, jolloin suoritetaan tarpeen mukaisesti pienimuotoista huoneiston kulumisen korjaamista.	Toteutunut osittain
Kiinteistöjen salkutuksen pohjalta pitkän tähtäimen suunnitelman tekeminen. Mahdollisesti purettavien tai myytävien kohteiden jatkoselvitys ja purkuavustusten hakeminen tai kohteen myyntiin asettaminen. Kehitettävien kiinteistöjen osalta PTS-suunnitelmien (pitkän tähtäimen suunnitelma) tekeminen.	Yhtiö teetti kiinteistöjen teknisen osion salkutuksen päivityksen FCG Oy:llä. Kiinteistöjen kokonaisalkutuksen päivitys suunnitteilla tehtäväksi vuoden 2024 aikana. Kokonaisarviointi skenaariolaskentojen kanssa on tavoite saada valmiiksi alustavat laskelmat 31.5.2025 mennessä.	Toteutunut osittain
Uudisrakentamiskohteen suunnittelu- ja toteutustyön jatkaminen.	Uudiskohteen hankesuunnittelun valmistelu on edennyt yhtiön osalta. Hanke on jäissä tällä hetkellä.	Toteutunut osittain
Yhtiön strategian päivittäminen, asuntopoliittinen ohjelma sekä kunnan strategia huomioiden. Yhtiön strategian vahvistuttaminen kunnalla.	Asuntopoliittinen ohjelma on valmis. Yhtiö päivitti joulukuussa 2022 yhtiön arvot – visio – strategia kokonaisuuden, joka on toimitettu kunnalle.	Toteutunut
Yhtiö raportoi liiketoiminnan tavoitteiden toteutumisesta sekä arvioi tulevaa kehitystä ja riskejä kunnalle väli- ja tilinpäätösajankohtina.	Raportointi tehty yhtiön hallitukselle sekä kunnalle tilinpäätöksen ja välitilinpäätöksen yhteydessä.	Toteutunut

Kuukausittainen talous- ja toimintaseuranta yhtiössä ja raportointi yhtiön hallitukselle.	Taloustilanne käsitelty aina hallituksen kokouksessa. Toiminnan toteutumisesta sekä talousarvioseuranta on raportoitu välitilinpäätöksen yhteydessä.	Toteutunut
---	--	---

Taloudelliset tavoitteet

Tavoite	Raportointi 31.12.2024	Tila
Vuokra-asuntojen käyttöastetavoite 96 %	Kaikkien kiinteistöjen käyttöasteiden vuoden keskiarvo 96,7 %. Seitsemässä kiinteistössä on ollut koko vuoden 100 % käyttöaste.	Toteutunut
Vuokrahintatason ylläpitäminen alueellisesti kilpailukykyisenä. Energiatehokkuuden ja vedenkulutuksen seuranta.	Vuokrataso on pidetty maltillisena ympäröiviin kaupunkeihin ja kuntiin nähden. Kiinteistöjen käyttökustannuksia pyritään pienentämään kiinnittämällä huomiota mm. vedenkulutukseen ja energiatehokkuuteen.	Toteutunut osittain
Yhtiön talouden tervehdyttämistä pitkällä tähtäimellä yhtiön strategian pohjalta. Seurataan taloudellista tilannetta taloudellisten mittareiden avulla mm. käyttöaste, maksuvalmiuden parantaminen ja velkaantuneisuusasteen pienentäminen. Tulojen tulee kattaa kokonaisuudet ja rahoitusaseman on oltava kestäväällä pohjalla.	Talouden tervehdyttämiseksi jatketaan terveysaseman sekä palvelutalojen omistusjärjestelyjen selvittämistä, mihin liittyen kunta on käynnistänyt yhtiöittämisselvitystyön. Tehtävillä toimenpiteillä pyritään vähentämään yhtiön velkataakkaa. Maksuvalmius on edelleen heikko. Lainoja on pyritty maksamaan suunnitelman mukaisesti kohonneiden korkokulujen aiheuttaessa suurta taloudellista rasitusta edelleen. Käyttöaste ei ole juurikaan muuttunut.	Toteutunut osittain
Talojen kunnossapito- ja peruskorjaussuunnitelmat ja näiden toteutukset kunkin talon strategian mukaisesti. Kiinteistöjen kunnossapitotilannetta seurataan tarvesuunnitelman avulla.	Tavoitteena on remontoida huoneistoja sillä tasolla, että niiden kunto ei olisi este vuokraukselle. Kiinteistöjen kunnossapito-ohjelmaa sekä viiden vuoden tarvesuunnitelmaa päivitetään sen mukaan, kun skenaariolaskenta valmistuu. Tekeillä on kaikkien kiinteistöjen 10 vuoden PTS-suunnitelma, jonka avulla töitä voidaan asettaa tärkeysjärjestykseen niin taloudellinen kuin tekninenkin puoli huomioiden.	Toteutunut osittain

2.7.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Hattulan vuonna 2023 hyväksytyssä konserniohjeessa määritellään toimintaperiaatteet, joiden pohjalta konsernivalvonta järjestetään.

Konsernijohto valvoo tytäryhtiöiden tuloksellisuutta (mm. toiminta, talous ja investoinnit). Kuntalain 116 § mukaisesti tytäryhtiön on annettava kunnanhallitukselle taloudellisen aseman ja toiminnan tuloksellisuuden arvioinnin edellyttämät tiedot.

Tytäryhtiöillä on oltava liiketoimintasuunnitelma ja strategia. Strategian sekä liiketoimintasuunnitelman hyväksyy yhtiön hallitus ja se tuodaan tiedoksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle liikesalaisuudet huomioiden. Kunnanvaltuusto hyväksyy tytäryhtiöille vuosittain tavoitteet osana kuntakonsernin talousarviota, joiden saavuttamiseksi tytäryhtiön hallitus yhtiön toimintaa ohjaa. Tytäryhtiön hallitus ja kunnanhallitus käyvät vuosittain viimeistään syyskuussa tavoitteita koskevat tulosneuvottelut (osana talousarvioprosessia).

Tytäryhtiöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta kunnan osavuosisiraporteissa ja tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Tytäryhtiöiden tilikausi on kalenterivuosi. Tytäryhtiö noudattaa kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapaa. Tytäryhtiö laatii vuosittain yhtiökohtaisen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, jotka ovat tilintarkastajan tarkastamat ja ne tuodaan kunnanhallitukselle tiedoksi.

Konserniohjeen mukaan tytäryhtiöillä on oltava yhtiön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Yhtiön hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan periaatteet ja antaa ne kirjallisesti tiedoksi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on raportoitava osavuosisiraportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä konsernijohtolle sisäisen valvonnan toimivuudesta sekä mahdollisista yhtiön toimintaa uhkaavista riskeistä.

Tytäryhtiön tilintarkastajaksi valitaan kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole perusteltavaa tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tytäryhtiöiden tulee informoida konsernijohtoa viipymättä, mikäli toiminnassa on tapahtunut tai ennakoidaan tapahtuvan merkittäviä muutoksia. Yhtiöiden ja yhteisöjen hallituksissa olevat Hattulan kunnan edustajat huolehtivat osaltaan siitä, että yhtiö tai muu yhteisö saattaa kaikki merkittävät päätökset tai periaatteelliset ratkaisut kunnan konsernijohtoon tietoon. Konsernijohtoon on vastaavasti annettava kunnan edustajille ohjeet merkittäviä päätöksiä ja periaatteellisia ratkaisuja varten.

- tytäryhtiöllä on oltava strategia ja liiketoimintasuunnitelma,
- tytäryhtiöllä on oltava sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus,
- tytäryhtiön hallitus ja kunnanhallitus käyvät vuosittain tulosneuvottelut,
- tytäryhtiö on osa kuntakonsernin taloussuunnittelua, tilinpäätöstä ja muuta raportointia,
- tytäryhtiö laatii vuosittain toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen,
- konsernijohto on pidettävä tietoisena kaikista merkittävistä asioista,
- tarkastuslautakunta arvioi tytäryhtiön toimintaa omassa roolissaan.

Konsernijohto tai muu konsernijohtoon määrittelemä taho (esim. talousjohto) antaa tarkemmat ohjeet konsernitalinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

2.7.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

2.7.4.1 Konsernituloslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	7 003	7 263
Toimintakulut	-32 789	-33 115
TOIMINTAKATE	-25 787	-25 851
Verotulot	23 872	24 195
Valtionosuudet	7 131	8 634
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	221	210
Muut rahoitustuotot	166	210
Korkokulut	-1 227	-1 216
Muut rahoituskulut	-16	-91
Rahoitustuotot ja -kulut	-856	-888
VUOSIKATE	4 361	6 090
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 759	-2 858
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 759	-2 858
TILIKAUDEN TULOS	1 602	3 232
Tilinpäätössiirrot	1	1
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	-2	12
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	1	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 602	3 245

Tuloslaskelman tunnusluvut	Konserni	
	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	21,4	21,9
Vuosikate/Poistot, %	158,0	213,1
Vuosikate, euroa/asukas	466	650
Asukasmäärä	9 362	9 374

Vuosikate heikkeni edelliseen vuoteen nähden, joka johtuu muun muassa tulovirtojen pienenemisestä. Tilikauden tulos oli yli 1,6 milj. euroa ylijäämäinen.

2.7.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 361	6 090
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-212	-55
	4 149	6 035
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 914	-936
Rahoitusosuudet investointimenoihin	80	56
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	359	324
	-1 476	-556
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 674	5 479
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 660	4 126
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 749	-4 046
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 178	-4 119
	-1 267	-4 038
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9	17
Vaihto-omaisuuden muutos	0	-1
Saamisten muutos	-85	875
Korottomien velkojen muutos	-118	-1 525
	-193	-634
Rahoituksen rahavirta	-1 460	-4 673
Rahavarojen muutos	1 214	807
Rahavarat 31.12.	4 425	3 211
Rahavarat 1.1.	3 211	2 405
Rahavarojen muutos	1 214	807
Rahoituslaskelman tunnusluvut	Konserni	
	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	6 698	-1 080
Investointien tulorahoitus, %	237,7	691,9
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,2
Lainanhoitokate	1,1	1,4
Kassan riittävyys, pv	41	30

Vuonna 2024 toiminnan rahavirta heikkeni edellisestä vuodesta lähes 2 milj. eurolla. Vuonna 2023 kuntakonsernin tulot poikkeuksellisen suuret. Investointeja tehtiin vuonna 2024 enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä selittää osaltaan rahavirtojen pienenemisen.

2.7.4.3 Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023	VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	15 082	15 082
Aineettomat oikeudet	0	57	Muut omat rahastot	12	13
Muut pitkävaikutteiset menot	117	84	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	12 627	9 382
Aineettomat hyödykkeet	117	141	Tilikauden yli-/alijäämä	1 602	3 245
Aineelliset hyödykkeet			OMA PÄÄOMA	29 324	27 723
Maa- ja vesialueet	8 731	8 776	VÄHEMMISTÖOSUDET	4	5
Rakennukset	41 351	42 672		0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 572	3 234	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0	0
Koneet ja kalusto	430	482	Valtion toimeksiannot	91	166
Muut aineelliset hyödykkeet	60	60	Lahjoitusrahastojen pääomat	186	161
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	721	689	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	277	327
Aineelliset hyödykkeet	54 865	55 914	VIERAS PÄÄOMA		
Sijoitukset			Pitkäaikainen vieras pääoma		
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeir	6 553	6 553	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	32 366	29 805
Muut lainasaamiset	4 096	4 096	Muut velat	120	119
Sijoitukset	10 650	10 650	Pitkäaikainen vieras pääoma	32 485	29 923
PYSYVÄT VASTAAVAT	65 632	66 704	Lyhytaikainen vieras pääoma		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Joukkovelkakirjalainat	0	4 000
Valtion toimeksiannot	91	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 151	3 979
Lahjoitusrahastojen varat	108	93	Saadut ennakot	136	171
Muut toimeksiantojen varat	0	166	Ostovelat	1 784	2 103
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	199	259	Muut velat	527	476
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Siirtovelat	2 930	2 746
Vaihto-omaisuus			Laskennalliset verovelat	244	242
Aineet ja tarvikkeet	8	8	Lyhytaikainen vieras pääoma	9 772	13 717
Vaihto-omaisuus	8	8	VIERAS PÄÄOMA	42 257	43 640
Saamiset			VASTATTAVAA	71 861	71 695
Pitkäaikaiset saamiset					
Siirtosaamiset	1	15			
Pitkäaikaiset saamiset	1	15			
0	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	0	0			
Myyntisaamiset	539	539			
Lainasaamiset	40	0			
Muut saamiset	389	464			
Siirtosaamiset	628	494			
Lyhytaikaiset saamiset	1 596	1 497			
Saamiset	1 597	1 512			
Rahoitusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteih	206	109			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	70			
Muut arvopaperit	243	212			
Rahoitusarvopaperit	450	390			
Rahat ja pankkisaamiset	3 975	2 821			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 030	4 732			
VASTAAVAA	71 861	71 695			

Taseen tunnusluvut	Konserni	
	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	40,9	38,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	110,8	108,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	14 229	12 627
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 520	1 347
Lainakanta 31.12., 1 000 €	36 517	37 783
Lainakanta 31.12./asukas	3 901	4 031
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	37 889	39 551
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	4 047	4 219
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	4 096	4 096
Asukasmäärä	9 362	9 374

Suhteellisen velkaantuneisuuden nousi edellisestä vuodesta, vaikka konsernin lainakanta pieneni. Toisaalta omavaraisuusaste hieman parani lainankannan pienentyessä.

2.8 Tilikauden tuloksen käsittely

2.8.1 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Hattulan kunnan tilikauden tulos tilikaudelta 2024 on 1 430 412,37 euroa. Hallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 1 430 412,37 euroa siirretään taseeseen yli-/alijäämätilille.

3 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

3.1 Käyttötaloulosan valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet, koko kunta

Tilivelvolliset: Kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja talous- ja henkilöstöjohtaja

Tilikauden tulos on 1 430 412,37 euroa ylijäämäinen. Muutettuun talousarvioon euroa verrattuna tilikauden tulos oli 1 298 633,47 euroa parempi.

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisina.

Valtuustoon nähden sitovana tasona oleva ulkoinen toimintakate toteutui kokonaisuutena budjetoitua parempana.

Verotulot ylittivät muutetunkin talousarvion n. 1,0 milj. eurolla, joka osaltaan nostaa tilikauden tulosta reilusti positiiviseksi. Valtionosuudet toteutuivat lähes budjetin mukaisesti.

Tuloslaskelma, ulkoiset erät

Tuloslaskelma (€)

Nimi	Toteuma_kum	TP_ed vuosi	Tot_kum_vs_ed vuosi_kum (€)	Alkup. KS koko vuosi	MTA koko vuosi	Tot_vs_MTA (€)
☐ Toimintatuotot	3,720,153	4,057,453	-337,300.86	3,504,600.00	3,504,600.00	412,915.93
☐ Myyntituotot	807,212	1,151,308	-344,096.36	640,500.00	640,500.00	155,597.93
☐ Maksutuotot	764,628	819,281	-54,652.25	800,000.00	800,000.00	69,912.44
☐ Tuet ja avustukset	696,355	749,783	-53,427.68	690,600.00	690,600.00	73,998.88
☐ Muut toimintatuotot	1,451,957	1,337,081	114,875.43	1,373,500.00	1,373,500.00	113,406.68
☐ Toimintakulut	-27,590,569	-27,941,559	350,990.26	-27,541,786.56	-27,597,487.10	-1,040,256.17
☐ Henkilöstökulut	-16,333,452	-16,619,317	285,865.10	-16,345,893.62	-16,412,637.15	-66,144.16
☐ Palvelujen ostot	-7,082,796	-6,626,910	-455,886.46	-6,393,092.94	-6,381,049.95	-864,117.47
☐ Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2,648,929	-2,755,284	106,355.13	-3,134,750.00	-3,135,750.00	-105,869.75
☐ Avustukset	-931,863	-1,127,283	195,419.45	-1,123,000.00	-1,123,000.00	6,904.49
☐ Muut toimintakulut	-593,529	-812,766	219,237.04	-545,050.00	-545,050.00	-11,029.29
☐ Toimintakate	-23,870,417	-23,884,106	13,689.40	-24,037,186.56	-24,092,887.10	-627,340.24
☐ Verotulot	23,949,225	24,266,973	-317,748.16	22,955,000.00	22,955,000.00	152,601.27
☐ Kunnan tulovero	18,211,055	18,771,238	-560,183.08	17,280,000.00	17,280,000.00	347,034.91
☐ Kiinteistövero	3,191,802	2,845,380	346,421.96	3,073,000.00	3,073,000.00	-133,076.66
☐ Osuus yhteisöveron tuotosta	2,546,368	2,650,355	-103,987.04	2,602,000.00	2,602,000.00	-61,356.97
☐ Valtionosuudet	3,906,976	5,532,647	-1,625,671.00	4,098,666.00	4,098,666.00	-96,532.50
☐ Kunnan peruspalvelujen valtion...	4,598,885	6,196,061	-1,597,176.00	4,769,512.00	4,769,512.00	-93,925.33
☐ Muut valtionosuudet	-691,909	-663,414	-28,495.00	-670,846.00	-670,846.00	-2,607.17
☐ Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-589,109	-623,305	34,195.93	-719,000.00	-719,000.00	137,111.00
☐ Korkotuotot	191,876	187,867	4,008.54	220,000.00	220,000.00	31,911.17
☐ Muut rahoitustuotot	117,669	205,623	-87,953.52	20,000.00	20,000.00	-1,502.85
☐ Korkokulut	-894,051	-927,499	33,447.76	-950,000.00	-950,000.00	106,500.26
☐ Muut rahoituskulut	-4,603	-89,296	84,693.15	-9,000.00	-9,000.00	202.42
☐ Vuosikate	3,396,676	5,292,209	-1,895,533.83	2,297,479.44	2,241,778.90	-434,160.47
☐ Poistot ja arvonalentumiset	-1,966,263	-2,168,774	202,510.67	-2,110,000.00	-2,110,000.00	12,669.14
☐ Suunnitelman mukaiset poistot	-1,966,263	-2,028,774	62,510.67	-2,110,000.00	-2,110,000.00	12,669.14
☐ Arvonalentumiset		-140,000	140,000.00			
☐ Tilikauden tulos	1,430,412	3,123,436	-1,693,023.16	187,479.44	131,778.90	-421,491.32
☐ Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1,430,412	3,123,436	-1,693,023.16	187,479.44	131,778.90	-421,491.32

Ulkoinen toimintakate toimielimittain

TOIMINTAKATE

KP-taso 4	Tot.-% MTA	Toteuma_kum	Tot_kum_vs_MTA koko vuosi (€)	Tot_kum_vs_ed vuosi kum (%)
13011 Kunnanhallitus	97.51%	-1,350,223	34,538.94	-18.8%
130110 Kuntajohtaminen	121.47%	-337,171	-59,599.07	-19.5%
130111 Hallinto- ja talouspalvelut	91.50%	-1,013,052	94,138.01	-18.6%
13012 Tarkastuslautakunta	112.79%	-35,994	-4,081.80	85.0%
13020 Elinvoimalautakunta	98.32%	-8,019,470	137,132.22	6.8%
130200 Elinvoimatoimialan johtaminen	148.82%	-1,045,968	-343,128.32	19.2%
130201 ICT-palvelut	55.95%	-298,770	235,263.69	26.9%
130203 Rakennetun ympäristön palvelut	110.78%	-1,785,576	-173,776.73	6.5%
130204 Kiinteistö- ja tukipalvelut	97.61%	-3,844,923	94,264.64	7.0%
130206 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	91.99%	-413,473	36,000.24	-3.0%
130209 Työllisyyspalvelut	68.62%	-630,760	288,508.70	-9.4%
13030 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	99.62%	-14,464,730	54,881.09	-1.6%
130207 Liikunta, nuoris- ja kuntalaisyhteistyö	97.48%	-741,992	19,164.36	0.8%
130300 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	109.04%	-776,950	-64,430.31	-7.3%
130301 Esi- ja perusopetus	99.94%	-8,173,002	5,122.86	1.4%
130301 Sosiaalipalvelut				-100.0%
130302 Varhaiskasvatus	98.05%	-4,772,786	95,024.19	-5.7%
Yhteensä	99.08%	-23,870,417	222,470.45	-0.1%

Kokonaisuutena ulkoinen toimintakate toteutui 0,2 milj.euroa muutettua talousarviota parempana. Toimintakate toteutui lähes edellisen vuoden mukaisena.

3.2 Hallintotoimiala

Tarkastuslautakunta vastaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen arvioinnista ja huolehtii siitä, että kunnan tilintarkastus toteutetaan hyvän julkishallinnon tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla. Hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestäjänä tarkastuslautakunta vastaa tilintarkastuksen voimavaroista

Keskusvaalilautakunnan vastuulla on vaalien järjestäminen Hattulan kunnassa vaalilain mukaisesti. Käytännön vaalijärjestelyt hoitaa hallintotoimialan henkilöstö.

Hallintotoimialaan sisältyy kunnanjohtajan, kunnanvaltuuston sekä kunnanhallituksen määrärahat. Lisäksi käyttöomaisuuden myyntivoitot on budjetoitu kuntajohtamiseen. Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta. Kunnanjohtaja johtaa kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa yhdessä kunnan johtoryhmän kanssa. Kunnanjohtajan vastuulla on kuntastrategian toteuttaminen ja kunnan elinkeino- ja elinvoimapolitiikka yhteistyössä elinvoimajohtajan kanssa.

3.2.1 Olennaiset tapahtumat

Kuntajohtaminen

Henkilöstöpalveluiden osalta alkuvuoden aikana keskityttiin perusprosessien lisäksi mm. seuraaviin toimiin:

- Vuoden 2023 henkilöstökyselyn tulosten analysointi yksiköissä ja kehityssuunnitelmien laadinta.
- Työn vaativuuden arviointi -järjestelmää kehitettiin yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa.
- Kehityskeskusteluprosessia kehitettiin hankkimalla selainpohjainen työkalu, jonka avulla prosessia saadaan yhdenmukaistettua ja seuranta tehostettua.
- Uusi työajanseurantajärjestelmä otettiin koekäyttöön loppukeväästä.

Hallintopalveluissa alkuvuotta väritti presidentin vaalien käytännön järjestelyiden toteuttaminen. Vaaliohjeistusta päivitettiin ja vaalien ensimmäinen ja toinen äänestyskierrros vietiin onnistuneesti läpi.

Hattulan kunta osallistui Kuntaliiton organisoimaan kuntalaistutkimus-hankeeseen, jonka tulokset julkaistiin syksyllä.

Talouden tasapainottamiskeinoja kartoitettiin ja vietiin tiedoksi kunnanvaltuustolla kesäkuussa. Niistä raportoidaan 2025 osavuosisiraporteissa.

Loppukeväästä kilpailutettiin kunnan maksuliikenteen pankkisopimus sekä kunnan tonttimarkkinointi- ja myyntipalvelut.

Sähköpostipohjainen väärinkäytösten ilmoituskanava otettiin käyttöön. Kanavan kautta Hattulan kunnan työntekijä voi ilmoittaa havaitsemastaan yleisen edun vastaisesta toiminnasta ja väärinkäytöksistä.

Talous- ja henkilöstöjohtaja irtisanoutui tultuaan valituksi Riihimäen talousjohtajaksi. Uuden rekrytointi toteutettiin onnistuneesti.

Tarkastuslautakunta

KPMG toimi tilintarkastajana tilikaudella 2024. Myös tarkastuslautakunnan sihteerin palvelut hankittiin KPMG:ltä.

3.2.2 Talouden ja toiminnan raportointi

	2023	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	241 063	279 000	-50 000	229 000	357 402	128 402	56,07%
Liikevaihto	-13 733		0		53 806	53 806	
Muut tulot	132 950	150 000	-50 000	100 000	211 865	111 865	111,86%
Toimintamenot	-1 955 874	-1 716 412	0	-1 716 412	-1 771 355	-54 943	3,20%
Materiaalit ja palvelut	-946 534	-892 600	0	-892 600	-933 721	-41 121	4,61%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 133	-24 100	0	-24 100	-50 447	-26 347	109,32%
Palvelujen ostot	-903 401	-868 500	0	-868 500	-883 274	-14 774	1,70%
Henkilöstön menot	-640 408	-666 074	0	-666 074	-635 193	30 881	-4,64%
Muut menot	-368 932	-157 738	0	-157 738	-202 441	-44 703	28,34%
Toimintakate	-1 345 879	-1 279 674	-50 000	-1 329 674	-1 211 512	118 161	-8,89%
Rahoitustulot- ja menot	0		0		-10	-10	
Muut rahoitusmenot	0		0		-10	-10	
Vuosikate	-1 345 879	-1 279 674	-50 000	-1 329 674	-1 211 522	118 151	-8,89%
Poistot ja arvonalentumiset	-143 937		0		-3 937	-3 937	
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 937		0		-3 937	-3 937	
Arvonalentumiset	-140 000		0			0	
Tilikauden tulos	-1 858 748	-1 437 412	-50 000	-1 487 412	-1 417 901	69 511	-4,67%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 858 748	-1 437 412	-50 000	-1 487 412	-1 417 901	69 511	-4,67%

Toimintakate palvelualueittain

KP-taso 5	Toteuma_kum	Tot_kum_vs_MTA_kum (€)	Tot.-% MTA	Tot_kum_vs_MTA_kum (%)
☐ 1301 HALLINTOTOIMIALA	-1 386 217	80 457,14	94,51%	-5,49%
☐ 13011 Kunnanhallitus	-1 350 223	84 538,94	94,11%	-5,89%
☐ 130110 Kuntajohtaminen	-337 171	-9 599,07	102,93%	2,93%
☐ 130111 Hallinto- ja talouspalvelut	-1 013 052	94 138,01	91,50%	-8,50%
☐ 13012 Tarkastuslautakunta	-35 994	-4 081,80	112,79%	12,79%
☐ 130120 Tarkastustoimi	-35 994	-4 081,80	112,79%	12,79%
Yhteensä	-1 386 217	80 457,14	94,51%	-5,49%

Hallintotoimialan toimintakate alittui 80 457 eurolla. Tonttien myyntivoittoja kirjautui vuonna 2024 yhteensä 209 914 euroa.

3.2.3 Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen määrä	pää-	Toiminnallinen tavoite 2024	Mittari	Mittarin käyttö (tähdet)	Vastuu	Raportointi
KUNNAN OMAT TAVOITTEET						
Hyvinvoiva kuntalainen		Turvallinen kasvu- ja kouluympäristö.	Palveluverkko 2030 työn jatkuminen. Kampus vaihe II:n rakennustyöt alkavat.	☆☆☆ Ei käynnisty laisinkaan. ☆☆☆ Käynnistyy myöhemmin. ☆☆☆ Käynnistyy 2024.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆
		Turvallinen kasvu- ja kouluympäristö.	Palveluverkko 2030 työn jatkuminen. Lukion rakennustyöt alkavat.	☆☆☆ Ei käynnisty laisinkaan. ☆☆☆ Käynnistyy myöhemmin. ☆☆☆ Käynnistyy 2024.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
		Laadukas, asiakaslähtöinen ja saavutettavat palvelut.	Parolan keskustan ja Pappilanniemen tilojen tulevien vuosien ratkaisut on tehty.	☆☆☆ Ratkaisu ei synny. ☆☆☆ Ratkaisu siirtyy. ☆☆☆ Ratkaisu 2024.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
		Tuetaan monipuolisen asumisen mahdollisuuksia kaikissa elämänvaiheissa.	Maankäyttösopimuksilla mahdollistetaan vähintään 20 uuden asuintontin muodostuminen kuntaan.	☆☆☆ Ei sopimuksia. ☆☆☆ Alle 20 tonttia. ☆☆☆ Vähintään 20 tonttia.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
		Tuetaan monipuolisen asumisen mahdollisuuksia kaikissa elämänvaiheissa.	Hattula Kiinteistöjen tulevaisuuslinjaukset on päätetty.	☆☆☆ Ei ole päätetty ja perusteet eivät ole selkeät. ☆☆☆ Perusteet päätökselle ovat olemassa. ☆☆☆ Päätös on tehty.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆
		Tuetaan monipuolisen asumisen mahdollisuuksia kaikissa elämänvaiheissa.	Kunta myy/vuokraa vähintään 10 asuintonttia.	☆☆☆ 0 tonttia. ☆☆☆ Alle 10 tonttia. ☆☆☆ Vähintään 10 tonttia.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆

Hattulan kunta

Tilinpäätös 2024

	Tavoitteellinen kaavoitus.	Lepaa - Tyrvöntö osayleiskaava saa lainvoiman.	☆☆☆ Ei lainvoimaista kaavaa. ☆☆☆ Lainvoimainen kaava siirtyy. ☆☆☆ Lainvoimainen kaava.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	★★
	Tavoitteellinen kaavoitus.	Lehijärven rantatie - Nihattulan osayleiskaavan päivitys käynnistyy.	☆☆☆ Ei toimintaa. ☆☆☆ Valmistelut käynnistyvät. ☆☆☆ Päivitys käynnistyy.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	★
	Tavoitteellinen kaavoitus.	Keskeisten alueiden osayleiskaavan päivityksen valmistelut alkavat	☆☆☆ Ei käynnistyy. ☆☆☆ ☆☆☆ Valmistelut käynnistyvät.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	★
	Kannustetaan terveellisiä elämäntapoja ja tarjotaan monipuoliset kulttuuri- ja harrastusmahdollisuudet. Edistetään kuntalaisten hyvinvointia ylläpitämällä vähintään nykyiset vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut.	Hyvinvointisuunnitelmasta on toteutettu 75 % vuoden lopussa (4-vuotinen ohjelma)	Arvioidaan kunkin mittauksen perusteella.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
Mahdollistava ilmapiiri	Kylien elinvoiman vahvistaminen.	Kumppanuuspöytien määrä vuoden lopussa.	☆☆☆ Alle 5. ☆☆☆ 5. ☆☆☆ Yli 5.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
	Yritystoiminnan, elinvoiman tilannekuvan selkeyttäminen ja vahvistavien toimien esittäminen.	Vuorovaikutteisen tilannekuvan rakentaminen KHALL:n päätöksen 30.10.2023 mukaisesti.	☆☆☆ Prosessi ei toteudu. ☆☆☆ Tilannekuva esitellään. ☆☆☆ Tilannekuva ja elinvoimaohjelma hyväksytään.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆

Hattulan kunta

Tilinpäätös 2024

	Yritystoiminnan edistäminen.	Kunta myy/vuokraa vähintään kaksi (2) yritystonttia.	☆☆☆ ☆☆☆ ☆☆☆ 2 tai useampi tontti.	0 1	tonttia. tontti.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus Huom! Edistävä rooli.	☆☆☆
Kestävä kehitys	Vastuullinen ja ennakoiva taloudenpito.	Vuoden 2024 tilinpäätös on ylijäämäinen.	☆☆☆ ☆☆☆ ☆☆☆ Ylijäämäinen TP.	Alijäämäinen +/- 0	TP. TP.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
	Vastuullinen ja ennakoiva taloudenpito.	Kumulatiivinen ylijäämä on vuoden 2024 jälkeen vähintään 10 miljoonaa euroa.	☆☆☆ ☆☆☆ ☆☆☆ Yli 10 miljoonaa euroa.	Alle 6 miljoonaa euroa. 6-10 miljoonaa euroa.		Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
	Vastuullinen ja ennakoiva taloudenpito.	Vuosikate 2024 (pidemmällä tähtäimellä pysyvä taso tulisi olla keskimäärin 2,5 miljoonaa)	☆☆☆ ☆☆☆ ☆☆☆ Yli 2,5 miljoonaa	Yli 2 miljoonaa. Yli 2,3 miljoonaa.		Johtoryhmä ja kunnanhallitus	☆☆☆
	Työllisyyttä edistävien toimintojen tukeminen.	Hattulan keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2024 alle 6%.	☆☆☆ ☆☆☆ ☆☆☆ Alle 6%.	Yli 8 % 6-8 %	% %	Johtoryhmä ja kunnanhallitus Huom! Edistävä rooli.	☆☆☆
MUIDEN TOIMIJOIDEN TAVOITTEIDEN EDESÄUTTAMINEN							
Hyvinvoiva kuntalainen	Tuetaan monipuolisen asumisen mahdollisuuksia kaikissa elämänvaiheissa.	Hattulassa käynnistyy vähintään kahden rivitalon rakentaminen. Kunta omalla toiminnallaan edistää mahdollisten rivitalohankkeiden aloittamista.	☆☆☆ ☆☆☆ ☆☆☆ 2 tai useampi käynnistyy.	0 1	käynnistyy. käynnistyy.	Johtoryhmä ja kunnanhallitus Huom! Edistävä rooli.	★
Mahdollistava ilmapiiri	Edistetään yksityisiä kärkihankkeita.	Aurinkovoimalahanke etenee toteutukseen.	☆☆☆ ☆☆☆ ☆☆☆ Maarakennustyöt alkavat.	Rakennuslupa myönnetty. Metsänhoidolliset työt alkavat.		Johtoryhmä ja kunnanhallitus Huom! Edistävä rooli.	★

Hattulan kunta

Tilinpäätös 2024

Edistetään yksityisiä kärkihankkeita.	Tuulivoimahankkeen kaavoitus ja vaikutusarviointi siten, että kaavaehdotus saadaan nähtäville loppuvuodesta 2024.	<p>☆☆☆ Kaavaehdotus ei valmistu.</p> <p>☆☆☆ Kaavaehdotus nähtäville 2025.</p> <p>☆☆☆ Kaavaehdotus nähtävillä 2024.</p>	Johtoryhmä ja kunnanhallitus Huom! Edistävä rooli.	☆☆☆
Edistetään yksityisiä kärkihankkeita.	Hattula Villas hankkeen rakennusvaihe käynnistyy.	<p>☆☆☆ Ei rakentamista.</p> <p>☆☆☆ Katujen ja kunnallistekniikan rakentaminen alkaa.</p> <p>☆☆☆ Asuntorakentaminen alkaa.</p>	Johtoryhmä ja kunnanhallitus Huom! Edistävä rooli.	☆☆☆

3.3 Elinvoimatoimiala

3.3.1 Talouden ja toiminnan raportointi

Talous

	2023	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	8 862 789	7 555 588	0	7 555 588	8 194 114	638 526	8,45%
Liikevaihto	3 362 587	1 967 500	0	1 967 500	2 768 302	800 802	40,70%
Muut tulot	5 239 861	5 271 588	0	5 271 588	5 150 173	-121 415	-2,30%
Toimintamenot	-11 366 135	-10 729 842	0	-10 729 842	-11 309 939	-580 097	5,41%
Materiaalit ja palvelut	-6 405 837	-5 614 950	0	-5 614 950	-6 456 593	-841 643	14,99%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 390 056	-2 825 950	0	-2 825 950	-2 323 270	502 680	-17,79%
Palvelujen ostot	-4 015 781	-2 789 000	0	-2 789 000	-4 133 323	-1 344 323	48,20%
Henkilöstön menot	-3 882 286	-4 053 352	0	-4 053 352	-3 934 294	119 059	-2,94%
Muut menot	-1 078 012	-1 061 539	0	-1 061 539	-919 052	142 487	-13,42%
Toimintakate	-1 425 334	-2 112 714	0	-2 112 714	-2 196 773	-84 059	3,98%
Rahoitustulot- ja menot	0		0			0	
Muut rahoitustulot	0		0			0	
Vuosikate	-1 425 334	-2 112 714	0	-2 112 714	-2 196 773	-84 059	3,98%
Poistot ja arvonalentumiset	-1 976 367	-2 110 000	0	-2 110 000	-1 924 079	185 921	-8,81%
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 976 367	-2 110 000	0	-2 110 000	-1 924 079	185 921	-8,81%
Tilikauden tulos	-4 479 712	-5 284 253	0	-5 284 253	-5 039 905	244 349	-4,62%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 479 712	-5 284 253	0	-5 284 253	-5 039 905	244 349	-4,62%

Olennaiset toimielintason tapahtumat

Toimialalla suoritettiin useita kilpailutuksia vuoden 2024 aikana. Parolan kampus, vaihe II - hankesuunnittelu oli käynnissä vuoden 2024 ajan. ICT-palvelujen kehittämismahdollisuuksia kartoitettiin ja lakisäateisiä tiedonhallinnan veloitteita vietiin eteenpäin. Työllisyyspalveluissa valmistauduttiin TE-palveluiden siirtymiseen kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Rakennetun ympäristön palvelualueella valmistauduttiin vuodenvaihteen 2024-2025 lakiuudistuksiin. Organisaation toimintamallia kehitettiin eteenpäin ja yritys yhteistyön kehittämistä edistettiin valmistelemalla asiakkuudenhallintajärjestelmän (CRM) käyttöönottoa ja kehittämällä yrityskoordinaattorin toimenkuvaa.

Oikeustapaukset

Entisen kaavoituspäällikön (aiemmin tekninen johtaja) ja rakennustarkastajan irtisanomispäätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset on käsitelty ja hylätty elinvoimalautakunnassa 10.1.2023 (§ 5 ja § 6). 18.4.2023 (§ 45 ja § 46) elinvoimalautakunta antoi lausunnot Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen tehtyjä kunnallisvalituksia koskien. Kunta on odottanut vuoden 2024 ajan hallinto-oikeuden päätöksiä, mutta hallinto-oikeus ei ole ratkaissut asioita.

Riskiarviot

Taloudelliset riskit

Investoinnit voivat aiheuttaa ennalta-arvaamattomia menolisäyksiä käyttötalouteen. Sääolosuhteiden vaihtelut vaikuttavat budjetoinnin toteutumiseen, esimerkiksi kylmät talvet ja suuret lumimäärät voivat nostaa energiakustannuksia sekä talvikunnossapidon kustannuksia.

Strategiset riskit

Kunnassa ylemmän tason strategiset linjaukset ovat epäselviä tai viivästyvät (esim. palveluverkkopäätös), jolloin asioiden laadukkaalle toteuttamiselle ei jää riittävästi aikaa.

Vahinkoriskit

Tapaturmat kiinteistönhoidon ja infrapalveluiden operatiivisissa tehtävissä. Esimerkiksi vesivahingot kiinteistöissä.

Operatiiviset riskit

Henkilöstön rekrytointihaasteet tai avainhenkilöiden siirtyminen pois kunnan palveluksesta. Kriittisten järjestelmien kaatuminen, lakot, pandemiat.

Elinvoimalautakunnan sitovat tavoitteet

Strateginen päämäärä	Talousarviovuoden 2024 tavoite	Arviointikriteerit / mittarit	Vastuuhenkilö	Raportointi
Kestävä tyy	kehi-Digitaalinen palvelukehitys	Järjestelmäarkkitehtuuria kehittävät toimenpiteet, mittareina asiakaspalauttejärjestelmän käyttöönoton valmistelu, tulevan RYHTI-lain kuntavelvoitteisiin valmistautuminen järjestelmäkehityksessä, ICT-tiedonhallintastrategian valmistelu	Elinvoimajohtaja / tiedonhallintapäällikkö	★ ★
Hyvinvoiva kuntalainen	Kehittyvä palvelutuo tanto	Mittareina eri palvelualueiden palvelujen tehossessien kehittämisalotteet (1-3 aloitetta / palvelualue), käsittelyajat (esim. rakennusvalvonnan lupien käsittelyajan kehittyminen)	Elinvoimajohtaja/palvelualuepäällikkö/palveluyksikkövastaavat	★ ★
Turvallinen ympäristö	Kunnan kiinteistöjen, liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden turvallisuus	Turvallisuutta parantavat korjaustoimenpiteet ja jaasiakaspalautte, mittarina vuosittaiset tarkastuskäynnit ja ylläpitokorjaukset	Elinvoimajohtaja/infrapalvelupäällikkö/kiinteistöinsinööri	★ ★
Myönteinen yrittämiselle	Tehokas hallinto	Hyvän hallintotavan toteutuminen, mittarina käsittelyaika / palautteen ja ratkaisuehdotusten antaminen tiedusteluihin	Elinvoimajohtaja/hallintosuunnittelija	★ ★
Mahdollistava ilmapiiri	Maankäytön palvelujen kehittäminen	Kaavoituksen edistäminen, mittarina onnistunut maankäyttöpäällikön rekrytointi ja tämän jälkeen toteutuneet kaavat (3 asemakaavaa, 2 rantamakaavaa, 1 osayleiskaava)	Elinvoimajohtaja/maankäyttöpäällikkö	★ ★
Myönteinen yhteistyölle	Avoimuus verkostoyhteistyöllä	Verkostojen kehittäminen tarjoutuvien mahdollisuuksien mukaan, mittareina elinvoimaohjelman esittely, ratkaisuehdotusten laatiminen yrittäjien esittämiin kehittämis- ja yhteistyöaloitteisiin, kehitysyrityksen omistajaohjauksen huomiointi ja ratkaisuehdotusten laatiminen	Elinvoimajohtaja	★ ★

Tavoite ei toteudu / tavoite poistettu

Tavoite etenee aikataulussa

Tavoite toteutuu myöhässä tai osittain

Tavoite on toteutunut

3.3.2 Elinvoimatoimialan johtaminen

Yleinen kuvaus

Elinvoimatoimialan johtaminen pitää sisältää toimialajohtajan, elinvoimatoimialan hallinnon sekä palvelualueiden yhteiset kustannukset sekä yhteistoiminta-alueet. Yhteistoiminta-alueisiin kuuluvat joukkoliikenne ja maaseutupalvelut.

Olennaiset tapahtumat

Elinvoimalautakunta kokoontui vuoden 2024 aikana yhteensä 14 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 142 asiaa. Merkittäviä lautakunnassa käsiteltyjä asioita ovat olleet mm. kunnan elinvoimaohjelma, kiinteistöpäällikön viran täyttäminen, Kesantotien ja Hattulantien alikulun katusuunnitelmat sekä niihin liittyvä kilpailutus ja hankintapäätös sekä toimialan hankintakalenteri/suunnitelma vuodelle 2024. Vuoden 2024 aikana tehtiin lukuisia eri kilpailutuksia. Vuoden aikana on myönnetty yhdeksän täyttölupaa (lupainsinööri, harjoittelija, laitoshuoltaja, kaksi suurtalouskokkia, projektityöntekijä, tiedonhallintapäällikkö, työkykyvalmentaja ja ruokapalveluapulainen). Vuoden 2024 aikana kehitettiin erilaisia prosesseja ja aloitettiin mm. palvelualuepäälliköiden ja -yksikkövastaavien yhteiskokouskäytäntö talouden vuosikellon yhteydessä viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittämiseksi organisaation sisällä. Viestinnän kehittämiseen on tunnustettu tarve.

Tieto lisää toimivuutta (TILT) -hankkeelle palkattiin projektityöntekijä aikavälille 1.4.-31.8.2024, jonka tehtävänä oli asemakaava-aineiston tarkistamista, ranta-asemakaavojen piirtämistä Trimble Locukseen, yleiskaava-aineiston tarkastamista ja luontia tarpeen mukaan, maaomaisuuden kirjanpitoon liittyvien selvityksien tekemistä sekä yleiset rekisterien ja tietomallin perusparannustoimet. Maaomaisuuden läpikäynnin myötä tiedoissa olleet virheet (esim. vanhat kiinteistötunnukset, väärät pinta-alat ja tasearvot) korjattiin samalla ja jatkossa tietoja seurataan ja ylläpidetään Cloudissa Maanmittauslaitoksen tietoja hyödyntäen. Työ on ollut mittava ja hankerahoituksen tuoma lisäarvo kunnalle merkittävä. Kesän aikana keskusta-alueen kantakartan päivittämistä suorittanut harjoittelijan palkkakustannukset katettiin TILT-hankkeelta. Maankäytön ja kaavoituksen prosessikehityksestä pidettiin työpajoja konsulttien johdolla ja niiden tuloksina on saatu lisää osaamista maankäytön tietojen laadun parantamisen ja rakennetun ympäristön perustietojärjestelmän kehittämiseksi.

TILT-hanke on mahdollistanut kehitettävien asioiden tunnistamisen ja kehittämisen käynnistämisen sekä myös kehitettävien asioiden priorisoimisen tärkeysjärjestyksen niiden merkittävyyden arvioinnin pohjalta. Kuntien koko ajan tiukkenevat taloudelliset voimavarat huomioiden avustusrahoituksella on ratkaiseva rooli kehitystyön jatkumisen varmistamiseksi myös tulevaisuudessa. Ilman tukea ja lisäresursointia työ uhkaa jäädä kesken ainakin joiltakin osin ja tavoiteltavia hyötyjä ei saada realisoitua käytäntöön täysimäärisesti suunnitellulla tavalla.

Hankkeessa suoritettuna kehitystyön osalta tullaan suorittamaan jatkokehitystä kaikissa osallistajakunnissa käytettävissä olevien resurssien mukaan. Tieto lisää toimivuutta -hanke on antanut erinomaiset valmiudet ja toimivan jatkumon raamit jatkokehitykselle myös hankkeen päättymisen jälkeen. Hankkeen kannalta välttämättömät järjestelmähankinnat ovat tulleet

todelliseen tarpeeseen. Niiden käyttöönotosta sekä käytön jatkokehittämisestä saadaan jatkossa erittäin suuria hyötyjä toiminnan tehostumiseksi. Järjestelmien käyttäjät ovat ottaneet kehityksen hyvin vastaan, millä on arvioitu olevan työhyvinvoinnin kehittymisen kannalta erittäin suuri merkitys.

Hanketta voidaan pitää edelläkävijähankkeena sen edustaessa kooltaan ja resursseiltaan pienempien kuntien näkökulmaa ja tarpeita kunnissa välttämättömän digiloikan tekemiseksi tulevaisuuden toimintaedellytyksiä näin kriittisellä tavalla edistäen. Hankkeessa valmistauduttiin ryhtijärjestelmän ja sen taustalla olevan lainsäädännön velvoitteisiin Trimble-palveluja hyödyntäen.

Rakennetun ympäristön tietovarantojen ja niiden välisten yhteyksien arkkitehtuurikuvausten tekemisestä tehtiin hankinnan kilpailutus. Arkkitehtuurikuvausten toteutus aloitettiin kehittämismallin sisällön suunnittelulla ja määrittelemällä mitä kuvauksia toteutetaan.

Kunnanhallitus päätti Hattulan kunnan osallistumisesta kasvukäytävän vuorovaikutteinen tilannekuva -prosessiin. Suomen kasvukäytävä on Helsingistä Seinäjoelle ulottuva aluekehittämisen yhteistyöverkosto, joka on muodostettu vuonna 2013 edistämään kasvukäytävän kehitystyötä. Yhteiskehittäminen on verkoston perustamisesta saakka tehty yhdessä kuntien, kaupunkien, yritysten sekä koulutus- että tutkimustoimijoiden kanssa. Suomen kasvukäytävä on tällä hetkellä 17 kunnan ja kolmen maakuntaliiton aluekehittämisen verkosto pääradan varrella. Vuorovaikutteisen tilannekuvan toimintamalli on määrämuotoinen konsepti, jonka Sitra on kehittänyt.

Prosessi käynnistyi huhtikuussa 2024 suunnitteluryhmän kokoontumisella. Kaikille julkisia foorumeita järjestettiin kolme kappaletta kevään ja kesän 2024 aikana (8.5., 4.6. ja 22.8.2024). Foorumien ja yhteisten keskustelujen pohjalta pyrittiin tunnistamaan ja pääsemään syvemmälle kunnan elinvoiman osatekijöihin. Näitä ilmiöitä ovat pehmeä elinvoima, verkostot, digitalisaatio, strategiset kumppanit, yritys yhteistyö ja yritys viestintä. Vaikka keskimääräinen osallistujamäärä foorumeissa oli vain noin kymmenen henkilön luokkaa, oli keskustelu monipuolista ja rakentavaa. Vuorovaikutuksen tuloksena kunnassa kehitettiin yritys yhteistyötä perustamalla yrityskoordinaattorin toimi osaksi työllisyyspalveluja sekä kehitettiin yritys viestintää valmistelemalla asiakkuushallintajärjestelmän (CRM) käyttöönottoa. Opilaitos yhteistyön kehittämistä tullaan edistämään osana työllisyyspalvelujen palvelukehitystä.

Elinvoimatoimialalla on valmisteltu elinvoimaohjelmaa kesästä 2022 alkaen. Vuoden 2022 alussa perustetulla kehitysyhtiöllä ja sen toiminnalla monipuolisine hankeaihioineen ja verkostoituvine kehitysaloitteineen oli elinvoimaohjelman valmistelun alkuvaiheessa merkittävä rooli, mutta toiminnan pysähtyttyä helmikuussa 2023 on elinvoimaohjelman valmistelu jouduttu käynnistämään uudelleen alusta ilman kehitysyhtiötoiminnan tarjoamia mahdollisuuksia kunnan elinvoiman kehittämiseksi. Elinvoimaohjelman valmistelun uudeksi lähtökohdaksi on valittu elinvoimaorganisaation organisatorinen järjestäytyminen ja sen käytettävissä olevat resurssit. Elinvoimaohjelmaa varten perustettiin ohjausryhmä lautakunnan jäsenistä. Elinvoimaohjelmaluonnosta käsiteltiin elinvoimalautakunnassa maaliskuussa ja kunnanhallituk-

nessa huhtikuussa 2024. Kunnanhallitus palautti asian uudelleen valmisteluun tekstiosion täydentämiseksi ja esitetyille asioille määriteltyjen tavoitteiden täsmentämiseksi. Varsinaiseen ohjelmasisältöön ei esitetty muutoksia.

Elinvoimalautakunta päätti maaliskuussa kunnan osallistumisesta Rahoitusagentti-hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on, että Kanta-Hämeestä suoraan EU:lle toimitettavien rahoitushakemusten määrä kasvaa ja toteutuneiden rahoitusten lukumäärä ja euromäärän yhteisumma kasvaa. Toisaalta EU-rahoitettujen yhteishankkeiden myötä aiempaa useampi mikro/pk-yritys ja yhteisö on saatu mukaan niitä hyödyttävään kansainväliseen yhteistyöhön ja kehittämiseen. Keskeinen tavoite on myös lisätä hankkeeseen osallistuvien tahojen osaaamista ja verkostoitumista ko. toimintojen osalta keskeisten valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Rahoitusagentti (ostopalvelu) seuraa EU:ssa avautuvia rahoitushakujia ja analysoi rahoitusten saamisen ehdot peilaten niitä Kanta-Hämeessä toimivien yritysten toimintoihin. Rahoitusagentti antaa rahoitushakujen sisällöistä tiedot kohdennetusti potentiaalisille maakunnan yrityksille ja yhteisöille ja toimii tarvittaessa yhteistyössä yrityksen tai yhteisön kanssa hankekokonaisuuksien muodostamiseksi.

Yksityisteiden kunnossapitoavustukset olivat haettavissa 31.8.2024 mennessä ja niiden jakamisesta elinvoimajohtaja teki viranhaltijapäätöksen syyskuussa (avustusmääräraha 57 000 euroa).

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Poikkeaman kuluvan vuoden talousarviossa verrattuna edelliseen vuoteen aiheuttaa Tieto lisää toimivuutta (TILT) -hankerahoituksen jaksotus. Vuonna 2023 tammi-elokuun toteumaluvuissa näkyi monivuotisen hankkeen avustussumma, joka myöhemmin jaksotettiin koko hankekaudelle. Lisäksi joukkoliikenteeseen varatut määrärahat on alimitoitettu.

Henkilöstökuluissa näkyvät poikkeamana TILT-hankkeelle kohdennettuja palkkoja muilta palvelualueilta, koska niitä vastaava avustusraha on kohdennettu elinvoimatoimialan hallinnon kustannuspaikalle. Tätä ei oltu huomioitu talousarvion 2024 laadinnan yhteydessä.

Keskeiset tunnusluvut

	TP2023	TA2024	TP2024
Tieavustusten määrä	57 000	57 000	57 000

3.3.3 Rakennetun ympäristön palvelut

Yleinen kuvaus

Infrapalvelut

Infrapalveluiden palveluyksikkö vastaa liikenneväylien, puistojen, liikuntapaikkojen, erityisalueiden ja varikkopalveluiden kehittämisestä sekä ylläpidosta. Lisäksi palveluyksikköön sisältyy vesihuolto.

Maankäytön palvelut

Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu sekä niihin liittyvä asiakaspalvelu ovat keskeinen ohjauksen ja kehittämisen väline kunnan toiminnassa. Maankäytön palveluyksikkö pitää sisällään myös paikkatiedon.

Maapolitiikan toteutus sekä maankäytön suunnittelu, kaavoitus ja tonttipalvelut ohjaavat merkittäväällä tavalla kunnan kehittymistä. Yhdessä ne muodostavat työvälteen, joka edesauttaa kunnan perustehtävien järjestämistä sekä luo edellytyksiä kuntastrategian toteutukselle ja kunnan elinvoimaisuuden myönteiselle kehittymiselle. Keskeinen tavoite on, että kunnassa on tarjolla laadukkaita asuin- ja yritystoiminnan tontteja monipuolisesti siten, että tonttivaranto turvaa tarjonnan pitkäjänteisesti. Maankäytön palveluiden tehtävänä on lisäksi suunnittelutarvehakemusten ja poikkeamishakemusten valmistelu.

Maankäyttöpalveluihin kuuluvat kunnan kaavoitus, maankäyttöasiat, sekä paikkatieto-, mitaus- ja karttapalvelut. Kaavoituksella ohjataan kunnan maankäyttöä, rakentamista ja elinympäristön laatua. Asemakaavat ja yleiskaavat kuuluvat kuntakaavoitukseen, ja niiden laadintaa ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). Kerran vuodessa laadittavassa kaavoituskatsauksessa kerrotaan ajankohtaisista kaavahankkeista.

Rakennusvalvonta

Viranomaisjaoston ja rakennusneuvontapalveluyksikön tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostamista suunnitelmien, tarkastusten, neuvonnan ja ohjauksen sekä rakennustyön ja rakennetun ympäristön valvonnan ja hyvän asiakaspalvelun avulla.

Olellaiset tapahtumat

Maankäytön palvelut

Maankäyttöpäällikkönä toistaiseksi voimassa olevassa virassa aloitti henkilö tammikuun 2024 lopussa. Vuoden 2024 aikana osa-aikaisena maankäyttöasiantuntijana on myös työskennellyt määräaikainen henkilö.

Kunnassa on vireillä kymmenen eri kaavahanketta, joihin sisältyy kaksi osayleiskaavaa ja useita eri laajuisia asemakaavoja. Kaavojen sisältö laaditaan eritasoisen konsulttityön avulla, riippuen suunnitelmien laajuudesta ja kunnan henkilöstöresursseista. Vuoden 2024 lopussa neljä kaavaprosessia oli valmisteluvaiheessa, kaksi luonnosvaiheessa ja kolme ehdotusvaiheessa.

Lepaan suunnan osayleiskaava hyväksyttiin 11.12.2024 kunnanvaltuustossa. Päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen, joten kaava ei ole lainvoimainen.

Vaikka yhtään kaavaa ei saanut lainvoimaa vuoden 2024 aikana, useat hankkeet etenivät suunnitellusti. Poikkeamia aiheuttivat mm. kaavoitussopimusmallilla edettäessä pyydetynaineiston saamisen viivästymiset.

Niinimäen tuulivoimaosayleiskaava tuli vireille maaliskuussa. Elinvoimalautakunta päätti 26.3.2024 asettaa tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtäville. Mielipiteitä saatiin noin 120 kappaletta, ja kaavaa esiteltiin yleisötilaisuudessa 11.4.2024. Kaavaluonnos tulee nähtäville vuoden 2025 alkupuolella.

Yllitynmäen asemakaavamuutos on edennyt luonnosvaiheeseen.

Vihtolan asemakaava ja Pukarojärven ranta-asemakaava ovat edenneet ehdotusvaiheeseen. Näiden kaavojen eteneminen riippuu yksityisten maanomistajien kaavakonsulteista.

Elinvoimalautakunta päätti 26.11.2024 (§ 127) käynnistää maankäytön yleissuunnitelman laatimisen Hattulan Merven elinkeinoalueelle. Sen valmistelun yhteydessä voidaan tutkia yritystoiminnan kehittämisen edellytykset Merven alueella, selvittää alueen tulevaisuuden kehittämisen mahdollisuudet ja reunaehdot, mukaan lukien yhteydet valtatielle 3. Laadittava selvitys tulee toimimaan kaavoituksen tausta-aineistona. Yleissuunnitelma ei ole kaavaan verrattava juridinen suunnitelma, mutta määrittää tavoitteet ja toimii suunnitelmarunkona kaavoitukselle.

Kuusi kymmenestä kaavasta laaditaan yhteistyössä kunnan ja yksityisten maanomistajien kanssa, jolloin eteneminen ja aikataulussa pysyminen riippuvat myös maanomistajien ja heidän konsulttiansa toiminnan sujuvuudesta.

Rakennus- ja paikkatietojen päivitysprojekti (RAPA) on jatkunut suunnitellusti. Kiinteistötietoja oli vuoden 2024 lopussa käyty läpi noin 30 %. Uusi määräaikainen projektityöntekijä aloitti maaliskuussa 2024. Syys-joulukuussa 2024 toisena projektityöntekijänä työskenteli kesän 2024 aikana kantakartan päivittämisen parissa työskennellyt henkilö.

Rakennusvalvonta

Vuoden 2024 aikana seurattiin tiiviisti muuttuvan rakennuslainsäädännön edistymistä ja osallistuttiin tarjolla olleisiin koulutuksiin. Uusittu rakennusjärjestys on osoittautunut toimivaksi ja vuoden 2025 päivityksestä tulee kevyempi ja samalla nopeampi prosessi, koska kaikkien kuntien on uusittava rakennusjärjestyksensä. Kuntaliiton mallirakennusjärjestystä tullaan hyödyntämään päivitystyössä. Viranomaisjaosto käynnisti rakennusjärjestyksen päivitystyön 3.12.2024 (§ 18).

Rakennuslupahakemusten määrä vähentyi odotetusti kuluneena vuonna. Hakemusmäärän vähenemiseen taloudellisen tilanteen lisäksi vaikutti myös rakennuslupakynnyksen nostaminen uusitulla rakennusjärjestyksellä. Pienentynyt rakennuslupahakemuskanta on vähentänyt myös käsittelystä palveluna saatavia palvelumaksutuottoja. Katselmuksia tehtiin vuoden loppuun mennessä 414 kpl, joista 201 kpl oli loppukatselmuksia. Rakennusvalvonnan lupia myönnettiin kaikkiaan 116 kpl ja niiden keskimääräinen käsittelyaika oli 19 päivää (1.9.-31.12.2024). Omakotitalon rakentamiseen myönnettiin 17 lupaa ja käyttötarkoituksen muuttamiseen lomarakennuksesta vakituiseksi asunnoksi 5 lupaa.

Vanhoja lupa-asioita on edistetty rakennusvalvonnan valvontainsinöörin ja johtavan rakennustarkastajan toimesta. Vanhentuneiden lupien käsittelyä on vuoden mittaan helpottanut ja osaltaan nopeuttanut tietopalvelusihteerin digitoima aineisto Trimble Cloudiin. Sähköisten

toimintatapojen kehittämistyö on jatkunut mm. uuden rakentamislain vaatimusten näkökulmasta.

Rakennusvalvonnasta vastaava viranomaisjaosto kokoontui vuoden 2024 aikana kolme kertaa. Rakennusvalvonnassa valmisteltu uusi rakennusjärjestys astui voimaan 31.1.2024. Rakentamisen kokonaislakimuutosten vuoksi rakennusjärjestyksen, uusien taksojen ja hallintosääntöön tarvittavien muutosten valmistelua tehtiin aktiivisesti syksyllä 2024. Tarpeelliset muutokset astuvat voimaan suunnitelmien mukaisesti vuoden 2025 kesään mennessä.

Rakennusvalvonnan lupainsinöörinä työskenteli alkuvuodesta Kati Toivonen ja Katin äitiysloman aikana keväästä vuoden loppuun Jenna Takala. Lupainsinöörin tehtävä oli määräaikainen eikä tehtävään palkata uutta henkilöä vuonna 2025.

Infrapalvelut

Infrapalveluissa on jatkettu vuoden 2024 aikana hulevesijärjestelmän kunnostamista, korjaamista ja kehittämistä yhteistyössä Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n (HS-Vesi Oy) kanssa, työt ovat edenneet aikataulun mukaisesti.

HS-Veden kanssa yhteistyössä tehtävän Katualueiden saneeraus vesihuoltoinvestointien yhteydessä -investoinnin suunnittelu on sovittu ja käynnissä AFRY Oy:n kanssa (Parolantie, Vierotie, Urheilukentäntie & Punojantie).

Maanmittauslaitos on jatkanut alueellisia yksityistietoimituksia kunnan eri alueilla.

Puistometsien ja risukkojen raivaamistöitä on jatkettu monilla eri alueilla (kustannukset maankäytön palveluissa). Leikkikentille on hankittu investointisuunnitelman mukaiset uusitavat leikkivälineet, uusien leikkivälineiden asennustyöt ja vanhojen kunnostustyöt saatettu päätökseen.

Juteinikeskuksen koululaisten liikkumista palvelevan kevyenliikenteenyhteyden rakentaminen Hattulantieltä Opinkujan alikulkutunneliin valmistui käyttöön ennen koulujen alkamista, Kesantotiellä työt ovat valmistuneet.

Ulkopuoliset operaattorit ovat tehneet laajasti kuitukaapelien asentamista kunnan alueella.

Viallisia vanhoja katuvalojen valaisimia on vaihdettu led-valaisimiin.

Päällystysurakan 2024-2026 kilpailutus on tehty ja urakoitsija on valittu. Vuonna 2024 päällystettävien Kanungin ja Kotirinteen katualueiden katurakenteet ovat valmistuneet. Mierolan vanhan sillan ja Parolan ylikulkusillan korjaussuunnitelmat on laadittu. Parolan pallokentän katsomo ja kentän pinnoitus on uusittu.

Talvikunnossapidon 2024-2026 kilpailutus on tehty, urakoitsijat on valittu ja työt ovat käynnistyneet.

Rinteenkujan katurakenteet ovat valmiina.

Metsien hoitotöiden kilpailutus avattiin joulukuussa 2024.

Hattulantien moottoritien ylittävä silta saatiin siirrettyä hallinnollisesti kunnalta Väylävirastolle.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Maankäytön palvelut

Maankäytön palveluissa palvelujen ostoissa on merkittävää ylitystä kunnan alueella laajasti suoritetuista puuston raivauksista ja hakkuutöistä, joita on tehty tavanomaista enemmän aiempien vuosien riittämättömien raivaustyömäärien ajantasaistamiseksi. Vesakoituvat julki- set alueet ja asuinympäristö heikentävät kuntakuvaa ja asuinviihtyvyyttä, mikä on myös joh- tanut kasvavaan toimenpiteitä vaativaan asiakaspalautteeseen. Raivauskustannukset vähen- nettyinä raivattavan puuston myyntituotoilla olivat joulukuun 2024 loppuun mennessä noin 80 000 euroa netto.

Rakennusvalvonta

Ei merkittäviä poikkeamia.

Infrapalvelut

Ylitystä palveluiden ostoissa talvikunnossapidon osalta. Käyttötalouden kokonaisuus kuitenkin toteu- tui suunnitellulla tavalla.

Keskeiset tunnusluvut

Kaavat	TP 2023	TA2024	TP2024
Valmistuneet (lkm)			
Asemakaavat	0	2	0
Ranta-asemakaavat	0	1	0
Yleiskaavat	0	1	1*
Uudet rakennuspaikat (lkm)			0
Tonttivaranto (lkm)			
Pientalopaikat	60	80	43
Rivitalopaikat	16	10	19
Elinkeinorakennuspaikat	20	24	22
Pohjakartta			
Pohjakartan uusinta (ha)	15**	100	
Kunnan maa- ja metsäomaisuus			
Peltoa (ha)	75	75	75
Metsää (ha)	435	420	
Puun myynti m3			

*Kaava hyväksytty, mutta ei ole saanut lainvoimaa vielä (kaavasta valitettu hallinto-oikeuteen).

**Lisäksi rakennuksia/rakennelmia on päivitetty kantakartalle reilu 800 kappaletta.

Rakennusvalvonta

Keskeiset tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Rakennus- ja toimenpideluvut (lkm)	173	200	116
Katselmukset (lkm)	422	600	414

Infrapalvelut

Keskeiset tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Hoidettavat kaavatiet (m)	75 000	76 000	76 000
Hoidettavat kevyen liikenteenväylät (m)	21 000	21 000	22 000
Leikkipuistot (lkm)	17	17	18
Hoidettavat urheilukentät (lkm)	19	19	19
Uimarannat (lkm)	5	5	5
Venepaikat (lkm)	143	143	143

3.3.4 Kiinteistö- ja tukipalvelut

Yleinen kuvaus

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalvelut vastaavat kunnan kiinteistöjen ylläpidosta, rakennuttamisesta ja rakentamisesta, peruskorjauksesta sekä teknisestä kunnossapidosta.

Siivouspalvelut

Tukipalveluiden tavoitteena on toimia kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti ammattitaitoisen ja monipuolisen henkilöstön voimavarat yhdistäen. Siivouspalvelut vastaavat kunnan toimitilojen puhtaudesta ja viihtyvyydestä.

Ateriapalvelut

Tukipalveluiden tavoitteena on toimia kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti ammattitaitoisen ja monipuolisen henkilöstön voimavarat yhdistäen. Ateriapalvelut vastaavat kunnan koulujen ja päiväkotien aterioiden tuottamisesta sekä henkilöstön ateriapalveluista. Ateriapalveluiden valmistuskeittiönä toimii Parolan koululla sijaitseva keskuskeittiö.

Olennaiset tapahtumat

Kiinteistöpalvelut

Parolan terveysaseman ympäristössä olevien vanhat käytöstä poistetut rakennukset purettiin loppuvuonna 2024. Viimeistelytyöt suoritetaan keväällä 2025.

Kiinteistöjen osalta jatkettiin kunnan omien kiinteistöjen rakennus- ja teknisten piirustusten digitalisoinnista, mitä hyödynnetään kuntokartoituksissa, kiinteistöohjelman laadinnassa ja mahdollisten myöhempien korjaus- ja saneeraussuunnitelmien laadinnassa.

Kiinteistönhoito ja infrapalvelut ovat yhdessä kartoittaneet leikkipuistojen leikkivälineiden uusimistarpeita. Vuonna 2023 aloitettu uusiminen on saatettu loppuun vuonna 2024. Turvallisuusnäkökulma huomioitiin erityisellä tavalla uusimistarpeita määriteltäessä.

Nykyisten tilojen vuokrasopimusneuvottelut HVA:n kanssa saatiin päätökseen, mutta uudet sopimusneuvottelut avattiin 22.8.2025.

Parolan kampus, vaihe II –hanke on edennyt hankesuunnittelulla siten, että VE01, VE02, VE03 ja VE04 on esitelty elinvoimalautakunnalle ja kunnanhallitukselle. Kustannusarvion noustua liian korkeaksi näissä käyttäjälähtöisissä vaihtoehdoissa hanke palautettiin sivistys- ja hyvinvointilautakuntaan uudelleen tarveselvityspäätöksen tarkistamiseksi ja tarvittaessa päivittämiseksi. Tarkennusten jälkeen VE05a ja VE05b esiteltiin syyskuussa elinvoimalautakunnalle ja kunnanhallitukselle.

Kiinteistöjen sisäilmaongelmiin liittyviä selvityksiä on jouduttu tekemään useammassa eri kiinteistössä. Selvityksiin perustuvia rakenteellisia korjauksia on tehty kesän 2024 aikana. Helmikuussa 2020 hyväksytyn kiinteistöohjelman päivitystyötä on tehty vuoden 2024 aikana, työ jatkuu vuonna 2025.

Sähköautojen latausmahdollisuus on toteutettu lakisääteisesti loppuvuonna 2024.

Siivouspalvelut

Siivouspalveluissa kehittämisen painopistealueet ovat vuonna 2024 olleet työn organisoinnissa, työkyvyn ylläpidossa, kiinteistöjen kunnossapidossa oikeilla menetelmillä sekä asiakaspalvelussa ja työnkuvien kehittämisessä. Robotiikan mahdollisuuksia on tutkittu eri kohteissa 2024. Yhteistyötä on tehty esimerkiksi kunnan liikuntatoimen sekä työterveyden kanssa erilaisin työterveyttä edistävin toimin.

Ateriapalvelut

Toiminnan painopiste oli vuonna 2024 keskittynyt ensisijaisesti perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ruokapalveluiden tuottamiseen hoivapalveluiden ruokapalveluiden siirryttyä 1.9.2023 alkaen hyvinvointialueen hoidettavaksi. Toiminnan keskittäminen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen asiakkaille antoi mahdollisuuden uusien ruokalistojen suunnittelulle kohdennetusti näille asiakasryhmille ravitsemus- ja ruokasuositusten mukaisesti ja määrärahojen

puitteissa. Aterioiden myynti HVA:lle on loppunut. Tämä on vaikuttanut pienentävästi tuottoihin ja kuluihin. Vaikutus näkyi erityisesti myyntituotot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmissä.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Kiinteistöpalvelut

Ei merkittäviä poikkeamia.

Siivouspalvelut

Ei merkittäviä poikkeamia.

Ateriapalvelut

Ei merkittäviä poikkeamia.

Keskeiset tunnusluvut

Kiinteistöpalvelut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Kunnossapidettävät ja hoidettavat kiinteistöt (m ²)	30 000	30 000	48 960

Siivouspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Siivottava ala (m ²)	29 500	29 500	26 230

Ateriapalvelut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Valmistettavat ateriat (lkm)	175 000	475 000	475 000

3.3.5 ICT-palvelut

Yleinen kuvaus

Palvelualue vastaa kunnan ICT-palveluista ja tiedonhallinnasta sekä niiden koordinoinnista yhdessä ulkoisten palveluntarjoajien kanssa. Kunta toimii sopimuksiin ja vastuunjakoihin perustuvassa yhteistyössä mm. Kuntien Tiera Oy:n kanssa sekä hallinnoi suoraan osaa ohjelmistoista sekä verkoista verkko- ja ohjelmistotoimittajien kanssa. Palvelualue vastaa kunnan ICT-toiminnan kokonaiskehittämisestä.

Olennaiset tapahtumat

Seudullisen tietoliikennepalveluiden yhteiskilpailutuksen toimittajaksi valittiin Telia ja palveluiden käyttöönotto alkoi kartoittamalla toimitiloja ja tietoliikennelaitteiden elinkaaren tilannetta. Kartoituksen jälkeen Telia päivitti vuoden 2024 aikana laajasti palvelujen tuottamiseksi käytettäviä tietoliikenteen laitteita, kuten Wifi tukiasemat, kytkimet, ja kuitujen päätelaitteet.

Kunta on ulkoistanut muita ICT-palveluja, kuten käyttäjätuen, päätelaitteiden elinkaari palvelut, laitehallinnan sekä teknisen tietoturvan palvelutoimittaja Tieralle. Kevään, kesän ja alkusyksyn 2024 aikana oli aiempaa enemmän ongelmia käyttäjätunnusten, sähköpostitilien, verkkolevyn kansio-oikeuksien ja lisenssien hallinnassa, mikä on vaikeuttanut kunnan työntekijöiden työntekoa ja arjen sujuvuutta. Ongelmista on reklamoitu operatiivisissa palaverissa palvelutoimittajan edustajille. Syksyllä 2024 ilmenneestä isommasta palvelujen ongelmatilanteesta laadittiin palvelutoimittajalle kirjallinen reklamaatio ja vahingonkorvausvaatimus. Neuvottelut näiden vaikuttavuudesta ja korjaavista toimenpiteistä jatkuvat palvelutoimittajan kanssa vuoden 2025 aikana. Kunta myös arvioi hankittavaa palveluportfoliota palvelutasojen, kustannustehokkuuden ja kehittämisen näkökulmasta. Tarvittaessa tehdään korjaavia toimenpiteitä koko ICT palvelutuotannon saattamiseksi toimivaksi ja kustannustehokkaaksi kokonaisuudeksi.

Kunta on sitoutunut Hanselin Microsoft-käyttöoikeuksien uuteen puitejärjestelyyn 2024-2027 (khal 4.9.2023 § 218), jonka uusi lisenssikausi alkoi kesäkuussa.

Tietoturvan lisäämiseksi kaksivaiheista kirjautumista on käyttöönotettu vaiheittain. Monivaiheinen tunnistautuminen suojaa käyttäjätilejä tekemällä niihin murtautumisesta vaikeampaa. Kunnan tietosuojavastaavaksi nimitettiin ICT-asiantuntija (tal.- ja henk.joht 8/2024). Kunnan kymmenenvuotta vanha tietoturvaohje päivitettiin vastaamaan nykyhetkeä ja jaettiin henkilökunnalle intranetin välityksellä.

Tiedonhallintalain vaatimusten täyttämiseksi määriteltiin ulkoisen asiantuntijan avustuksella kunnalle laadittavat kuvaukset sekä suunniteltiin pilotti, jonka toteutus suoritettiin yhdellä kohdealueella syksyllä 2024. Pilotin jälkeen uudelleenarvioitiin työn jatkamisen mallia ja kuvauksien teko muista kunnan kohdealueista jatkuu vuoden 2025 aikana. Tiedonhallintamallista laaditaan myös sen kuvaava erillinen asiakirja.

ICT-palvelujen henkilöstö osallistui talous- ja henkilöhallinnon käyttöönotettaman uuden työajanseurantaohjelman pilotointiin opettelemalla järjestelmän käyttöä ja antamalla palautetta. Samoin aloitettiin uuden MyJobi-kehityskeskustelu- ja työnarviointiohjelman opettelu. ICT-palvelujen strategian ja työntekijöiden toimenkuvien määrittelyssä ei ehditty edetä 2024 aikana.

Tiedonhallintapäällikkö irtisanoutui toimestaan ja lopetti tehtävässään marraskuun 2024 loppupuolella. Uuden henkilön haku oli käynnissä loppuvuonna 2024.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Budjetti alittui merkittävästi, koska TILT-hankkeen rahoituksen myötä kuluja saatiin kohdistettua hankkeelle ICT-palveluiden sijaan.

Keskeiset tunnusluvut

	TA2023	TA2024	TP2024
Työasemia (lkm)	373	303	310
Puhelinliittymiä (sis. laite-liittymät) (lkm)	310	310	280
Koulujen Chromebookit (lkm)	1086	1086	1060
Tabletit (lkm)	81	81	80
Monitoimilaitteet ja tu- lostimet (lkm)	40	40	40
Tietoliikennekytkimet ja tukiasemat (lkm)	245	245	245

3.3.6 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut**Yleinen kuvaus**

Kulttuuripalveluihin kuuluvat kunnan kulttuuritoimi ja kirjastopalvelut. Kirjastopalvelut pyritään tarjoamaan kaikille kuntalaisille laadukkaina ja tavoitettavina asuinpaikasta, iästä tai muista seikoista riippumatta. Hattula on osa Vanamo-kirjastoja, johon kuuluu lisäksi Hämeenlinna ja Janakkala. Kirjastopalveluihin kuuluu pääkirjaston lisäksi kirjastoauto, joka varmistaa mm. sivukoulujen (Pekola, Lepaa, Nihattula) kirjastopalveluiden toteutumisen.

Kunnan kulttuuritoimi järjestää kunnan viralliset juhlallisuudet sekä muuta kulttuuritarjontaa kaikille kuntalaisille. Kulttuuritoimi pyrkii tekemään laajasti yhteistyötä paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Olennaiset tapahtumat

Valtakunnallinen e-kirjasto otettiin käyttöön huhtikuussa 2024. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa on ollut todella vilkasta mm. satutuokioiden, vinkkausten ja Alueelliselta kehittämiskirjastolta (Ake) lainassa olleen pakopelin ansiosta. Yhteistyön muotoja on mahdollistettu osittain hankerahoituksella. Kirjastonkäyttö ja lainaus ovat taas kasvaneet edellisestä vuodesta siitäkin huolimatta, että kirjasto oli kolmisen viikkoa loppuvuodesta suljettu kirjastojärjestelmävaihdoksen vuoksi. Resurssit ovat niukat kirjasto- ja kulttuuripalveluiden kasva-
viin tehtäviin nähden.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Talousarviossa pysyttiin oikein hyvin uudistuksista huolimatta

Keskeiset tunnusluvut

	TP2023	TP2024
Kirjaston kokonaislainaus	119 599	122 032
Kirjastokäynnit	66 361	66 672
Asiakkaiden lukumäärä	5289	5380

3.3.7 Työllisyyspalvelut

Olennaiset tapahtumat

Yleinen kuvaus

Hattulan kunnan työllisyyspalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille työllistymistä edistäviä palveluita, kehittää työllistymisprosesseja yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa sekä auttaa alueen yrityksiä ja työnantajia työllistämiseen liittyvissä asioissa. Työllisyysdenhoito kohdistuu erityisesti pitkään työnhakijoina / työttömänä olleisiin työkäisiin kuntalaisiin. Tavoitteenamme on edistää hattulaisten työnhakijoiden työllistymistä, kouluttautumista ja kuntoutumista sekä tarjota osaavaa työvoimaa alueen yrityksille.

Työllisyyspalvelut vastaavat kunnan palkkatuki- ja velvoitetyöllistämistä ja myöntävät työllisyysseteleitä ja kuntalaisia pitkään työttömänä olleiden kuntalaisten palkkaamiseen. Työllisyyspalveluihin kuuluu myös nuorten työpajatoiminta, jonka toiminta on suunnattu 16–29-vuotiaille hattulalaisille nuorille. Toimintaan sisältyy muun muassa koulutukseen ja työelämään aktiivointia, nuorten elämäntilanteen vahvistamista ja sosiaalisten taitojen tukemista.

Hattulan kunta on mukana Hämeenlinnan seudun työllisyyden kuntakokeilussa yhdessä Hämeenlinnan ja Janakkalan kanssa ajalla 1.3.2021-31.12.2024. Kaikille kuntakokeilun piiriin kuuluville työnhakijoille on nimetty henkilökohtainen OMAvalmentaja ja palvelu toteutetaan lähipalveluna. Työllisyyspalveluissa tehdään myös starttiraha- ja palkkatukipäätökset kuntakokeiluun kuuluvien työnhakijoiden osalta.

TE-palvelut ovat siirtymässä kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Hattula on mukana Hämeenlinna vetoisessa työllisyysalueessa TyöHämeessä yhdessä Forssan, Humppilan, Jokioisen, Tamelan ja Ypäjän kanssa.

Olennaiset tapahtumat

Työllisyyspalvelut

Kolmannen neljänneksen aikana isoin muutos oli 2.9.2024 voimaan astunut lakimuutos, jonka myötä työssäoloehto piteni ja muuttui tuloperusteiseksi, työttömyyskassojen jäsenyysehto piteni, ansiopäivärahan taso porrastettiin ja ikäsidonnaisista poikkeuksista luovuttiin työssäoloehdon kertymiseen, palkkatukityö ei enää kerrytä työssäoloehdotta. Lakimuutoksen myötä kunnan työllistämismäärä poistui.

Työllisyyspalveluiden virkapohjat muunnettiin yhteisviroiksi Hämeenlinnan kanssa 1.1.2025 alkaen, jolloin työllisyyspalveluissa voidaan käyttää työvoimaviranomaisen toimivaltaa jatkossa. Yhteisviroissa tehtävä työ kohdentuu ainoastaan hattulalaisiin työnhakijoihin, ja ne eivät vähennä TyöHämeen Hattulaan osoittamaan henkilöstöresurssia. Forssasta kävi pieni ryhmä tutustumassa Hattulan työllisyyspalveluihin. Hattulan tiimityön mallia esiteltiin myös TyöHämeen tuleville työntekijöille eri yhteyksissä.

Työllisyyspalveluissa kuntakokeilun piirissä työskenteli 1 vakituinen omavalmentaja ja 1 määräaikainen omavalmentaja, 1 palveluneuvoja ja palvelupäällikkö sekä lisäksi kunnan työnjohdon alla oli 2 TE-toimiston omavalmentajaa 80 prosentin ja 50 prosentin työajalla. Hattulan kunta on mukana seudullisessa LOIKKA-hankkeessa (ESR) 1.3.2023–31.7.2025. Hankkeeseen ohjautui tasaisesti hattulalaisia työnhakijoita.

Työllisyystilanne heikkeni viimeisen kolmanneksen aikana. Hattulassa työttömien määrä kasvoi joulukuussa 0,5 % edelliseen kuukauteen verrattuna, ollen kuitenkin koko maakunnan toiseksi matalin. Loppuvuodesta uusien alle 25-vuotiaiden nuorten työnhakijoiden määrä kasvoi 29 % edelliseen kuukauteen verrattuna ja 107 % edelliseen vuoteen verrattuna, nostaen työttömyysasteen 10,9 %:iin. Alle 25 – vuotiaita työnhakijoita oli joulukuussa 31 henkilöä. Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli koko maakunnan neljänneksi matalin. Vaikka työllisyystilanne heikkenikin kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea, maksettiin koko vuonna ennätyskellisen vähän. Vuonna 2023 työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 368 000 € kun vuoden 2024 kokonaissumma oli 280 000 €. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli matalin mitä on vuoden 2015 uudistuksen jälkeen maksettu.

Mittari	Alue	2021M12	2022M12	2023M12	2024M11	2024M12	Muutos 1kk	Muutos 1v
Yleinen työttömyys-%	Hattula	7,2	5,7	7,3	6,9	7,4	0,5	0,1
Yleinen työttömyys-%	KOKO MAA	10,5	9,9	11,2	10,9	12	1,1	0,8
Yleinen työttömyys-%	SK051 Hämeenlinna	10,7	9,3	11	9,8	10,9	1,1	-0,1
Laaja työttömyys-%	Hattula	9,6	8,7	10,3	9,8	10	0,2	-0,3
Laaja työttömyys-%	KOKO MAA	14,4	13,9	15,3	14,8	15,3	0,5	0
Laaja työttömyys-%	SK051 Hämeenlinna	14,3	13,1	14,8	13,7	14,2	0,5	-0,6
Alle 25-vuotiaiden työttömyys-%	Hattula	9,6	6	5,9	8,5	10,9	2,4	5
Alle 25-vuotiaiden työttömyys-%	KOKO MAA	12,4	11,8	13,9	13	15,2	2,2	1,3
Alle 25-vuotiaiden työttömyys-%	SK051 Hämeenlinna	13,4	11,7	14,2	12,8	16	3,2	1,8
Ulkomaalaisten työttömyys-%	Hattula	17,9	13,2	9,6	17,8	15,1	-2,7	5,5
Ulkomaalaisten työttömyys-%	KOKO MAA	23,5	25,9	28,3	25,2	28,5	3,3	0,2
Ulkomaalaisten työttömyys-%	SK051 Hämeenlinna	26	25,2	33,5	27,5	36,8	9,3	3,3
Työttömät	Hattula	281	215	226	255	273	18	47
Lomautettu	Hattula	36	36	98	50	56	6	-42
Laaja työttömyys	Hattula	423	384	456	437	443	6	-13
Pitkäaikaistyöttömät	Hattula	136	77	73	80	86	6	13
Rakennetyöttömät	Hattula	181	126	128	135	144	9	16
Ulkomaalaiset työttömät	Hattula	12	9	7	13	11	-2	4
Työmarkkinatuki kunnan osuus	Hattula	39698	27523	25685	21388	23709	2321	-1976
Aktivointiaste	Hattula	25,1	34,6	28,9	30,2	25,7	-4,5	-3,2
Avoimet työpaikat	Hattula	70	42	31	14	11	-3	-20
Uudet avoimet	Hattula	43	46	23	7	8	1	-15
Työnhaun keskim. kesto	Hattula	62	54	42	43	43	0	1

Lähde: Työllisyysguru

TE25-uudistus/TyöHäme

Työ- ja elinkeinotoimiston palveluiden järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2025 kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle. Vuoden alusta laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916 muuttuu laiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä 23.3.2023/380.

TE 2025 -valmistelut etenivät hyvässä vauhdissa eteenpäin. Loppuvuonna valtionosuuslaskelmat vielä tarkentuivat ja budjettia jouduttiin jälleen sopeuttamaan palveluista leikkamalla. Valtion kertakorvaus uudistuksen valmistelun kuluihin liittyen maksettiin vuoden loppussa. Summia oli muokattu aiemmasta tiedosta niin, että vastuukunnille maksettiin hieman enemmän ja muilta kunnilta korvaussummaa vähennettiin. Hattulalle korvattiin valmisteluun liittyviä kustannuksia 55 000 €.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)

Asiakasohjautuminen työllistymistä edistävää monialaiseen yhteispalveluun vähentyi vuoden viimeisen kolmanneksen aikana, mutta koko vuoden Kanta-Hämeen TYPin tavoite 2 uutta asiakasta kuukautta kohden täyttyi. Syksyllä TYP palvelussa oli resurssivajetta, mikä vaikutti palveluihin ohjautumiseen ja uusien asiakkuuksien käynnistämiseen. Palveluiden käytön määrän oli tasaista. Kelan kuntoutuksiin ohjaus oli tasaista.

Syyskuussa nuorten TYP-asiakkaiden kohdalla aloitettiin yhteistyö 4H:n Tuuks mukaan -hankkeen kanssa, jossa 7 nuorta pääsi pohtimaan omia tulevaisuuden suunnitelmiaan, ryhmä toteutettiin kuntouttavana työtoimintana. Osa TYP-nuorista pääsi osallistumaan Kohti uutta -hankkeen järjestämään monialaiseen kiihdyttämöön, jossa systeemistä konstellaatiota hyödyntäen nuoret pohtivat heille tärkeitä, mahdollisesti työllistymistä estäviä teemoja. Kiihdyttämöstä tuli hyvää palautetta nuorilta ja jokainen toimintaan osallistunut nuori pystyi rakentamaan jatkopolun kiihdyttämön jälkeen.

1.1.2025 laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta muuttuu laiksi työllistymisen monialainen edistäminen.

Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa oli koko vuoden aikana 67 henkilöä, joista uusia 26 henkilöä, päättyneitä asiakkuuksia oli 14. Asiakkaiden jatkosijoittumisista positiivisia siirtyimiä oli 43 %, negatiivisia 7 % ja neutraaleja 50 %.

Nuorten työpajatoiminta

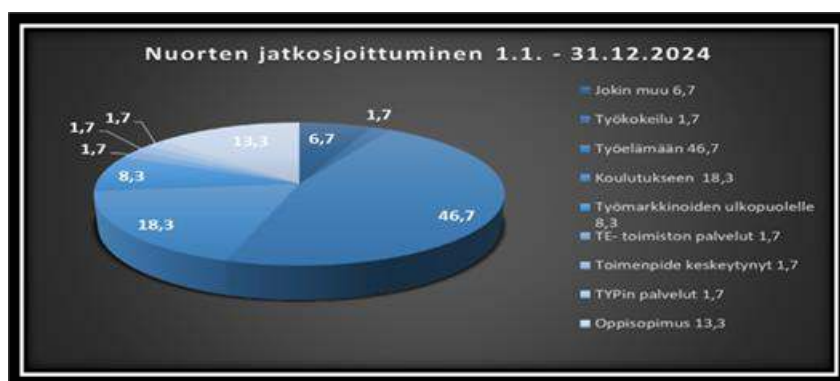
Nuorten työpajan painopisteenä vuodella 2024 toiminnan uudelleen organisointia ja asiakasmäärän kasvu. Asiakasmäärien kasvattamisessa onnistuttiin kolminkertaistamaan edellisen vuoden asiakasmäärät. Ryhmävalmennuksista on saatu todella hyviä kokemuksia ja merkittäviä tuloksia. Nuorten työpajatoiminnan asiakasmäärässä on tapahtunut voimakasta kasvua ja asiakasmäärä pysyi korkeana myös loppuvuonna 2024.

Nuorten työpaja teki tiivistä yhteistyötä kunnan eri toimialojen kanssa. Yrityskäyntejä tehtiin säännöllisesti hyvin tuloksin. Nuorten työpajatoiminnan ohjaajat järjestivät nuorille työnantajatapahtuman, jossa olivat edustettuina Bolt, Works, Jetmax ja Armstrong. Tapahtumassa nuoret pääsivät työhaastatteluihin päivitettyjen CV:den kanssa. Työpajan yhteistyötä lisättiin Hämeen Uusyrityskeskuksen, Tavastian tuvan, paikallisten lastensuojelulaitoksen kanssa sekä käynnistettiin alustavaa yhteistyötä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Nuorten kanssa käytiin tutustumiskäynnillä Kauniaisten kansanopistossa. Nuorten työpajalla oli yhteistyötapaaminen ja Hattulan mallin esittely Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen työpajatoiminnan koordinaattorin ja etsivän nuorisotyön aluekoordinaattorin kanssa. Tapaamisessa sovittiin Hattulan mallin esittely alkuvuodesta Etelä-Suomen työpajaverkostolle. Hattulan mallia käytiin esittelemässä myös

Forsassa järjestetyssä tilaisuudessa, jossa mukana esihenkilöitä ja työpajojen työjohtajia sekä ohjaajia. Nuorten työpajatoiminnan työ- ja valmentaja on mukana TyöHämeen työllisyysalueen sekä Etelä-Hämeen työllisyysalueen yritysreaktorissa. Vuoden 2025 alusta hänen tehtävänkuvansa laajenee yrityskoordinaattoriksi 20 % työajalla.

Nuorten työpajatoiminnassa työskentelee 1 vakituinen työ- ja yksilövalmentaja ja 1 määräaikainen työ- ja yksilövalmentaja.

Syys-joulukuussa 2024 toiminnan piirissä nuoria oli 44, joista 31 miestä ja 13 naisia, keski-ikä 22,3 vuotta. Vuoden 2024 kokonaisasiakasmäärä oli 74 nuorta, joista jatkosijoittui 59 nuorta. Toimenpiteiden yhteispituuksien keskiarvo vuonna 2024 oli 2,2 kuukautta.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Työllisyyspalveluissa alitettiin vuoden 2024 talousarvio selkeästi. Hyvään tulokseen vaikutti etenkin kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen voimakas lasku, työllistämismäärärahojen vähäisempi käyttö tiukentuneiden palkkatukilinjausten vuoksi ja kunnan työllistämismäärärahojen poistuminen.

Keskeiset tunnusluvut

	TP 2023	TP 2024
Yleinen työttömyysprosentti (vuoden keskiarvo %)	5,7	6,7
Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyysprosentti (vuoden keskiarvo %)	5,9	7,1
Laaja työttömyys (%)	8,8	9,6
Pitkäaikaistyöttömien määrä (keskiarvo hlöä)	76	77
Rakennetyöttömien määrä (keskiarvo hlöä)	119	136
Työttömyyden kesto (keskiarvo vkoa)	51	45
Aktivointiaste (keskiarvo %)	34,0	27,9

Työmarkkinatuen kuntaosuus (keskiarvo €)	30 122	23 782
Nuorten määrä työpajatoimin- nassa (hlöä)	20	74

3.4 Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

3.4.1 Talouden ja toiminnan raportointi

	2023	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	1 296 685	1 112 600	0	1 112 600	1 298 283	185 683	16,69%
Liikevaihto	915 969	853 500	0	853 500	949 117	95 617	11,20%
Muut tulot	13 120	14 000	0	14 000	20 181	6 181	44,15%
Toimintamenot	-20 962 635	-20 538 122	-55 700	-20 593 822	-20 638 921	-45 099	0,22%
Materiaalit ja palvelut	-4 324 057	-4 389 750	0	-4 389 750	-4 540 794	-151 044	3,44%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-322 095	-285 700	0	-285 700	-275 211	10 489	-3,67%
Palvelujen ostot	-4 001 962	-4 104 050	0	-4 104 050	-4 265 583	-161 533	3,94%
Henkilöstön menot	-12 096 624	-11 637 511	-55 700	-11 693 211	-11 763 965	-70 754	0,61%
Muut menot	-4 541 954	-4 510 861	0	-4 510 861	-4 334 161	176 699	-3,92%
Toimintakate	-15 123 995	-14 914 661	-55 700	-14 970 361	-15 006 477	-36 116	0,24%
Vuosikate	-15 123 995	-14 914 661	-55 700	-14 970 361	-15 006 477	-36 116	0,24%
Poistot ja arvonalentumiset	-48 470		0		-38 247	-38 247	
Suunnitelman mukaiset poistot	-48 470		0		-38 247	-38 247	
Arvonalentumiset	0		0		0	0	
Tilikauden tulos	-19 714 419	-19 425 522	-55 700	-19 481 222	-19 378 885	102 337	-0,53%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-19 714 419	-19 425 522	-55 700	-19 481 222	-19 378 885	102 337	-0,53%

Olennaiset toimielintason tapahtumat

Hattulan esi- ja perusopetuksen oppilashuoltotyöryhmien toiminta organisoitiin uudelleen. Toimintaa ohjaa jatkossa syksyllä 2024 perustettu ohjausryhmä.

Joulukuussa 2023 valtuusto hyväksyi Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman, jonka mukaisesti on toteutettu toimintamallia vuoden 2024 ajan.

Lasten ja nuorten osallisuuden polku -toimintamalli hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa 2024.

Riskiarviot

Taloudelliset riskit

Inflaation vaikutus ostokykyyn. Kalliiden laitteiden mahdollinen rikkoutuminen.

Strategiset riskit

Alihankkija tai ostopalveluyritys menisi konkurssiin tai lopettaisi toimintansa. Palveluverkkopäätös ja sen toimeenpano viivästyvät tai ei vastaa toimijoiden tarpeita.

Vahinkoriskit

Oppilaiden tai henkilöstön tapaturmat esimerkiksi puutteellisen hiekotuksen takia. Kiinteistöjen käytöstä pois ottaminen.

Operatiiviset riskit

Henkilöstön rekrytointihaasteet tai avainhenkilöiden siirtyminen pois kunnan palveluksesta. Esim. sisäilmasyistä tilojen poistaminen käytöstä haittaisi merkittävästi operatiivista toimintaa.

Oppilas- ja asiakasmäärän vaihtelu. Kriittisten järjestelmien kaatuminen. Lakot. Pandemiat. Jos Hämeenlinnan kaupunki ilmoittaa, ettei pysty tuottamaan Hattulalle joitakin palveluja, kuten esimerkiksi valmistava luokka.

Oikeustapaukset

Etelä-Suomen aluehallintovirastoon tehty kaksi oikaisuvaatimusta oppilaaksi otosta, jotka kuitenkin rauenneet oikaisuvaatimuksen tekijöiden toimesta.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Strateginen päämäärä	Toiminnallinen tavoite 2024	Mittari	Mittarin käyttö (tähdet)	Vastuu	Raportointi
Hyvinvoiva kuntalainen	Liikuntaneuvontapalveluiden vakiinnuttaminen. Selvitetään tarve liikuntaneuvonnan palvelun jatkamiselle myös lasten, nuorten ja perheiden osalta.	Move-mittaukset ja kouluterveyskyselyn tulokset kansallisella tasolla.	☆☆☆ Alle kansallisen tason ☆☆☆ Kansallisella tasolla ☆☆☆ Kansallista tasoa parempi	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäälliköt, rehtorit ja koulunjohtajat	☆☆☆ Kansallisella tasolla
	Liikuntaneuvontapalveluiden vakiinnuttaminen. Selvitetään tarve liikuntaneuvonnan palvelun jatkamiselle myös lasten, nuorten ja perheiden osalta.	Liikuntaneuvontapalvelun asiakkuuksien määrä	☆☆☆ alle 40 ☆☆☆ 40-60 ☆☆☆ yli 60 asiakasta		☆☆☆ yli 60 asiakasta
	Hattulan kunnan hyvinvointisuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa järjestetään kouluruokailu valtakunnallisten ohjeiden ja suositusten mukaisesti, ohjataan erityisesti kouluikäisiä oppilaita osallistumaan kouluruokailuun ja kasvatetaan terveellisiin elämäntapoihin. Tarkoitus on vaikuttaa myös yläkouluikäisten ylipaino-ongelmaan.	Varhaiskasvatukseen laadittu ruokakasvatuksen periaatteet	☆☆☆ Ei ole aloitettu ☆☆☆ Laadittu osaan ryhmiä ☆☆☆ On valmis.	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäälliköt, rehtorit ja koulunjohtajat, ateriapalvelupäällikkö	☆☆☆ On laadittu.
		Kouluterveyskyselyn tulokset kouluruokailun osalta	☆☆☆ Alle kansallisen tason ☆☆☆ Kansallisella tasolla ☆☆☆ Kansallista tasoa parempi		Kouluterveyskyselyn tuloksia ei ole käytettävissä vuodelta 2024. Kyselyä ei tehty.

Kestävä kehitys	Kestävän kehityksen mukaiset valinnat ja myönteinen suhtautuminen tulevaisuuteen.	Kasvattajat ja opettajat tekevät työssään kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja ja omalla esimerkillään luovat lapsille ja nuorille myönteistä tulevaisuudenkuvaa.	★☆☆ Toteutunut ★★☆ Toteutunut ★★★ Toteutuu aina	vähän jatkuvasti	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäälliköt, opetus- ja kasvatushenkilöstö, rehtorit ja koulunjohtajat	★★☆ Toteutunut jatkuvasti
	Kaikissa sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluissa kaikilla toiminnan tasoilla kiinnitetään huomiota vastuullisten ratkaisujen ja päätösten tekemiseen.	Hankinnat, rakentaminen, asiakas- ja kuntalaiskyselyt, osallisuus ja vaikuttaminen	★☆☆ Toteutunut ★★☆ Toteutunut ★★★ Toteutuu aina	vähän jatkuvasti	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäälliköt, opetus- ja kasvatushenkilöstö, rehtorit ja koulunjohtajat	★★☆ Toteutunut jatkuvasti
Turvallinen ympäristö	Palveluverkkoon ja rakentamiseen liittyvien tarpeiden esillä pitäminen	Tilojen ja oppimisympäristöjen tarkoituksenmukaisuus ja terveellisyys, liikuntapaikkojen sekä varhaiskasvatustyksiköiden ja koulujen piha-alueiden tarkoituksenmukaisuus ja turvallisuus	★☆☆ Tarkastuksissa esille tulleet kehittämistarpeet korjattu alle 50 % ★★☆ Tarkastuksissa esille tulleet kehittämistarpeet korjattu yli 50 % ★★★ Tarkastuksissa esille tulleet kehittämistarpeet korjattu kaikki		Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäälliköt, infrapalvelupäällikkö	★★★ Varhaiskasvatus: Tarkastuksissa esille tulleet kehittämistarpeet korjattu kaikki ★★☆ Perusopetus: Tarkastuksissa esille tulleet kehittämistarpeet korjattu yli 50 %
Myönteinen yrittämiselle	Yrittäjyyskasvatus ja yritteliäs asenne	Yrittäjyyskasvatus sisältyy oppisisältöihin, työskentelytaidot ja yritteliäs asenne ovat läpileikkaava teema kaikessa opetuksessa.	★☆☆ Toteutunut ★★☆ Toteutunut ★★★ Toteutuu aina	vähän jatkuvasti	Koulujen rehtorit ja koulunjohtajat, varhaiskasvatuksen esihenkilöt	★★☆ Toteutunut jatkuvasti
	Yksityisten perhepäivohoitajien toiminnan tukeminen ja laadukas yhteistyö	Varhaiserytyisopettajan palveluiden käyttö, esihenkilöiden säännölliset tapaamiset hoitajien kanssa	★☆☆ Toteutunut ★★☆ Toteutunut ★★★ Toteutuu aina	vähän jatkuvasti	Varhaiskasvatuksen esihenkilöt	★★★ Toteutuu aina

Mahdollis- tava ilma- piiri	Koulunuorisotyön kehittä- minen hanketavoitteiden mukaisesti. Hankkeen ydin- tavoite on yläkouluikäisten koulukiinnittymi- sen ja -hyvinvoinnin var- mistaminen.	Hanketavoitteet toteutu- neet suunnitellusti, kou- lun henkilökunta tunnis- taa koulun arjessa koulu- nuorisotyön vaikuttavuu- den, hankevuoden aikana on määritelty tarve ja ta- vat toiminnan vakiinnut- tamiselle	☆☆☆ Toteutuneet vähän ☆☆ Toteutuneet osittain ★★★ Toteutuneet kokonaan	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäälliköt	★★★ Toteutuneet ko- konaan
		Koulunuorisotyön vaikut- tavuuskysele	☆☆☆ Ei toteutunut ★★★ Toteutettu		★★★ Toteutuneet ko- konaan
Myönteinen yhteistyölle	Monialainen yhteistyö las- ten ja perheiden asioihin liittyen, vanhemmuuden tu- keminen	Varhaiskasvatuksen hank- keiden tavoitteet toteutu- neet suunnitellusti, yhtei- söllisten oppilashuolto- ryhmien itsearviointi	☆☆☆ Toteutuneet vähän ★★★ Toteutuneet osittain ★★★ Toteutuneet kokonaan	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäälliköt, varhaiskasvatuksen esihenkilöt, rehtorit ja koulun- johtajat	★★☆ Toteutuneet osittain
	Yhteistyö kolmannen sekto- rin toimijoiden ja hyvinvoin- tialueen kanssa	Toteutuneet kerhot, ta- pahtumat ja tapaamiset	☆☆☆ Toteutunut alle 30 % ★★☆ Toteutunut 30-90 % ★★★ Toteutunut yli 90 %	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäällikkö Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, palvelualuepäällikkö	★★☆ Toteutunut 30- 90 %
		Yhteistoiminnan laatu it- searviointina	☆☆☆ ★★☆ ★★★ Kiitettävä	Heikko Hyvä	★★★ Kiitettävä

3.4.2 Varhaiskasvatus

Olennaiset tapahtumat

Hattulan varhaiskasvatuksessa toteutettiin vuoden 2024 koulutussuunnitelmaan suunnitellut koulutukset. Koulutuksissa painottuivat ajankohtaiset asiat, kuten haastavien kasvatustilanteiden kohtaaminen sekä lasten itsesäätytaitojen vahvistaminen. Keväällä 2024 jatkui kaikkia tiimejä koskenut Liisa Ahosen positiivinen vuorovaikutus ja tiimityö -koulutus. Ensiapukoulutuksen kävi kymmenen kasvattajaa. Pedagogisina painopisteinä olivat lasten aistilyherkkyyksien huomioiminen arjessa, kestävän kehityksen periaatteiden mukaan toimiminen sekä ruokailukasvatus. Konkreettisina toimenpiteinä nämä näkyivät varhaiskasvatuksessa siinä, että tehtiin muutoksia päiväkotien oppimisympäristöihin, ennen hankintoja karotettiin muiden yksiköiden tilanne sekä laadittiin koko varhaiskasvatusta koskevat ruokailukasvatuksen periaatteet.

Vuonna 2024 jatkoimme jo vuoden 2023 toiminutta Pöhinää perheliikuntaan -hanketta, missä panostimme mm. perheiden aktivoimiseen erilaisissa yksiköiden tapahtumissa sekä varhaiskasvatuksen kasvattajien hyvinvoinnin lisäämiseen. Korona ajan tuen tarpeiden lisääntymiseen vastannut hanke jatkui 6/2024 asti. Hankkeeseen palkatun varhaiskasvatuksen erityistyöntekijän avulla perheiden oli mahdollista saada mm. matalan kynnyksen tukea arjen haasteisiin ja kasvattajien tukea perheiden kanssa työskentelyyn. Hankkeessa saavutetut tulokset olivat niin hyviä, että syksyllä 2024 irrotimme yhden varhaiskasvatuksen erityisopettajan työajasta päivän viikossa juurruttamaan hankkeen työtapoja.

Alle 3-vuotiaiden lasten kasvanut määrä näkyi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sijoittelussa. Viiriäisen päiväkotiin ei tullut toimikaudelle 2024-2025 esiopetusryhmää, vaan esiopetuspaikat kohdennettiin Parolan keskustan alueella Juteinin ja Marjahatun päiväkoteihin. Näin saimme varmistettua pienempien lasten paikkojen riittävyyden paremmin. Erityisen tuen lasten vahvat tuentarpeet lisäsivät avustajaresurssin tarvetta.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Hattulalaisten ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten määrä kasvoi, mikä nosti ostopalveluiden kustannuksia.

Varhaiskasvatukseen varatut sijaiskulut ylittyivät sairauslomien sekä perhevapaiden määrän vuoksi.

Valtuusto myönsi kokouksessaan 18.9.2024 § 49 11 000 euron lisämäärärahan vaaterahan maksamisesta varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

3.4.3 Perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta

Olennaiset tapahtumat

Toimintaa on järjestetty normaalisti. Perusopetuksessa työskennellään osin väistötiloissa. Palveluverkkoselvitystä on tehty. Kesällä 2024 tarkastusten tulosten mukaisia korjauksia Parolan Yhteiskoulun A-rakennuksessa.

Perusopetuksen opetushenkilökunnalle järjestettiin tunne- ja vuorovaikutus- sekä turvataitokoulutusta vuoden 2024 aikana.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Syksyllä 2024 aloittaneita 1. luokkalaisia oli yksi ryhmä enemmän, kuin oppilasennusteen mukaan oli arvioitu. Ryhmä sijoitettiin Parolan kouluun.

Perusopetukseen saatiin aineet, tarvikkeet ja tavarat- määrärahaan korotus.

Erityisen tuen oppilaiden määrän takia Juteinin ja Parolan kouluille palkattiin kolme määräaikaista työntekijää, jotka vaikuttivat kyseisen yksikön tarpeeseen saada lisämäärärahaa henkilöstökuluihin.

Hämeenlinnan kaupunki ilmoitti, etteivät ota enää valmistavan luokan oppilaita enää vastaan, joten Ni-hattulan kouluun perustettiin syksyllä 2023 valmistavaa opetusta antava luokka. Luokan toiminta päättyi keväällä 2024, kun luokassa ei ollut yhtään oppilasta.

Valtuusto myönsi kokouksessaan 18.9.2024 § 50 lisämäärärahan 20 000 euroa Parolan kouluun sekä 25 000 euroa Yhteiskouluun kouluohjaajien palkkaamiseen. Parolan kouluun henkilökohtainen avustaja oppilaan turvallisuuden ja oppimisen tueksi. Parolan Yhteiskouluun yleisopetuksen integroitumisen tueksi. Parolan Yhteiskoulussa on ohjaajat olleet kiinnitettynä pienryhmiin.

3.4.4 Liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kuntalaisyhteistyö

Olennaiset tapahtumat

Hankehaut ovat onnistuneet ja kehittämishankkeilla on ollut merkittävä rooli toiminnassa. Toimintavuoden aikana on pyritty vakiinnuttamaan hanketyöllä aloitettuja toimintoja osaksi perustoimintoja. Erityisiä onnistumisia ovat olleet sydänturvallisuuden kehittämishanke, koulunuorisotyöhanke, kouluPT-toiminnan käynnistyminen ja Parolan pallokentän tekonurmipinnan uusiminen.

Lisäksi järjestettiin yhteistyössä harrastusmessut, avattiin Pekolan ulkokuntosali ja otettiin talviuintipaikka käyttöön kaudelle 23–24 hyvällä menestyksellä. Kyliä nostettiin esille nettisivuille. Nuorisotyön oppitunnit on saatettu osaksi koulujen vuosikelloja.

Toiminnan tunnuslukuja:

- Liikuntapalveluiden tapahtumiin osallistuneet 5277
- Kuntalaisyhteistyön tapahtumiin osallistuneet 1173
- Nuorisotyön tapahtumiin osallistuneet 203
- Nuorisotyön toiminnoissa 8718 osallistujaa
- 8090 tuntia laskutettuja tilavaroituksia
- 9 aktiivisuusrahalla rahoitettua hanketta

Nuorisotilojen ja moottoripajan osalta joudutaan jälleen etsimään uutta ratkaisua.

Yhteistyö liikunta- ja nuorisopalveluiden osalta hyvinvointialueen kanssa on edennyt hyvään suuntaan, mm. ehkäisevä päihdetyö, liikuntaneuvonta ja perheliikunnan osalta neuvolayhteistyö.

Selvitys mahdollisista talousarviopoikkeamista

Hankehakupien onnistuessa ei ole ollut yllättäviä tekijöitä. Talousarvio toteutui suunnitellusti.

4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Investointikohde	Nimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	2024	Poikkeama	Poikkeama %
13090 Investoinnit							
130900 Tietokoneohjelmistot							
1309001 Tietokoneohjelmistot							
13090012 Elinvoimatoimiala							
130900120_00001 Budjetoitinkohde - tietokoneohj. / elinvoimatoimiala	Toimintakulut	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
	Nettomeno	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
Yhteensä 13090012 Elinvoimatoimiala							
	Toimintakulut	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
	Nettomeno	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
Yhteensä 1309001 Tietokoneohjelmistot							
	Toimintakulut	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
	Nettomeno	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
Yhteensä 130900 Tietokoneohjelmistot							
	Toimintakulut	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
	Nettomeno	-50 000	0	-50 000	50 000,00		-100,00%
130903 Rakennukset							
1309035 Talonrakennus uushankinta							
13090352 Elinvoimatoimiala							
130903520_00003 Parolan koulukampus, vaihe 2	Toimintakulut	-2 000 000	0	-2 000 000	-73 123,67	1 926 876,33	-96,34%
	Nettomeno	-2 000 000	0	-2 000 000	-73 123,67	1 926 876,33	-96,34%
130903520_00005 Väistötila	Toimintakulut	-1 500 000	0	-1 500 000		1 500 000,00	-100,00%
	Nettomeno	-1 500 000	0	-1 500 000		1 500 000,00	-100,00%
Yhteensä 13090352 Elinvoimatoimiala							
	Toimintakulut	-3 500 000	0	-3 500 000	-73 123,67	3 426 876,33	-97,91%
	Nettomeno	-3 500 000	0	-3 500 000	-73 123,67	3 426 876,33	-97,91%
Yhteensä 1309035 Talonrakennus uushankinta							
	Toimintakulut	-3 500 000	0	-3 500 000	-73 123,67	3 426 876,33	-97,91%
	Nettomeno	-3 500 000	0	-3 500 000	-73 123,67	3 426 876,33	-97,91%
1309037 Talonrakennus korjausinvestointi							
13090372 Elinvoimatoimiala							
130903720_00001 Budjetoitinkohde - talonrak. korjausinvestointi / elinvoimatoimiala	Toimintakulut	-190 000	0	-190 000		190 000,00	-100,00%
	Nettomeno	-190 000	0	-190 000		190 000,00	-100,00%
130903720_00003 Pekolan koulun kohdekorjaukset	Toimintakulut	-100 000	0	-100 000	-79 599,25	20 400,75	-20,40%
	Nettomeno	-100 000	0	-100 000	-79 599,25	20 400,75	-20,40%
130903720_00012 Juteinikeskuksen maalämpökompessorit	Toimintakulut		0		-119 190,34	-119 190,34	
	Nettomeno		0		-119 190,34	-119 190,34	
Yhteensä 13090372 Elinvoimatoimiala							
	Toimintakulut	-290 000	0	-290 000	-198 789,59	91 210,41	-31,45%
	Nettomeno	-290 000	0	-290 000	-198 789,59	91 210,41	-31,45%
Yhteensä 1309037 Talonrakennus korjausinvestointi							
	Toimintakulut	-290 000	0	-290 000	-198 789,59	91 210,41	-31,45%
	Nettomeno	-290 000	0	-290 000	-198 789,59	91 210,41	-31,45%
Yhteensä 130903 Rakennukset							
	Toimintakulut	-3 790 000	0	-3 790 000	-271 913,26	3 518 086,74	-92,83%
	Nettomeno	-3 790 000	0	-3 790 000	-271 913,26	3 518 086,74	-92,83%

Investointikohde	Nimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	2024	Poikkeama	Poikkeama %
130904 Kiinteät rakenteet ja laitteet							
1309041 Tekninen toimi							
13090412 Elinvoimatoimiala							
130904120_00001	Budjetointikohde - kiinteät rak. ja laitt. / elinvoimatoimiala	-112 000	0	-112 000	112 000,00		-100,00%
		Nettomeno	-112 000	0	-112 000	112 000,00	-100,00%
130904120_00010	Katualueiden vuosikorjaukset	-100 000	0	-100 000	100 000,00		-100,00%
		Nettomeno	-100 000	0	-100 000	100 000,00	-100,00%
130904120_00017	Hulevesiojitus	-50 000	0	-50 000	-56 777,85	-6 777,85	13,56%
		Nettomeno	-50 000	0	-56 777,85	-6 777,85	13,56%
130904120_00021	Kalliolan kunnallistekniikka	-240 000	0	-240 000	240 000,00		-100,00%
		Nettomeno	-240 000	0	-240 000	240 000,00	-100,00%
130904120_00023	Kotirinne 2, katualueet		0		-420,00	-420,00	
		Nettomeno		0	-420,00	-420,00	
130904120_00025	Parolan pallokenttä	-360 000	0	-360 000	-20 410,73	339 589,27	-94,33%
		Nettomeno	-360 000	0	-20 410,73	339 589,27	-94,33%
130904120_00026	Leikkipuistojen leikkivälineet		0		-37 744,61	-37 744,61	
		Nettomeno		0	-37 744,61	-37 744,61	
130904120_00029	Yhteys Hattulantieltä Opinkujan alikuuluun	-140 000	0	-140 000	-267 362,91	-127 362,91	90,97%
		Nettomeno	-140 000	0	-267 362,91	-127 362,91	90,97%
130904120_00030	Katualueiden saneeraus vesihuoltoinvestointien yhteydessä	-100 000	0	-100 000	-18 029,07	81 970,93	-81,97%
		Nettomeno	-100 000	0	-18 029,07	81 970,93	-81,97%
130904120_00032	Hattula-aloite	-20 000	0	-20 000	-19 010,15	989,85	-4,95%
		Nettomeno	-20 000	0	-19 010,15	989,85	-4,95%
130904120_00033	Siltojen kuntotarkastukset ja korjaussuunnitelmat		0		-22 689,86	-22 689,86	
		Nettomeno		0	-22 689,86	-22 689,86	
130904120_00034	Liikuntapaikat, pyörätiet, puistot yms 2024		0		-62 192,47	-62 192,47	
		Nettomeno		0	-62 192,47	-62 192,47	
130904120_00035	Katualueiden vuosikorjaukset 2024		0		-78 827,46	-78 827,46	
		Nettomeno		0	-78 827,46	-78 827,46	
130904120_00036	Parolan pallokentän tekonurmipinnan uusiminen		0		-460 536,68	-460 536,68	
		Nettomeno		0	-460 536,68	-460 536,68	
130904120_00037	Päällystyöt 2024 (Kanunki, Kotirinne, Rinteenkuja)		0		-105 209,00	-105 209,00	
		Nettomeno		0	-105 209,00	-105 209,00	
130904120_00038	Rahoitusosuus_ Parolan pallokentän tekonurmipinnan uusiminen		0		80 000,00	80 000,00	
		Nettomeno		0	80 000,00	80 000,00	
Yhteensä 13090412 Elinvoimatoimiala							
	Toimintakulut	-1 122 000	0	-1 122 000	-1 149 210,79	-27 210,79	2,43%
	Toimintatuotot		0		80 000,00	80 000,00	
	Nettomeno	-1 122 000	0	-1 122 000	-1 069 210,79	52 789,21	-4,70%
13090413 Hyvinvointitoimiala/Sosiaali- ja terveyspalvelut							
130904130_00002	Liikuntapaikat, pyörätiet, puistot yms	-70 000	0	-70 000	70 000,00		-100,00%
		Nettomeno	-70 000	0	-70 000	70 000,00	-100,00%
Yhteensä 13090413 Hyvinvointitoimiala/Sosiaali- ja terveyspalvelut							
	Toimintakulut	-70 000	0	-70 000	70 000,00	-100,00%	
	Nettomeno	-70 000	0	-70 000	70 000,00	-100,00%	
Yhteensä 1309041 Tekninen toimi							
	Toimintakulut	-1 192 000	0	-1 192 000	-1 149 210,79	42 789,21	-3,59%
	Toimintatuotot		0		80 000,00	80 000,00	
	Nettomeno	-1 192 000	0	-1 192 000	-1 069 210,79	122 789,21	-10,30%
Yhteensä 130904 Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Toimintakulut	-1 192 000	0	-1 192 000	-1 149 210,79	42 789,21	-3,59%
	Toimintatuotot		0		80 000,00	80 000,00	
	Nettomeno	-1 192 000	0	-1 192 000	-1 069 210,79	122 789,21	-10,30%

Investointikohde	Nimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	2024	Poikkeama	Poikkeama %
130906 Koneet ja kalusto							
1309067 Muut koneet ja kalusto							
13090672 Elinvoimatoimiala							
130906720_00001 Budjetoitinkohde - koneet / elinvoimatoimiala	Toimintakulut	-20 000	0	-20 000	20 000,00		-100,00%
	Nettomeno	-20 000	0	-20 000	20 000,00		-100,00%
Yhteensä 13090672 Elinvoimatoimiala							
	Toimintakulut	-20 000	0	-20 000	20 000,00		-100,00%
	Nettomeno	-20 000	0	-20 000	20 000,00		-100,00%
13090673 Hyvinvointitoimiala/Sosiaali- ja terveyspalvelut							
130906730_00001 Budjetoitinkohde - koneet / hyvinvointitoimiala	Toimintakulut	-30 000	0	-30 000	30 000,00		-100,00%
	Nettomeno	-30 000	0	-30 000	30 000,00		-100,00%
130906730_00004 Latukone Paana 125 (2024)	Toimintakulut		-100 000	-100 000	-78 713,21	21 286,79	-21,29%
	Nettomeno		-100 000	-100 000	-78 713,21	21 286,79	-21,29%
Yhteensä 13090673 Hyvinvointitoimiala/Sosiaali- ja terveyspalvelut							
	Toimintakulut	-30 000	-100 000	-130 000	-78 713,21	51 286,79	-39,45%
	Nettomeno	-30 000	-100 000	-130 000	-78 713,21	51 286,79	-39,45%
Yhteensä 1309067 Muut koneet ja kalusto							
	Toimintakulut	-50 000	-100 000	-150 000	-78 713,21	71 286,79	-47,52%
	Nettomeno	-50 000	-100 000	-150 000	-78 713,21	71 286,79	-47,52%
Yhteensä 130906 Koneet ja kalusto							
	Toimintakulut	-50 000	-100 000	-150 000	-78 713,21	71 286,79	-47,52%
	Nettomeno	-50 000	-100 000	-150 000	-78 713,21	71 286,79	-47,52%
130911 Maa-alueet							
1309110 Maa-alueet							
13091100 Maa-alueet							
1309000101 Maa-alueiden uushankinta	Pysyvät vastaavat		0		-21 352,97	-21 352,97	
	Nettomeno		0		-21 352,97	-21 352,97	
1309000102 Maa-alueiden myynti	Pysyvät vastaavat		0		66 627,93	66 627,93	
	Nettomeno		0		66 627,93	66 627,93	
Yhteensä 13091100 Maa-alueet							
	Pysyvät vastaavat		0		45 274,96	45 274,96	
	Nettomeno		0		45 274,96	45 274,96	
Yhteensä 1309110 Maa-alueet							
	Pysyvät vastaavat		0		45 274,96	45 274,96	
	Nettomeno		0		45 274,96	45 274,96	
Yhteensä 130911 Maa-alueet							
	Pysyvät vastaavat		0		45 274,96	45 274,96	
	Nettomeno		0		45 274,96	45 274,96	
130912 Osakkeet							
1309120 Osakkeet							
13091200 Osakkeet							
1309000201 Osakkeiden osto	Pysyvät vastaavat		0		-300 000,00	-300 000,00	
	Nettomeno		0		-300 000,00	-300 000,00	
Yhteensä 13091200 Osakkeet							
	Pysyvät vastaavat		0		-300 000,00	-300 000,00	
	Nettomeno		0		-300 000,00	-300 000,00	
Yhteensä 1309120 Osakkeet							
	Pysyvät vastaavat		0		-300 000,00	-300 000,00	
	Nettomeno		0		-300 000,00	-300 000,00	
Yhteensä 130912 Osakkeet							
	Pysyvät vastaavat		0		-300 000,00	-300 000,00	
	Nettomeno		0		-300 000,00	-300 000,00	
Yhteensä 13090 Investoinnit							
	Pysyvät vastaavat		0		-254 725,04	-254 725,04	
	Toimintakulut	-5 082 000	-100 000	-5 182 000	-1 499 837,26	3 682 162,74	-71,06%
	Toimintatuotot		0		80 000,00	80 000,00	
	Nettomeno	-5 082 000	-100 000	-5 182 000	-1 674 562,30	3 507 437,70	-67,69%
Yhteensä 1309 Hattulan kunta investoinnit							
	Pysyvät vastaavat		0		-254 725,04	-254 725,04	
	Toimintakulut	-5 082 000	-100 000	-5 182 000	-1 499 837,26	3 682 162,74	-71,06%
	Toimintatuotot		0		80 000,00	80 000,00	
	Nettomeno	-5 082 000	-100 000	-5 182 000	-1 674 562,30	3 507 437,70	-67,69%

Investointimenot

Vuoden 2024 investoinnit olivat nettomääräisesti 1,65 milj. euroa. Euromääräisesti suurin investointi oli Parolan pallokentän parannusinvestointi.

Investointitulot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoksi tai -tappioksi kirjataan tasearvon ja myyntihinnan välinen erotus. Investointiosaan on pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynti merkitty tasearvon ja rahoituslaskelman myyntihinnan mukaan.

5 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	8 947 188,29	-50 000,00	8 897 188,29	9 849 798,48	952 610,19	10,71%
Myyntitulot	2 021 000,00	0,00	2 021 000,00	3 006 595,74	985 595,74	48,77%
Maksutulot	800 000,00	0,00	800 000,00	764 628,40	-35 371,60	-4,42%
Tuet ja avustukset	690 600,00	0,00	690 600,00	696 355,47	5 755,47	0,83%
Muut toimintatulot	5 435 588,29	-50 000,00	5 385 588,29	5 382 218,87	-3 369,42	-0,06%
Toimintamenot	-32 984 375,39	-55 700,00	-33 040 075,39	-33 720 215,13	-680 139,74	2,06%
Henkilöstömenot	-16 356 937,15	-55 700,00	-16 412 637,15	-16 333 451,79	79 185,36	-0,48%
Palvelujen ostot	-7 761 549,95	0,00	-7 761 549,95	-9 282 179,74	-1 520 629,79	19,59%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 135 750,00	0,00	-3 135 750,00	-2 648 928,97	486 821,03	-15,52%
Avustukset	-1 123 000,00	0,00	-1 123 000,00	-931 863,11	191 136,89	-17,02%
Muut toimintamenot	-4 607 138,29	0,00	-4 607 138,29	-4 523 791,52	83 346,77	-1,81%
Toimintakate	-24 037 187,10	-105 700,00	-24 142 887,10	-23 870 416,65	272 470,45	-1,13%
Verotulot	22 955 000,00	650 000,00	23 605 000,00	23 949 225,00	344 225,00	1,46%
Valtionosuudet	4 098 666,00	-200 000,00	3 898 666,00	3 906 976,00	8 310,00	0,21%
Rahoitustulot ja menot	-719 000,00	-100 000,00	-819 000,00	-589 108,78	229 891,22	-28,07%
Korkotulot	220 000,00	0,00	220 000,00	191 875,63	-28 124,37	-12,78%
Muut rahoitustulot	20 000,00	0,00	20 000,00	117 669,39	97 669,39	488,35%
Korkomenot	-950 000,00	-100 000,00	-1 050 000,00	-894 050,96	155 949,04	-14,85%
Muut rahoitusmenot	-9 000,00	0,00	-9 000,00	-4 602,84	4 397,16	-48,86%
Vuosikate	2 297 478,90	244 300,00	2 541 778,90	3 396 675,57	854 896,67	33,63%
Poistot ja arvonalentumiset	-2 110 000,00	0,00	-2 110 000,00	-1 966 263,20	143 736,80	-6,81%
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 110 000,00	0,00	-2 110 000,00	-1 966 263,20	143 736,80	-6,81%
Arvonalentumiset		0,00			0,00	
Tilikauden tulos	187 478,90	244 300,00	431 778,90	1 430 412,37	998 633,47	231,28%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	187 478,90	244 300,00	431 778,90	1 430 412,37	998 633,47	231,28%

Verotulojen erittely

	Alkup TA 2024	TA muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Verotulot	22 955 000	650 000	23 605 000	23 949 225	344 225
Kunnan tulovero	17 280 000	650 000	17 930 000	18 211 055	281 055
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 602 000	0	2 602 000	2 546 368	-55 632
Kiinteistövero	3 073 000	0	3 073 000	3 191 802	118 802

Valtionosuuksien erittely

	Alkup TA 2024	TA muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Valtionosuudet	2 680 016	-200 000	2 480 016	2 517 623	37 607
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. Tasaukset	4 769 512	-200 000	4 569 512	4 598 885	29 373
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 089 496	0	-2 089 496	-2 081 262	8 234
Verotulomenetysten korvaus	1 418 650	0	1 418 650	1 389 353	-29 297
Yhteensä	4 098 666	-200 000	3 898 666	3 906 976	8 310

6 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 297 478,90	244 300,00	2 541 778,90	3 396 675,57	854 896,67	33,63%
Tulorahoituksen korjauserät	-150 000,00	50 000,00	-100 000,00	-209 913,95	-109 913,95	109,91%
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-5 082 000,00	-100 000,00	-5 182 000,00	-1 821 190,23	3 360 809,77	-64,86%
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0,00		80 000,00	80 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	350 000,00	-50 000,00	300 000,00	276 541,88	-23 458,12	-7,82%
Toiminta ja investoinnit, netto	-2 584 521,10	144 300,00	-2 440 221,10	1 722 113,27	4 162 334,37	-170,57%
Rahoitustoiminta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500 000,00	0,00	6 500 000,00	6 500 000,00	0,00	0,00%
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 540 000,00	0,00	-3 540 000,00	-3 139 999,34	400 000,66	-11,30%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	40 000,00	40 000,00	-4 000 000,00	-4 040 000,00	-10 100,00%
Vaikutus maksuvalmiuteen	0,00	0,00	0,00	24 922,08	24 922,08	

Vaikutus maksuvalmiuteen -erään sisältyy: toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Pitkäaikaisen lainaa nostettiin 6,5 milj euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 3,1 milj. eurolla. Lyhytaikaisen lainan määrää vähennettiin 4,0 milj. eurolla.

Toiminnan ja investointien rahavirta jäi lopulta positiiviseksi. Tämä selittyy korkealla vuosikatteella ja vähäisillä investoinneilla.

7 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

7.1.1 Yhteenveto käyttötalous, investoinnit ja rahoitus

	Sitovuus N B	Määrärahat 1 000 euroa					
		Alkup.	TA-	TA	Toteuma 1-12	Poikkeama	Poikkeama %
		Talousarvio	muutokset	muutoksineen	2024		
KÄYTTÖTALOUSOSA							
Kuntajohtaminen	N	-1 417	-50	-1 467	-1 386	81	-5,84 %
Elinvoimatoimiala	N	-8 157	0	-8 157	-8 019	138	-1,72 %
Hyvinvointitoimiala	N	-14 464	-56	-14 520	-14 465	55	-0,38 %
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ		-24 038	-106	-24 144	-23 870	274	-1,15 %
TULOSLASKELMAOSA							
Verotulot	B	22 955	650	23 605	23 949	344	4,33 %
Valtionosuudet	B	4 099	-200	3 899	3 907	8	-4,68 %
Korkotulot	N	220	0	220	192	-28	-12,78 %
Muut rahoitustulot	N	20	0	20	118	98	488,35 %
Korkomenot	N	-950	-100	-1 050	-894	156	-5,89 %
Muut rahoitusmenot	N	-9	0	-9	-5	4	-48,90 %
Satunnaiset erät						0	
TULOSLASKELMAOSA YHTEENSÄ		26 335	350	26 685	27 267	582	3,54 %
Varausten ja rahastojen muutos							
INVESTOINTIOSA							
Kiinteä omaisuus	Tulot	0	0	0	66	66	
	Menot	0	0	-110	-21	89	-80,91 %
Osakkeet	Tulot	0	0	0	0	0	
	Menot	0	300	-300	-300	0	0,00 %
Talonrakennus	Tulot	0	0	0	0	0	
	Menot	-3 790	0	-3 790	-272	3 518	-92,82 %
Kunnallistekniikka	Tulot	0	0	0	0	0	
	Menot	-1 192	0	-1 192	-1 069	123	-10,32 %
Koneet ja kalusto	Tulot	0	0	0	0	0	
	Menot	-150	0	-150	-79	71	-47,33 %
Tietokoneohjelmistot	Menot	-50	0	-50	0	50	
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ		-5 182	300	-5 592	-1 675	3 917	-70,05 %
RAHOITUSOSA							
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	N	6 500	0	6 500	6 500	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	N	-3 540	0	-3 540	-3 140	400	-11,30 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	-40	-4 040	-4 000	40	-0,99 %
Vaikutus maksuvalmiuteen							
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ		2 960	-40	-1 080	-640	440	-40,74 %

7.1.2 Talousarvion toteuma toimialoittain

Hallintotoimiala, ulkoiset ja sisäiset erät

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	279 000,00	-50 000,00	229 000,00	357 401,90	128 401,90	56,07%
Myyntitulot		0,00		53 736,00	53 736,00	
Maksutulot		0,00		69,89	69,89	
Tuet ja avustukset	129 000,00	0,00	129 000,00	91 731,24	-37 268,76	-28,89%
Muut toimintatulot	150 000,00	-50 000,00	100 000,00	211 864,77	111 864,77	111,86%
Toimintamenot	-1 716 412,07	0,00	-1 716 412,07	-1 771 355,33	-54 943,26	3,20%
Henkilöstömenot	-666 073,68	0,00	-666 073,68	-635 192,98	30 880,70	-4,64%
Palvelujen ostot	-868 500,00	0,00	-868 500,00	-883 273,89	-14 773,89	1,70%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 100,00	0,00	-24 100,00	-50 447,23	-26 347,23	109,32%
Avustukset		0,00			0,00	
Muut toimintamenot	-157 738,39	0,00	-157 738,39	-202 441,23	-44 702,84	28,34%
Toimintakate	-1 437 412,07	-50 000,00	-1 487 412,07	-1 413 953,43	73 458,64	-4,94%
Rahoitustulot ja menot		0,00		-10,11	-10,11	
Muut rahoitusmenot		0,00		-10,11	-10,11	
Vuosikate	-1 437 412,07	-50 000,00	-1 487 412,07	-1 413 963,54	73 448,53	-4,94%
Poistot ja arvonalentumiset		0,00		-3 937,36	-3 937,36	
Suunnitelman mukaiset poistot		0,00		-3 937,36	-3 937,36	
Arvonalentumiset		0,00			0,00	
Tilikauden tulos	-1 437 412,07	-50 000,00	-1 487 412,07	-1 417 900,90	69 511,17	-4,67%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 437 412,07	-50 000,00	-1 487 412,07	-1 417 900,90	69 511,17	-4,67%

Elinvoimatoimiala, ulkoiset ja sisäiset erät

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	7 555 588,29	0,00	7 555 588,29	8 194 113,84	638 525,55	8,45%
Myyntitulot	1 676 000,00	0,00	1 676 000,00	2 478 847,65	802 847,65	47,90%
Maksutulot	291 500,00	0,00	291 500,00	289 454,03	-2 045,97	-0,70%
Tuet ja avustukset	316 500,00	0,00	316 500,00	275 638,76	-40 861,24	-12,91%
Muut toimintatulot	5 271 588,29	0,00	5 271 588,29	5 150 173,40	-121 414,89	-2,30%
Toimintamenot	-10 729 841,66	0,00	-10 729 841,66	-11 309 939,04	-580 097,38	5,41%
Henkilöstömenot	-4 053 352,49	0,00	-4 053 352,49	-3 934 293,75	119 058,74	-2,94%
Palvelujen ostot	-2 788 999,95	0,00	-2 788 999,95	-4 133 322,70	-1 344 322,75	48,20%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 825 950,00	0,00	-2 825 950,00	-2 323 270,48	502 679,52	-17,79%
Avustukset	-446 000,00	0,00	-446 000,00	-344 429,17	101 570,83	-22,77%
Muut toimintamenot	-615 539,22	0,00	-615 539,22	-574 622,94	40 916,28	-6,65%
Toimintakate	-3 174 253,37	0,00	-3 174 253,37	-3 115 825,20	58 428,17	-1,84%
Rahoitustulot ja menot		0,00			0,00	
Muut rahoitustulot		0,00			0,00	
Vuosikate	-3 174 253,37	0,00	-3 174 253,37	-3 115 825,20	58 428,17	-1,84%
Poistot ja arvonalentumiset	-2 110 000,00	0,00	-2 110 000,00	-1 924 079,32	185 920,68	-8,81%
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 110 000,00	0,00	-2 110 000,00	-1 924 079,32	185 920,68	-8,81%
Tilikauden tulos	-5 284 253,37	0,00	-5 284 253,37	-5 039 904,52	244 348,85	-4,62%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-5 284 253,37	0,00	-5 284 253,37	-5 039 904,52	244 348,85	-4,62%

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala, sisäiset ja ulkoiset erät

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	1 112 600,00	0,00	1 112 600,00	1 298 282,74	185 682,74	16,69%
Myyntitulot	345 000,00	0,00	345 000,00	474 012,09	129 012,09	37,39%
Maksutulot	508 500,00	0,00	508 500,00	475 104,48	-33 395,52	-6,57%
Tuet ja avustukset	245 100,00	0,00	245 100,00	328 985,47	83 885,47	34,22%
Muut toimintatulot	14 000,00	0,00	14 000,00	20 180,70	6 180,70	44,15%
Toimintamenot	-20 538 121,66	-55 700,00	-20 593 821,66	-20 638 920,76	-45 099,10	0,22%
Henkilöstömenot	-11 637 510,98	-55 700,00	-11 693 210,98	-11 763 965,06	-70 754,08	0,61%
Palvelujen ostot	-4 104 050,00	0,00	-4 104 050,00	-4 265 583,15	-161 533,15	3,94%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-285 700,00	0,00	-285 700,00	-275 211,26	10 488,74	-3,67%
Avustukset	-677 000,00	0,00	-677 000,00	-587 433,94	89 566,06	-13,23%
Muut toimintamenot	-3 833 860,68	0,00	-3 833 860,68	-3 746 727,35	87 133,33	-2,27%
Toimintakate	-19 425 521,66	-55 700,00	-19 481 221,66	-19 340 638,02	140 583,64	-0,72%
Vuosikate	-19 425 521,66	-55 700,00	-19 481 221,66	-19 340 638,02	140 583,64	-0,72%
Poistot ja arvonalentumiset		0,00		-38 246,52	-38 246,52	
Suunnitelman mukaiset poistot		0,00		-38 246,52	-38 246,52	
Arvonalentumiset		0,00			0,00	
Tilikauden tulos	-19 425 521,66	-55 700,00	-19 481 221,66	-19 378 884,54	102 337,12	-0,53%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-19 425 521,66	-55 700,00	-19 481 221,66	-19 378 884,54	102 337,12	-0,53%

8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

8.1 TULOSLASKELMA, ULKOISET ERÄT

	1-12/2024		1-12/2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	807 212,10		1 151 308,46	
Maksutuotot	764 628,40		819 280,65	
Tuet ja avustukset	696 355,47		749 783,15	
Muut toimintatuotot	1 451 956,58	3 720 152,55	1 337 081,15	4 057 453,41
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-13 300 191,76		-13 362 630,91	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 726 377,46		-2 736 589,27	
Muut henkilösivukulut	-306 882,57		-520 096,71	
Palvelujen ostot	-7 082 796,10		-6 626 909,64	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 648 928,97		-2 755 284,10	
Avustukset	-931 863,11		-1 127 282,56	
Muut toimintakulut	-593 529,23	-27 590 569,20	-812 766,27	-27 941 559,46
Toimintakate		-23 870 416,65		-23 884 106,05
Verotulot		23 949 225,00		24 266 973,16
Valtionosuudet		3 906 976,00		5 532 647,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	191 875,63		187 867,09	
Muut rahoitustuotot	117 669,39		205 622,91	
Korkokulut	-894 050,96		-927 498,72	
Muut rahoituskulut	-4 602,84	-589 108,78	-89 295,99	-623 304,71
Vuosikate		3 396 675,57		5 292 209,40
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 966 263,20		-2 028 773,87	
Arvonalentumiset		-1 966 263,20	-140 000,00	-2 168 773,87
Tilikauden tulos		1 430 412,37		3 123 435,53
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 430 412,37		3 123 435,53

8.2 RAHOITUSLASKELMA

	1-12/2024		1-12/2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 396 675,57		5 292 209,40	
Tulorahoituksen korjauserät	-209 913,95	3 186 761,62	-54 786,67	5 237 422,73
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 821 190,23		-641 694,94	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	80 000,00		55 900,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	276 541,88	-1 464 648,35	191 834,80	-393 960,14
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>1 722 113,27</u>		<u>4 843 462,59</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500 000,00		4 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 139 999,34		-3 139 999,34	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000 000,00	-639 999,34	-4 119 420,78	-3 259 420,12
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3 901,68		12 516,59	
Saamisten muutos	83 999,08		752 758,89	
Korottomien velkojen muutos	-62 978,68	24 922,08	-1 473 967,30	-708 691,82
Rahoituksen rahavirta		<u>-615 077,26</u>		<u>-3 968 111,94</u>
Rahavarojen muutos		1 107 036,01		875 350,65
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 940 590,88		1 833 554,87	
Rahavarat 1.1.	<u>1 833 554,87</u>	<u>1 107 036,01</u>	<u>958 204,22</u>	<u>875 350,65</u>

8.3 TASE

VASTAAVAA	1-12/2024	1-12/2023	VASTATTAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A PYSVÄT VASTAAVAT	56 590 031,63	56 881 732,53	A OMA PÄÄOMA	27 591 662,07	26 161 249,70
I Aineettomat hyödykkeet	106 787,99	126 797,45	I Peruspääoma	15 082 378,21	15 082 378,21
1. Aineettomat oikeudet	0,00	56 523,91	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	11 078 871,49	7 955 435,96
2. Pitkävaikutteiset menot	106 787,99	70 273,54	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 430 412,37	3 123 435,53
3. Ennakkomaksut	0,00	0,00	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	67 718,39	63 813,55
II Aineelliset hyödykkeet	42 595 993,72	43 167 685,16	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	67 718,39	63 813,55
1. Maa- ja vesialueet	8 336 302,21	8 381 577,17	E VIERAS PÄÄOMA	33 270 098,43	33 973 076,45
2. Rakennukset	29 737 366,14	30 683 947,16	I Pitkäaikainen	25 251 664,64	22 216 663,98
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 378 310,24	3 054 722,15	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 251 664,64	22 216 663,98
4. Koneet ja kalusto	382 032,58	426 353,59	II Lyhytaikainen	8 018 433,79	11 756 412,47
5. Muut aineelliset hyödykkeet	55 322,85	55 322,85	1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	4 000 000,00
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	706 659,70	565 762,24	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 464 999,34	3 139 999,34
III Sijoitukset	13 887 249,92	13 587 249,92	6. Saadut ennakot	26 383,18	25 339,62
1. Osakkeet ja osuudet	9 489 447,01	9 189 447,01	7. Ostovelat	1 587 537,09	1 932 904,09
3. Muut lainasaamiset	4 397 802,91	4 397 802,91	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	380 903,55	283 775,92
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 842,69	1 839,53	10. Siirtovelat	2 558 610,63	2 374 393,50
2. Lahjoitusrahastojen varat	1 842,69	1 839,53	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>60 929 478,89</u>	<u>60 198 139,70</u>
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 337 604,57	3 314 567,64			
II Saamiset	1 397 013,69	1 481 012,77			
Lyhytaikaiset saamiset	1 397 013,69	1 481 012,77			
1. Myyntisaamiset	421 894,08	571 457,82			
2. Lainasaamiset	40 000,00				
4. Muut saamiset	354 144,63	420 726,12			
5. Siirtosaamiset	580 974,98	488 828,83			
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 940 590,88	1 833 554,87			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>60 929 478,89</u>	<u>60 198 139,70</u>			

8.4 KONSERNITULOSLASKELMA

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	7 002 728,15	7 263 459,73
Toimintakulut	-32 789 484,50	-33 114 954,70
TOIMINTAKATE	-25 786 756,35	-25 851 494,96
Verotulot	23 872 354,43	24 195 180,58
Valtionosuudet	7 131 238,47	8 634 035,87
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	221 068,80	209 668,03
Muut rahoitustuotot	166 409,41	209 630,18
Korkokulut	-1 227 289,59	-1 216 345,03
Muut rahoituskulut	-16 043,55	-90 950,65
Rahoitustuotot ja -kulut	-855 854,94	-887 997,47
VUOSIKATE	4 360 981,61	6 089 724,01
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 759 379,42	-2 857 772,71
Omistuksen eliminointierot	0,08	0,00
Arvonalentumiset	0,00	-445,69
Poistot ja arvonalentumiset	-2 759 379,34	-2 858 218,41
TILIKAUDEN TULOS	1 601 602,26	3 231 505,61
Tilinpäätössiirrot	1 115,63	787,50
Tilikauden verot	0,00	-14,04
Laskennalliset verot	-1 530,45	12 338,39
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	878,14	11,79
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 602 065,59	3 244 629,25

8.5 KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 360 981,61	6 089 724,01
Tilikauden verot	0,00	-14,04
Tulorahoituksen korjaukset	-211 555,97	-54 786,67
	4 149 425,63	6 034 923,30
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 914 446,31	-936 039,47
Rahoitusosuudet investointimenoihin	80 000,00	55 900,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	358 628,10	324 361,09
	-1 475 818,21	-555 778,38
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 673 607,42	5 479 144,92
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 660 000,00	4 126 200,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 749 044,32	-4 045 582,29
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 177 626,90	-4 119 062,44
	-1 266 671,22	-4 038 444,73
Oman pääoman muutokset	0,00	-7,61
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9 430,26	17 205,49
Vaihto-omaisuuden muutos	228,50	-536,86
Saamisten muutos	-84 969,52	874 610,03
Korottomien velkojen muutos	-118 046,25	-1 525 432,04
	-193 357,01	-634 153,38
Rahoituksen rahavirta	-1 460 028,23	-4 672 605,72
Rahavarojen muutos	1 213 579,19	806 539,20
Rahavarat 31.12.	4 424 798,00	3 211 218,81
Rahavarat 1.1.	3 211 218,81	2 404 679,61
Rahavarojen muutos	1 213 579,19	806 539,20

8.6 KONSERNITASE

KONSERNITASE

VASTAAVAA

	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,00	56 523,91
Muut pitkävaikutteiset menot	117 482,12	84 047,18
Aineettomat hyödykkeet	117 482,12	140 571,09
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 731 153,59	8 776 428,55
Rakennukset	41 351 085,05	42 672 368,01
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 571 544,11	3 234 036,49
Koneet ja kalusto	429 731,77	482 036,26
Muut aineelliset hyödykkeet	60 489,31	60 489,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	721 262,19	688 868,11
Aineelliset hyödykkeet	54 865 266,02	55 914 226,73
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeet	6 553 327,46	6 553 282,94
Muut lainasaamiset	4 096 320,00	4 096 320,00
Sijoitukset	10 649 647,46	10 649 602,94
PYSYVÄT VASTAAVAT	65 632 395,60	66 704 400,76
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	91 055,30	0,00
Lahjoitusrahastojen varat	107 674,21	92 687,32
Muut toimeksiantojen varat	0,00	166 318,07
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	198 729,51	259 005,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	7 849,96	8 078,46
Vaihto-omaisuus	7 849,96	8 078,46
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	1 290,29	14 847,15
Pitkäaikaiset saamiset	1 290,29	14 847,15
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	538 697,62	539 068,47
Lainasaamiset	40 000,00	0,00
Muut saamiset	389 205,70	463 860,77
Siirtosaamiset	627 988,02	494 435,71
Lyhytaikaiset saamiset	1 595 891,34	1 497 364,95
Saamiset	1 597 181,63	1 512 212,10
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	206 277,83	108 684,83
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	69 832,40
Muut arvopaperit	243 389,65	211 857,28
Rahoitusarvopaperit	449 667,48	390 374,51
Rahat ja pankkisaamiset	3 975 130,52	2 820 844,30
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 029 829,58	4 731 509,38
VASTAAVAA	71 860 954,70	71 694 915,53

VASTATTAVAA

	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 082 378,21	15 082 378,21
Muut omat rahastot	12 374,08	13 489,71
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	12 626 796,36	9 382 167,11
Tilikauden yli-/alijäämä	1 602 065,59	3 244 629,25
OMA PÄÄOMA	29 323 614,24	27 722 664,28
VÄHEMMISTÖOSUUDET	4 017,36	4 895,50
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	90 967,15	166 318,07
Lahjoitusrahastojen pääomat	185 684,11	161 178,81
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	276 651,26	327 496,88
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	32 365 584,47	29 804 569,43
Muut velat	119 546,81	118 680,43
Pitkäaikainen vieras pääoma	32 485 131,28	29 923 249,86
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	4 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 151 100,45	3 978 786,71
Saadut ennakot	135 818,41	170 826,18
Ostovelat	1 783 790,98	2 103 379,66
Muut velat	527 179,56	475 527,01
Siirtovelat	2 930 001,54	2 745 970,26
Laskennalliset verovelat	243 649,62	242 119,18
Lyhytaikainen vieras pääoma	9 771 540,56	13 716 609,00
VIERAS PÄÄOMA	42 256 671,84	43 639 858,86
VASTATTAVAA	71 860 954,70	71 694 915,53

9 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

9.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotus

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjakson mukaisesti asian omaiselle tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. (Valtuusto 9.12.1996 65 §, muutos valtuusto 1.11.2004 56 §, muutos valtuusto 12.12.2012 49 §) Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuodet 2023 ja 2024 ovat tilinpäätöksen osalta vertailukelpoisia keskenään.

9.2 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen kunnalle maksamat kiinteistöverot on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuusien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sosiaali- ja terveydenhuoltoja ja pelastustoimeja koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon voimaantulon annettun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa.

Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen, ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin.

Voimaantulon mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Eteva kuntayhtymä.

Muutoksen vaikutus konsernin avaavan taseen loppusummaan -23,5 milj. euroa, pysyviin vastaaviin -16,4 milj. euroa ja omaan pääomaan -4,3 milj. euroa.

9.3 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Toimintatuotot

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	634 237,56	682 429,76	496 442,33	615 132,58
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 286 291,16	2 359 173,59	1 466 509,98	1 467 725,78
Yhdyskuntapalvelut	4 082 199,42	4 219 957,24	1 757 200,24	1 974 595,05
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>7 002 728,15</i>	<i>7 261 560,58</i>	<i>3 720 152,55</i>	<i>4 057 453,41</i>

Verotulojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan tulovero	18 211 055,10	18 771 238,18	18 211 055,10	18 771 238,18
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 546 367,90	2 650 354,94	2 546 367,90	2 650 354,94
Kiinteistövero	3 114 931,43	2 773 587,46	3 191 802,00	2 845 380,04
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>23 872 354,43</i>	<i>24 195 180,58</i>	<i>23 949 225,00</i>	<i>24 266 973,16</i>

Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 598 885,00	6 196 061,00	4 598 885,00	6 196 061,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (+/-)</i>	<i>1 941 876,00</i>	<i>2 303 150,00</i>	<i>1 941 876,00</i>	<i>2 303 150,00</i>
Koulutuskuntayhtymän valtionosuus	3 224 262,47	3 101 388,87	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-2 081 262,00	-2 084 230,00	-2 081 262,00	-2 084 230,00
Verotulomenetysten kompensatio	1 389 353,00	1 420 816,00	1 389 353,00	1 420 816,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>7 131 238,47</i>	<i>8 634 035,87</i>	<i>3 906 976,00</i>	<i>5 532 647,00</i>

Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	1 288 338,97	950 842,37
Muiden palvelujen ostot	5 794 457,13	5 676 067,27
<i>Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>7 082 796,10</i>	<i>6 626 909,64</i>

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

POISTOSUUNNITELMA 1.1.2013 alkaen		
Omaisuuslaji	Tasapoisto	Menojäännös %
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	5-20	
Tietokoneohjelmistot	2-5	
Muut pitkävaikutteidat menot	2-5	
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Rakennukset ja rakennelmat *)		
Asuinrakennukset	30-50	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	
Muut rakennukset/Talousrakennukset	10-20	
Vapaa-ajan rakennukset	20-30	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot		15-20%
Sillat, laiturit ja uimalat		10-25%
Muut maa- ja vesirakenteet (teollisuusraide)		10-20%
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet		15-20%
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet		20-25%
Koneet ja kalusto		
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	8-15	
Muut kulj. Välineet/henkilö- ja pakettiautot	4-7	
Kuorma-autot	5-10	
Traktorit ja raskaat työkonet	10-15	
Muut kevyet konet	5-10	
Muut liikkuvat työkonet	5-10	
ATK-laitteet	3-5	
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	
Ensikertainen kalustaminen		
Luonnonvarat	Käytön muk.	

*) Hyödykkeen perusparannusmeno lisätään hyödykkeen poistamattomaan hankintamenuon ja poistetaan jäljellä olevan poistoajan kuluessa, jollei erilliseen poistosuunnitelmaan ole perusteltua syytä. Perusparannusmenon poikkeavaa poistoaikaa koskeva määrittely tehdään perusparannushankkeen taloudelliseen merkitykseen perustuen hankesuunnitelman yhteydessä.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintamenu on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi.

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0,00	602 295,10	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-602 295,10	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	209 913,95	113 171,77	209 913,95	113 171,77
Muut luovutusvoitot	1 642,02	0,00	0,00	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>211 555,97</i>	<i>113 171,77</i>	<i>209 913,95</i>	<i>113 171,77</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	28 033,84	0,00	28 033,84
Muut luovutustappiot	0,00	30 351,26	0,00	30 351,26
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>58 385,10</i>	<i>0,00</i>	<i>58 385,10</i>

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotto				0,00
Käyttöomaisuuden myyntivoitot				0,00
Satunnaiset tuotot yhteensä		0,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut				0,00
Muut satunnaiset kulut				0,00
Satunnaiset kulut yhteensä		0,00	0,00	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	107 217,99	3 515,75
Kuntarahoitus Oyj	464,75	475,75
Numera Palvelut Oy (Sarastia)	106 563,60	0,00
Aina Group Oy osinko	0,00	3 040,00
Tuomi Logistiikka Oy	189,64	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>107 217,99</i>	<i>3 515,75</i>

9.4 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

9.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet

Kunta

	Aineettomat oikeudet	Tietokoneohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	56 523,91	70 273,54	0,00	126 797,45
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	-56 523,91	56 523,91	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	-20 009,46	0,00	-20 009,46
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	106 787,99	0,00	106 787,99
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	106 787,99	0,00	106 787,99

Aineelliset hyödykkeet

Kunta

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	8 381 577,17	30 683 947,16	3 054 722,15	426 353,59	55 322,85	565 762,24	43 167 685,16
Lisäykset tilikauden aikana	21 352,97	198 789,59	613 867,19	78 713,21	0,00	608 467,27	1 521 190,23
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-80 000,00	-80 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-66 627,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-66 627,93
Siirrot erien välillä	0,00	199 693,88	187 875,93	0,00	0,00	-387 569,81	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-1 345 064,49	-478 155,03	-123 034,22	0,00	0,00	-1 946 253,74
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	8 336 302,21	29 737 366,14	3 378 310,24	382 032,58	55 322,85	706 659,70	42 595 993,72
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 336 302,21	29 737 366,14	3 378 310,24	382 032,58	55 322,85	706 659,70	42 595 993,72

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	592 712,04	358 070,60	363 771,15	129 129,71
Muut maa- ja vesialueet	8 138 441,54	8 418 357,94	7 972 531,06	8 252 447,46
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	8 731 153,59	8 776 428,55	8 336 302,21	8 381 577,17

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Kunta

	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisyyhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	244 999,39	0,00	2 391 521,98	6 552 925,64	9 189 447,01
Lisäykset	300 000,00	0,00	0,00	0,00	300 000,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	544 999,39	0,00	2 391 521,98	6 552 925,64	300 000,00
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset				0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	544 999,39	0,00	2 391 521,98	6 552 925,64	9 489 447,01

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

Kaupunki	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	301 482,91	0,00	4 096 320,00	4 397 802,91
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	301 482,91	0,00	4 096 320,00	4 397 802,91
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	301 482,91	0,00	4 096 320,00	4 397 802,91

Omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
Hattula-Kiinteistöt Oy	1574640-3	100,00	100,00	1 072 602,07	8 728 949,86	0,00
Hattulan Kehitys Oy	3235808-2	100,00	100,00	17 621,35	0,00	-6 954,57
Kuntayhtymät						
Hämeen maakuntaliitto, konserni	0826048-0	5,25	5,250000	78 946,13	26 755,57	-1 963,97
Koulutus kuntayhtymä Tavastia, konserni	0205303-4	8,73	8,729050	779 968,71	777 809,53	155 313,73
Kiinteistöllä Tavastia	3298657-2	8,73	8,729050	2 060 409,28	23 738,28	0,00

Saamisten erittely

	Kunta			
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	101 833,08	0,00	111 676,56
Siirtosaamiset	0,00	73 187,71	0,00	86 150,26
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>175 020,79</i>	<i>0,00</i>	<i>197 826,82</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	40 307,65	0,00	96 916,08
Siirtosaamiset	0,00	450,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>40 757,65</i>	<i>0,00</i>	<i>96 916,08</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>215 778,44</i>	<i>0,00</i>	<i>294 742,90</i>

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Verosaamiset	1 290,29	14 847,15	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	94 419,50	99 789,97	94 100,00	99 400,00
Menoennakot	277,39	23 186,63	0,00	22 904,22
Muut tuet ja avustukset	12 449,13	14 196,57	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	410,72	1 231,58	73 637,71	86 150,26
Muut siirtosaamiset	517 763,67	283 952,20	413 237,27	280 374,35
Muut siirtosaamiset as.koht.	0,00	72 078,76	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>626 610,70</i>	<i>509 282,86</i>	<i>580 974,98</i>	<i>488 828,83</i>

9.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma		19 505 072,87		19 505 072,87
HVA muutos		-4 422 694,66		-4 422 694,66
Peruspääoma 1.1.	15 082 378,21	15 082 378,21	15 082 378,21	15 082 378,21
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	15 082 378,21	15 082 378,21	15 082 378,21	15 082 378,21
Rahastopääomat		15 946,95	0,00	0,00
HVA muutos		0,00	0,00	0,00
Rahastopääomat 1.1.	12 707,43	13 494,93	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-1 115,63	-787,50	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahastopääomat 31.12.	11 591,80	12 707,43	0,00	0,00
Lainanlyhennysrahasto		782,28	0,00	0,00
HVA muutos		0,00	0,00	0,00
Lainanlyhennysrahasto 1.1.	782,28	782,28	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainanlyhennysrahasto 31.12.	782,28	782,28	0,00	0,00
Muu oma rahasto		7 421,06	0,00	0,00
HVA muutos		0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 1.1.	782,28	7 421,06	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	-6 638,78	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 31.12.	782,28	782,28	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		9 265 223,11		7 955 435,96
HVA muutos		116 944,00		0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	12 626 796,36	9 382 167,11	11 078 871,49	7 955 435,96
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirto vahinkorahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	12 626 796,36	9 382 167,11	11 078 871,49	7 955 435,96
Tilikauden yli-/alijäämä	1 602 065,59	3 244 629,25	1 430 412,37	3 123 435,53
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>29 323 614,24</i>	<i>27 722 664,28</i>	<i>27 591 662,07</i>	<i>26 161 249,70</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2024	2023
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	11 078 871,49	7 955 435,96
Tilikauden yli-/alijäämä	1 430 412,37	3 123 435,53
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>12 509 283,86</i>	<i>11 078 871,49</i>

Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten purun vaikutus konsernin lukuihin

	Konserni	
	2024	2023
Laskennallisten verovelkojen muutos	-1 530,45	12 338,39
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	-14 886,18	-18 431,06
Varausten lisäys (-)	207 101,24	0,00
Varausten vähennys (+)	-184 562,83	-43 260,90
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	968 476,70	1 017 830,27
Yritysostot	0,00	0,00
Vähemmistöosuus 1.1.	0,00	0,00
Yrityskaupat ja tytäryhtiöiden omistusosuuksien muutokset	0,00	0,00
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	0,00	0,00
Poistoero	-44 658,61	-59 544,79
Vapaaehtoiset varaukset	-1 173 589,50	-1 151 051,09
Laskennallinen verovelka, 1.1.	242 119,18	254 457,57
Laskennallinen verovelka, tuloslaskelman kautta kirjattu kauden muutos	1 530,45	-12 338,39

Pitkäaikaiset velat

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 925 022,28	12 033 525,63	11 925 022,28	7 390 016,62
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>11 925 022,28</i>	<i>12 033 525,63</i>	<i>11 925 022,28</i>	<i>7 390 016,62</i>

Vieras pääoma

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	7 428,59	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>7 428,59</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	391 329,15	0,00	265 342,41
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>391 329,15</i>	<i>0,00</i>	<i>265 342,41</i>

Sekkilimiitti

	Kunta	
	2024	2023
Luotollisen sekkitalin limiitti 31.12.	6 000 000,00	6 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	6 000 000,00	6 000 000,00

Muut velat

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	119 546,81	118 680,43	0,00	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>119 546,81</i>	<i>118 680,43</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Jaksotetut henkilöstökulut	2 078 142,64	1 860 871,66	2 032 017,75	1 829 135,46
Korkojaksotukset	260 596,56	298 187,15	209 111,16	236 444,75
Vuokratakuut	1 991,80	1 991,80	1 991,80	1 991,80
Valtionosuusennakot	6 177,00	0,00	6 177,00	0,00
Muut siirtovelat	583 093,53	307 475,70	309 312,92	306 821,49
Muut siirtovelat as.koht.	0,00	277 470,95	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>2 930 001,54</i>	<i>2 745 997,26</i>	<i>2 558 610,63</i>	<i>2 374 393,50</i>

9.5 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 787 550,62	8 401 393,84	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 632 466,67	13 116 666,67	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>12 632 466,67</i>	<i>13 116 666,67</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Toimitilojen vuokravastuut	688 674,95	877 152,09	20 391,00	52 945,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	371 752,50	517 793,69	311 763,21	448 910,36
Maa-alueiden vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	1 060 427,45	1 394 945,79	332 154,21	501 855,36
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuu-	265 739,61	340 161,16	191 709,07	262 994,77
Leasingvastuut yhteensä	311 764,27	373 193,66	311 764,27	373 193,66
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	178 176,00	183 444,16	178 176,00	183 444,16
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
<i>Yhteensä</i>	<i>1 372 191,72</i>	<i>1 768 139,45</i>	<i>643 918,48</i>	<i>875 049,02</i>

Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			11 452 637,50	11 292 637,50
Jäljellä oleva pääoma			7 287 770,75	7 727 968,49
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	11 474 297,50	11 001 300,00	11 474 297,50	11 001 300,00
Jäljellä oleva pääoma	7 509 719,66	8 323 470,00	7 509 719,66	8 323 470,00

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta	
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	80 989 023,00	77 640 666,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	86 909,00	61 804,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 584 983,44	2 082 342,65	1 584 983,44	2 082 342,65
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	1 925 097,00	1 845 097,00	1 925 097,00	1 845 097,00
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimus 1				
Koronvaihtosopimus 1 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 20.4.2030.				
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	13 360,04	0,00	13 360,04	0,00
Koronvaihtosopimus 2				
Koronvaihtosopimus 2 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 8.2.2032.				
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	24 243,19	0,00	24 243,19	0,00

9.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstömäärä

	Kunta	
	2024	2023
Hallintotoimiala	6	6
Elinvoimatoimiala	89	84
Sivostys- ja hyvinvointitoimiala	239	243
Yhteensä	334	333

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2024	2023
Hattulan Keskusta	1 452,75	1 519,00
Hattulan Kokoomus ry	5 788,43	5 107,91
Hattulan Kristillisdemokraatit	639,40	558,39
Hattulan Sosiaalidemokraatit	4 841,43	4 470,50
Hattulan Perussuomalaiset ry	2 808,88	2 737,75
Hattulan Vasemmistoliitto	2 241,90	1 939,39
Janakkalan Vihreät ry	884,27	726,39
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>18 657,06</i>	<i>17 059,33</i>

Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2024	2023
KPMG OY ja BDO Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	23 760,00	11 672,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	11 339,00	3 150,00
Tilintarkastajan lausunnot	8 000,00	0,00
Muut palkkiot	3 300,00	27 923,15
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>46 399,00</i>	<i>42 745,15</i>

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Liitetietona on esitettävä tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Liitetietona esitetään myös tavanomaisin ehdoin intressitahojen kanssa toteutetuista toimista niiden osapuolet ja toimien arvot, jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. Tietoja yksittäisistä liiketoimista voidaan yhdistellä, ellei tietojen erillinen esittäminen ole välttämätöntä arvioitaessa liiketoimen vaikutusta kunnan taloudelliseen asemaan.

Intressitahoilla tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on kunnan kanssa:

- 1) määräysvaltasuhteessa; tai
- 2) osakkuusyhteyssuhteessa.

Intressitahoihin luetaan lisäksi:

- 1) kunnanjohtaja;
- 2) kunnanhallituksen jäsen ja varajäsen; sekä
- 3) kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat.

Kunnanvaltuuston myönsi tilikauden aikana Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:lle kaksi takausta: 97 900 euron omavelkaisen takauksen laitosinvestointiin liittyvälle lainalle. Myönnetyn lainatakauksen ehtona on, että HS-Vesi luovuttaa kunnalle vastavakuutena 97 900 euron arvoisen yrityskiinnityksen. Takaus kattaa lainan pääoman lisäksi korot ja viivästyskorot sekä muut mahdolliset velkakirjassa mainitut kulut. Ja 375 000 euron omavelkaisen takauksen lainajärjestelyjen toteuttamiseksi. Myönnetyn takauksen ehtona on, että HS-Vesi luovuttaa kunnalle vastavakuutena 375 000 euron arvoisen yrityskiinnityksen. Takaus kattaa lainan pääoman lisäksi korot ja viivästyskorot sekä muut mahdolliset velkakirjassa mainitut kulut.

Valtuusto päätti 12.6.2024 tehdä 160 000 euron sijoituksen Hattulan Kiinteistöt Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Valtuusto päätti 28.10.2024 tehdä 140 000 euron sijoituksen Hattulan Kiinteistöt Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

TOSITELAJIT**Kirjanpito**

AIF	AIF tositekonsersio
AKT	Aktivoinnit
ALV	ALV-maksuajo
AS	Alkusaldo
KPA	Kirjanpilotapahtuman palautustapahtuma
Muistio	Muistiotositteet Kuntaxissa
MuistioE	Muistiotositteet Excelistä
MuistSisLa	Muistiotositteet Sisäinen laskutus
Palkka	Palkat Populus
Pankki	Pankkitositteet
Perhehlo	Effica kp-aineisto

Myyntireskontra

Ltappio	Luottotappiokirjaus
Man	Manuaaliset suoritusset
PERINTÄ	Perintä toimeksiantoliittymä
Vii	Viitesuoritusset
10-93	Laskulajit 10-93

Ostoreskontra

OL	Ostolaskut
OM	Ostoreskontran maksut
ORK	Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksutosite

Käyttöomaisuus

KOM	Käyttöomaisuus
XAKOM	Kom-konsersio

Tilinpäätös

	Liitetietotositteet
--	---------------------

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä, paperitulosteet

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Paperituloste

10 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Hattulassa 31. päivänä maaliskuuta.2025

Ellen Rydbeck, puheenjohtaja

Tuula Mäenpää, 1. vpj

Seppo Kopra

Pasi Niemi

Markus Rantsi

Anne Riihilahti

Ellen Rydbeck

Mirka Saarinen

Lauri Siukola

Pekka Järvi, kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Hattulassa / 2025

KPMG Oy Ab, tilintarkastusyhteisö

Topi Katajala

JHT

Alla oleva dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot

Dokumentti

tilinpaatos_2024_khall_31_3_2025.pdf
Tiedosto

13c59581fb9eadf6ae036a4ca93d047e2ce0feb6d6911d448fed8e4c3cf5bcfc1293a
9735339ad2f364e2a80e9349a219cec91343febb8903224d19eaa9df3ad
Tarkistesumma

Allekirjoittajat

<u>Ville Veikko Myllymäki</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>16.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Tuula Sirkku Päivikki Mäenpää</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>17.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Pasi Petteri Niemi</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>29.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Lauri Siukola</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>23.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Markus Karinpoika Rantsi</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>16.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Anne Marjut Riihilahti</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>16.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Mirka Helena Saarinen</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>21.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Lauri Siukola</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>23.4.2025</u> Päivämäärä
<u>Pekka Juhani Järvi</u> Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	<u>17.4.2025</u> Päivämäärä

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetystä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka

prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

<https://turvaposti.hattula.fi/verify.cgi?link=kzGzALoIcrOa371Ph86G25vevric05imgOaWlcacZc2ubC2iy1>

Alla oleva dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot

Dokumentti

tilinpaatos_2024_khall_31_3_2025.pdf

Tiedosto

13c59581fb9eadf6ae036a4ca93d047e2ce0feb6d6911d448fed8e4c3cf5bcfc1293a9735339ad2f364e2a80e9349a219cec91343febb8903224d19eaa9df3ad

Tarkistesumma

Allekirjoittajat

Ellen Margareta Charlotte Rydbeck

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

20.5.2025

Päivämäärä

Seppo Ilmari Kopra

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

19.5.2025

Päivämäärä

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetystä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

<https://turvaposti.hattula.fi/verify.cgi?link=ZZJWHukj6sdKsU1qiDwURoc3YazSd0uQln7pJeybZZnWmzH8UD>